

Právo členského státu

Každý členský stát Evropská unie (EU) má své vlastní právo a právní systém. Právo členských států zahrnuje jak právo na vnitrostátní úrovni (neboli vnitrostátní právo, které je platné v celém určitém členském státě) tak právní předpisy, které jsou platné pouze v určité oblasti, regionu nebo městě.

Členské státy zveřejňují své právní předpisy ve svém úředním jazyce/jazycích a tyto předpisy jsou závazné pouze v tomto jazyce /jazycích. Některé akty práva členských států mohou být pro informační účely rovněž dostupné v jiném jazyce či jazycích, než je jejich úřední znění.

Databáze

Většina členských států má vnitrostátní databázi svých právních předpisů – přejete-li si získat tyto informace, zvolte si jednu z vlaječek uvedených na pravé straně.

Odkazy na většinu oficiálních vnitrostátních databází rovněž naleznete v evropské databázi [N-Lex](#). N-Lex je probíhající společný projekt řízený [Úřadem pro publikace Evropské unie](#) za účasti vnitrostátních vlád. V současné době vám zprostředkovává právní předpisy 23 členských států.

Kromě toho [Evropské fórum úředních věstníků](#) poskytuje přístup k webovým stránkám organizací, které jsou odpovědné za zveřejňování úředních věstníků členských států EU (a některých kandidátských států EU a států ESVO).

Z pohledu EU ve skutečnosti právo mnoha členských států provádí právo EU. Jedná se především o případ vnitrostátního práva, kterým se provádí směrnice EU. Pokud hledáte taková prováděcí opatření, kterými členské státy začlenily určitá ustanovení práva EU, můžete využít příslušnou vyhledávací funkci v databázi [EUR-Lex](#).

Prameny práva

Právo členských států je obsaženo v různých pramenech práva, a to zejména v ústavě, zákonech nebo jiných právních předpisech (které mohou být přijaty na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni) a/nebo z nařízení státních institucí atd. Kromě toho se rozhodnutí soudů členských států mohou stát [judikaturou](#).

Oblasti práva

Právo členských států se tradičně rozděluje na soukromé a veřejné právo.

- Soukromé právo nebo civilní právo představuje oblast práva ve společnosti, která upravuje vztahy mezi jednotlivci nebo skupinami bez zásahu státu nebo vlády.
- Veřejné právo upravuje vztah mezi jednotlivci a státem, jeho subjekty a orgány, dále upravuje pravomoci státu a příslušné postupy. Všeobecně se dá říci, že veřejné právo tvoří ústavní právo, správní právo a trestní právo. Trestní právo lze kvůli jeho zvláštní povaze rovněž považovat za samostatnou kategorii.

Chcete-li získat podrobné informace o právu členských států, zvolte si jednu z vlaječek uvedených na pravé straně.

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz [právní upozornění](#).

Poslední aktualizace: 14/02/2018

V tomto oddíle najdete přehled různých pramenů práva v Belgii.

1. Jaké jsou právní nástroje či „prameny práva“, které stanoví právní normy?

Právo je soubor psaných i nepsaných závazných právních předpisů, jimiž se řídí společenské vztahy mezi občany a orgány a mezi občany navzájem a které rovněž upravují výkon veřejné správy.

Existuje rozdíl mezi **formálními** a **materiálními** prameny. Prameny materiální na rozdíl od pramenů formálních neobsahují skutečné právní normy. Jedná se zejména o dobrou víru, právo ekvity a přiměřené chování.

Existuje pět rozdílných kategorií formálních pramenů práva. Tři z nich jsou závazné: **právní předpisy, právní obyčeje a obecné právní zásady**. Další dva prameny práva nejsou závazné, o právu pouze svědčí (gnoseologické prameny práva): **judikatura a doktrína**.

Právní předpisy jsou podrobněji vysvětleny v níže uvedených bodech 3 a 5. Z definice se právními předpisy rozumí psaná pravidla přijatá úřední mocí. Právní obyčeje jsou z definice právem nepsaným. Obecně upravují zvyky a obyčeje fyzických osob, a obzvláště zvyky a obyčeje různých profesních kategorií. Obecné právní zásady vyjadřují vyšší hodnoty, které si daná společnost přeje dodržovat, jako je zásada rovnoprávnosti všech občanů, přiměřenost přijatých norem a opatření a zásada, že úřední orgány musejí fungovat v souladu se zákonem. Mnohé z těchto zásad jsou vyjádřeny v takzvaných právních maximách, jako je „*non bis in idem*“ v trestním právu a zásada „*lex posterior derogat legi priori*“.

Judikatura a doktrína jsou gnoseologickými prameny práva. Judikatura spočívá v souboru rozhodnutí vydaných soudními dvory a soudy. Rozsudek je vykonatelný pouze pro strany sporu. V Belgii neexistuje precedenční systém. Jedinými všeobecně vykonatelnými rozhodnutími jsou rozhodnutí Ústavního soudu (*Cour constitutionnelle*). Dalšími vyššími jurisdikcemi jsou Státní rada (*Conseil d'État*) (nejvyšší správní soud) a Kasační soudní dvůr (*Cour de cassation*) (nejvyšší soud zabývající se obecným právem).

Dalším důležitým pramenem je **mezinárodní právo**, které tvoří zejména Smlouva o Evropské unii, nařízení a směrnice Unie a Evropská úmluva o lidských právech. Navíc existuje řada úmluv vypracovaných v rámci fungování mezinárodních institucí, jako je Organizace spojených národů nebo Rada Evropy (mnohostranné úmluvy), nebo mezi Belgií a jiným státem (dvoustranné úmluvy). Tento pramen práva se stal v posledních desetiletích velmi důležitý a jeho význam stále roste. Řada ustanovení, která jsou v těchto nástrojích obsažená, přímo ovlivňuje náš každodenní život.

Stránky nazvané Belgické právní předpisy [Législation belge](#) (ve francouzštině) nebo [Belgische Wetgeving](#) (v nizozemštině) vám umožní přístup do databáze **belgických konsolidovaných právních předpisů**. Pomocí vyhledávače a indexačního nástroje můžete vyhledávat všechny normativní dokumenty v platném znění vydané v belgickém věstníku *Moniteur belge* od roku 1830. Do databáze však zatím nebyly zařazeny všechny správní a daňové předpisy zveřejněné **před rokem 1994**.

2. Jaký je právní statut obecných právních zásad, právních obyčejů a judikatury?

Viz [otázka č. 1](#).

3. Jaká je hierarchie těchto různých právních nástrojů?

Osoby s bydlištěm v Belgii se musejí řídit několika kategoriemi právních norem: vztahují se na ně nejen normy vydané belgickými federálními úřady, ale i normy vydané nižšími jednotkami, jako jsou provincie a obce (1). Belgie je rovněž členem mnoha mezinárodních a nadnárodních organizací, jako je Organizace spojených národů, Evropská unie, Rada Evropy a NATO. Normy vydané těmito organizacemi jsou pro belgické úřady a obyvatele rovněž platné.

Ne všechny zákonodárné orgány mají přesně vymezenou oblast působnosti a ne všechny kategorie zákonů mají stejný statut, což může znamenat riziko kolize. Z tohoto důvodu existuje hierarchie norem, v níž platí zásada, že nižší normy nemohou nikdy kolidovat s normami vyššími.

Co se týče belgického vnitrostátního práva, je nejvyšší normou **ústava**, která upravuje oddělení pravomocí a způsob, jímž jsou tyto pravomoci vykonávány. Ústava mimo jiné stanoví základní hodnoty naší společnosti a základní práva občanů. Rozsudkem ze dne 27. května 1971 Kasační soudní dvůr potvrdil, že všechny mezinárodní a nadnárodní právní normy stojí v hierarchii výše než vnitrostátní právní normy včetně ústavy. Pokud by nařízení Evropské unie bylo v rozporu s ústavou, přednost bude mít uvedené nařízení.

Na nižší hierarchické úrovni se pod ústavou nacházejí:

1. zvláštní zákony (*lois spéciales*) (zákony přijaté zvláštní většinou, které stanoví rozdělení pravomocí a základní pravidla fungování veřejných institucí) a dále
2. zákony (*lois*), dekrety (*décrets*) a nařízení (*ordonnances*),
3. královské výnosy (*arrêtés royaux*) a vládní nařízení (*arrêtés de gouvernement*), jimiž se provádějí zákony nebo dekrety, a nakonec
4. ministerské vyhlášky (*arrêtés ministériels*).

4. Za jakých podmínek vstupují v platnost normy obsažené v nadnárodních nástrojích na vnitrostátním území?

Nařízení Evropské unie jsou přímo použitelná a belgické zákonodárství není přímo zapojeno do jejich provádění. Ke schválení a ratifikaci mezinárodních smluv je však zásah belgických zákonodárných orgánů nutný. V některých oblastech musí mezinárodní smlouvy schválit a ratifikovat všechny belgické zákonodárné orgány, což může znamenat těžkopádné a časově náročné postupy. Belgické zákonodárné orgány se podílejí rovněž na provádění směrnic Evropské unie, neboť provádění směrnic do vnitrostátních právních předpisů je povinné.

5. Které orgány mají pravomoc přijímat právní normy?

Belgie je federálním státem, který tvoří **tři oddělené ústavní pravomoci**: zákonodárná, výkonná a soudní. Zákonodárná pravomoc zahrnuje vytváření zákonů, výkonná pravomoc jejich provádění a pravomoc soudní zahrnuje řešení sporů, které vznikají při uplatňování uvedených zákonů.

Zákonodárná pravomoc v rámci federace

Iniciativu v oblasti federálních právních předpisů může mít jeden nebo více členů Sněmovny reprezentantů nebo jeden či více členů Senátu nebo král (což jsou v praxi jeho ministři nebo státní tajemníci). Tyto tři složky tvoří zákonodárnou pravomoc v Belgii.

Zákony vycházejí z návrhů zákona (*propositions de loi*), které předkládá člen Senátu nebo Sněmovny reprezentantů, či z předloh zákona (*projets de loi*), které předkládá král (vypracováním předloh zákona pověřuje král příslušné ministry). Návrhy a předlohy zákona jsou si rovny.

Prováděcí normy k federálním právním předpisům vypracovává výkonný orgán v čele s králem. Pravomoc je možno svěřit některému z ministrů, z čehož plyne rozdíl mezi královskými výnosy a ministerskými nařízeními.

Společenství, regiony, provincie a obce

Belgie je **federální stát** složený ze společenství (*communautés*) a regionů (*régions*). Uvedená společenství a regiony zase zakládají své právní předpisy na pravomocích a kompetencích, které jim svěřuje ústava a některé zvláštní zákony.

Pravomoci společenství se týkají zejména kultury a školství, zatímco hospodářská politika a ochrana životního prostředí jsou v pravomoci regionů. K výkonu těchto pravomocí má každé společenství a každý region svůj parlament. **Společenství a regiony tedy mohou vypracovávat právní předpisy**, kterým se říká **dekrety** (nebo nařízení v regionu hlavního města Bruselu). Vlády společenství a regionů jsou spolu s poslanci součástí zákonodárné moci na úrovni Evropské unie nebo na úrovni regionu či společenství (zákonodárná iniciativa). Vlády musejí mimo jiné dohlížet na provádění přijatých dekretů a nařízení.

Belgické území se dále dělí na **provincie a obce**. Rady provincií a obcí také vyhlášují **nařízení** (*règlements/ordonnances*) v oblastech spadajících do jejich pravomocí, konkrétně v oblastech veřejné bezpečnosti, svozu odpadu, kultury a místního vzdělávání. Kolegium provincie a kolegium obce tato různá nařízení provádějí (a v rámci svých pravomocí provádějí rovněž vyšší normy, jako jsou zákony, dekrety, nařízení a výnosy).

Na této úrovni lze tedy najít dvě ze tří pravomocí: pravomoc zákonodárnou, kterou vykonávají parlamenty společenství a regionů, rada provincií a obecní rada, a pravomoc výkonnou, kterou vykonávají vlády společenství a regionů, kolegium provincie a kolegium obce. Soudní pravomoc tomuto dělení nepodléhá. Organizace soudních dvorů a soudů je výhradně ve federální pravomoci.

6. Jaký je postup přijímání těchto právních norem?

Viz [otázka č. 5](#).

Po případném posouzení **návrhů a předloh zákonů** Státní radou o nich na federální úrovni **hlasuje** sněmovna a případně Senát. Dále jsou tyto návrhy a předlohy předány králi, který je **potvrdí a vyhlásí** poté, co je **spolupodepsal příslušný ministr**.

7. Za jakých podmínek vstupují v platnost vnitrostátní normy?

Federální právní předpisy vznikají ve chvíli, kdy je schválí a vyhlásí král. V zásadě vstupují v platnost deset dní po zveřejnění v belgickém věstníku *Moniteur belge*, pokud není stanoveno jinak (2).

Právní normy federovaných jednotek – dekrety a nařízení – schvaluje a zveřejňuje vláda příslušné federované jednotky. Vstupují v platnost deset dní po zveřejnění v belgickém věstníku *Moniteur belge*, pokud není stanoveno jinak.

8. Jakými prostředky lze řešit případnou kolizi různých právních norem v rámci členského státu?

V případě kolize řádně přijatých právních norem existuje několik postupů, jak tuto kolizi řešit. Díky hierarchii norem se lze většině kolizí vyhnout, ale pokud k nim přesto dojde, je třeba použít tyto nástroje.

Článek 142 ústavy svěřuje přezkum právních předpisů do výhradní pravomoci Ústavního soudu s cílem ověřit si dodržování pravidel upravujících pravomoci státu, společenství a regionů. Tato pravidla jsou obsažena v ústavě a v zákoně o institucionální reformě v belgickém federálním státě.

Ústavní soud je rovněž oprávněn rozhodovat tehdy, když uplatněním daného právního předpisu dojde k domnělému porušení základních práv a svobod uvedených v hlavě II (články 8–32) ústavy. Patří sem zejména zásada rovnoprávnosti (článek 10) a nediskriminace (článek 11). Ústavnímu soudu rovněž přísluší posuzovat právní předpisy s ohledem na článek 170 (zásada zákonnosti v oblasti daňového zákona), článek 172 (rovnoprávnost v oblasti daňového zákona) a článek 191 (ochrana cizích státních příslušníků) ústavy.

Viz rovněž [Federální veřejná služba – Soudnictví \(Service public fédéral Justice\)](#) a zvláštní zákon ze dne 6. ledna 1989 o Ústavním soudu v rubrice „konsolidované právní předpisy“.

Státní rada (3) jednající na základě článku 160 ústavy řeší veškeré kolize prováděcích norem (individuálních aktů a nařízení) a norem legislativních. Střety zájmů se mimo jiné zabývá dohodovací parlamentní výbor.

(1) Viz [Federální veřejná služba – Soudnictví](#) (<https://justitie.belgium.be>), rubrika „konsolidované právní předpisy“, ústava z roku 1994 a zvláštní zákon o institucionálních reformách ze dne 8. srpna 1980, jakož i federální portál, rubrika „Belgie“.

Vlámské společenství a Vlámská rada (známá rovněž jako Vlámský parlament)

Frankofonní společenství a Rada Frankofonního společenství

Germanofonní společenství a Rada Germanofonního společenství

Vlámský region, který má stejný parlament jako Vlámské společenství (Vlámská rada).

Valonský region a Valonský parlament

Region hlavního města Brusel a Rada regionu hlavního města Brusel (rozdělený v rámci určitých kompetencí mezi vlámský a frankofonní výbor pro záležitosti společenství)

Společenství jsou příslušná pro:

1. kulturní záležitosti;
2. vzdělávání kromě (...);
3. spolupráci mezi společenstvími a mezinárodní spolupráci, včetně pravomoci uzavírat smlouvy v oblastech uvedených v bodech 1 a 2.

Rada Vlámského společenství a Rada Frankofonního společenství odhlasovávají dekrety, které jsou použitelné na jejich území a týkají se personalizovatelných oblastí, jako je spolupráce mezi společenstvími a mezinárodní spolupráce v uvedených otázkách. Dále využívají pravomoci v oblasti uzavírání smluv. Rada Germanofonního společenství má obdobné pravomoci.

Regionální parlamenty mají ve své pravomoci zejména územní plánování, správu historických památek a venkovských oblastí, hospodářství, zemědělství atd.

(2) Viz [Federální veřejná služba – Soudnictví](#), rubrika „konsolidované právní předpisy“, zákon ze dne 31. května 1961 o používání jazyků v právních předpisech, o vypracovávání, zveřejňování a vstupu v platnost zákonů a nařízení.

(3) Viz [Federální veřejná služba – Soudnictví](#), rubrika „konsolidované právní předpisy“, koordinované zákony o Státní radě ze dne 12. ledna 1973.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 18/07/2017

Právo členského státu - Bulharsko

 Upozorňujeme, že výchozí [bg](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Na této stránce naleznete informace o bulharském právním systému a přehled bulharského práva.

Prameny práva

Vnitrostátní prameny práva

Prameny práva zahrnují

- Ústavu Bulharské republiky (vyhlášena SG 56/13 červenec 1991, změněna SG 85/26 září 2003, SG 18/25 únor 2005, SG 27 /31 březen 2006, SG 78/26 září 2006 - rozsudek Ústavního soudu č. 7/2006, SG 12/6 únor 2007),
- legislativní akty a
- nařízení

Judikatura z formálního hlediska není pramenem práva, v praxi však požívá silné autority.

Evropské a mezinárodní prameny práva.

Jedním z hlavních pramenů práva v Bulharsku je právo Evropské unie.

Součástí vnitrostátního právního řádu jsou i mezinárodní smlouvy sjednané mezi Bulharskem a třetími státy.

Mezinárodní smlouvy ratifikované postupem předepsaným Ústavou, které v Bulharsku byly vyhlášeny a vstoupily v platnost, se stávají součástí právních předpisů státu. Uvedené prameny práva mají přednost před kterýmkoli ustanovením vnitrostátního práva, které by s nimi nebylo v souladu.

Veškeré legislativní akty musí být vyhlášeny a vstupují v platnost tři dny po uveřejnění, pokud v nich není uvedeno něco jiného.

Druhy právních nástrojů – popis

K psaným nástrojům patří Ústava Bulharské republiky, mezinárodní smlouvy, legislativní nástroje a prováděcí předpisy (dekrety, nařízení, vyhlášky, pravidla, směrnice a příkazy).

Normou nejvyšší právní síly je **Ústava Bulharské republiky**. Ta stanoví uspořádání, zásady, pravomoci a povinnosti státních orgánů, jakož i práva a povinnosti občanů.

Zákon je normativní akt, který upravuje nebo vykládá (na základě ústavy) společenské vztahy, které mohou podléhat dlouhodobé úpravě, v závislosti na předmětu nebo oblastech jednoho či několika právních institutů nebo jejich složek. Podrobnější informace naleznete v článku 3 zákona o normativních aktech Bulharské republiky.

Veškeré legislativní akty musí být vyhlášeny a vstupují v platnost tři dny po uveřejnění, pokud v nich není uvedeno něco jiného.

Schvaluje-li Rada ministrů nařízení, vyhlášky a směrnice nebo vydává-li nařízení, kterým se stanoví sociální opatření, jejichž úprava nespadá do oblasti její výkonné a nařizovací činnosti, vydá o tom **dekret**. Podrobnější informace naleznete v článku 6 zákona o normativních aktech Bulharské republiky.

Nařízení je normativní akt, který se vydává k provedení zákona jako celku. Stanoví se jím uspořádání státních a místních orgánů nebo vnitřní řád jejich činnosti.

Vyhláška je normativní akt, který se vydává k provedení určitých ustanovení nebo jiných součástí normativního aktu vyšší síly.

Směrnice je normativní akt, kterým výše postavený orgán uděluje podřízeným orgánům instrukce k provedení normativního aktu, nebo jehož dodržování musí tento orgán zajistit.

Důležité jsou i další prameny, které zde nejsou uvedeny, jako např. **celní předpisy a obecné zásady právní**.

Za vedlejší pramen práva lze považovat **výkladová rozhodnutí nejvyšších soudů**.

Nálezy Ústavního soudu musí být do 15 dnů od svého vydání vyhlášeny ve státním věstníku. Nálezy vstupují v platnost tři dny po vyhlášení. Kterýkoli akt, u něž bylo nálezem rozhodnuto o jeho protiústavnosti, přestává platit dnem, kdy nález vstupuje v platnost. Kterákoli součást právního předpisu, která v nálezu nebyla označena za protiústavní, zůstává v platnosti.

Hierarchie norem

Právním předpisem nejvyšší právní síly je **Ústava Bulharské republiky**. Nadřazenost práva EU není v Ústavě výslovně stanovena, právo EU se však považuje za nadřazené právu vnitrostátnímu.

Mezinárodní smlouvy ratifikované v postupem předepsaným Ústavou, které v Bulharsku byly vyhlášeny a vstoupily v platnost, se v souladu s čl. 5 odst. 4 Ústavy stávají součástí právních předpisů státu. Mají přednost před kterýmkoli ustanovením vnitrostátního práva, které by s nimi nebylo v souladu.

Legislativní nástroje se nacházejí na následující úrovni.

Výkonná moc má právo vydávat prováděcí právní předpisy, jako jsou dekrety, vyhlášky, usnesení, pravidla, nařízení, směrnice a příkazy.

Institucionální rámec

Orgány zodpovědné za přijímání právních předpisů

Legislativní pravomoc je svěřena Národnímu shromáždění. To může schvalovat, měnit, doplňovat a rušit zákony.

Rada ministrů k provedení zákonů přijímá dekrety, vyhlášky a usnesení. Ministři vydávají pravidla, nařízení, směrnice a příkazy.

Co se týče mezinárodních nástrojů, Rada ministrů sjednává mezinárodní smlouvy, je-li k tomu zmocněna zákonem. Národní shromáždění ratifikuje (nebo zamítá) mezinárodní smlouvy, které:

- jsou politické nebo vojenské povahy,
- se týkají členství Bulharské republiky v mezinárodních organizacích,
- se týkají úpravy státních hranic Bulharské republiky,
- zakládají závazky pro státní pokladnu,
- se týkají účasti státu v mezinárodní a arbitráži nebo soudním řízení,
- se týkají základních lidských práv,
- mají dopad na užívání zákonů nebo ke svému vymáhání vyžadují přijetí nových právních předpisů,
- výslovně vyžadují ratifikaci,
- předávají Evropské unii pravomoci upravené Ústavou.

Rozhodovací proces

Přijetí Ústavy

Je-li to nezbytné, přijímá novou ústavu Velké národní shromáždění, která má 400 členů.

Podrobnější informace naleznete v čl. 158 odst. 1 Ústavy Bulharské republiky.

Národní shromáždění může měnit veškerá ustanovení Ústavy s výjimkou těch, která spadají do pravomoci Velkého národního shromáždění. Změna Ústavy vyžaduje většinu tří čtvrtin hlasů všech členů Národního shromáždění ve třech hlasováních v průběhu tří různých dnů. Změna Ústavy je do sedmi dnů od svého přijetí podepsána a vyhlášena ve státním věstníku předsedou Velkého národního shromáždění.

Legislativní rozhodovací proces

V souladu s článkem 87 Ústavy má kterýkoli člen Národního shromáždění nebo Rady ministrů právo předložit návrh zákona.

Národní shromáždění návrh zákona přijímá ve dvou čteních. V prvním čtení se návrh zákona projednává jako celek. Poslanci mohou ve lhůtě stanovené Národním shromážděním předkládat písemné návrhy na změnu návrhu, který byl přijat v prvním čtení. Ve druhém čtení Národní shromáždění návrh podrobně projedná a přijme. Přijatý návrh je zaslán prezidentu Bulharské republiky, který podepíše dekret o jeho vyhlášení. Akt je vyhlášen ve státním věstníku a tři dny poté vstupuje v platnost, pokud v něm není uvedeno něco jiného.

Databáze právních předpisů

Státní věstník je zdarma přístupný na webových stránkách [státního věstníku](#). Jeho online verze obsahuje zákony vyhlášené Národním shromážděním, dekrety Rady ministrů, mezinárodní smlouvy a jiné právní akty, jakož i oznámení o veřejných zakázkách a koncesích.

Širokou škálu právních informací poskytují komerční databáze právních předpisů, jako je [Apis](#), [Ciela](#) a Juridical Encyclopaedia, ty však nejsou bezplatné.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 17/12/2018

Právo členského státu - Česká republika

Na této stránce naleznete informace o právním systému a přehled právních předpisů České republiky.

Prameny práva

Český právní řád, jenž je součástí kontinentálního typu právní kultury, je založen na psaném právu a patří do něj zákony a další právní předpisy, ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy, k nimž dal souhlas [Parlament ČR](#) a nálezy [Ústavního soudu](#), kterými Ústavní soud zrušil právní předpis nebo jeho část.

Druhy právních nástrojů – popis

Právní řád České republiky je tvořen všemi právními předpisy ČR a v nich obsaženými právními normami.

Nejdůležitějšími právními předpisy jsou **zákony**, tj. soubory pravidel chování upravující základní oblasti života člověka a společnosti. Obsáhlejší zákony, které upravují celé odvětví práva a obsahují jeho systematicky uspořádané normy, se nazývají zákoníky. Zákony shrnující celé odvětví procesního práva a systematicky uspořádávající jeho procedurální normy se označují jako řády. Zákony, které se zabývají nejdůležitějšími záležitostmi státu a lidskými a občanskými právy, se označují jako **ústavní zákony** (mezi ně se řadí mimo jiné i Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod) a platí pro ně zvláštní postup přijímání.

Na zákony navazují podzákoné – prováděcí – předpisy, mezi které patří **nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a ústředních orgánů státní správy a vyhlášky územních samosprávných celků**.

Součástí právního řádu jsou i vyhlášené **mezinárodní smlouvy**, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána. Mezinárodní smlouvy mají vůči ostatním právním předpisům do jisté míry nadřazené postavení, protože pokud stanoví mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.

Kromě výše uvedeného platí od vstupu do Evropské unie v České republice **evropské právo**, a to za obdobných podmínek jako v ostatních členských státech EU.

Obyčej není v České republice pramenem práva. V určitých případech je však zákonem dovoleno používat zvyklosti pro určitou oblast nebo právní zásady, zákon na ně v takových případech odkazuje a soud může tato pravidla vynutit. Převažuje tedy názor, že pramenem práva není právní zásada nebo zvyklost samotná, ale zákon, který na ni odkazuje.

Soudní rozhodnutí také není pramenem práva. Na druhou stranu soud nemůže odepřít rozhodnutí pro neúplnost nebo nejasnost práva, často si musí pomoci výkladem, kterým se poté rozhodování ostatních soudů v podstatě řídí, proto je pak jeho rozhodnutí de facto právo. Je-li rozhodnutí publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, což je u zásadních rozhodnutí vyšších soudů pravidlem, působí ve skutečnosti jako pramen práva, přestože za něj oficiálně považován není.

Hierarchie právních norem

Právní řád České republiky je hierarchicky uspořádán. V čele stojí **Ústava** a další ústavní zákony, které mají nejvyšší právní sílu a mohou být měněny zase jen ústavním zákonem. Pod ústavními **zákony** stojí zákony, na jejichž základě jsou vydávány prováděcí předpisy, které mají nejnižší právní sílu. Platí, že předpis nižší právní síly musí být vždy v souladu s předpisem vyšší právní síly. Právní předpis může být zrušen nebo změněn zásadně pouze předpisem stejné nebo vyšší právní síly. Zvláštní postavení mají **mezinárodní smlouvy**. Jak již bylo uvedeno, jsou součástí právního řádu a v případě sporu mají přednost před zákonem, tj. i před ústavním zákonem ČR.

Předpisy odvozené od zákonů – nařízení vlády, rozhodnutí prezidenta republiky obecně normativní povahy (např. o amnestii), právní předpisy ministerstev a jiných správních úřadů, s celostátní a lokální působností, nařízení krajských a obecních rad v přenesené působnosti. Uvedené předpisy musí být vydány na základě zákona a v jeho mezích, v rozsahu zákonného zmocnění.

Co se týče **práva evropského**, platí stejně jako v ostatních členských státech EU zásada přednosti komunitárního práva. Ta stanoví, že pokud je v rozporu evropská norma s vnitrostátní normou (tj. zákonem, vyhláškou apod.) členského státu, má přednost norma evropská. To platí pro rozpor národní normy s primárním komunitárním právem (zakládacími smlouvami) i se sekundárním komunitárním právem (nařízeními, směrnici apod.). Ze zásady přednosti nejsou dle převládajícího výkladu vyňaty ani nejvyšší zákony členských států – evropská norma má přednost i před ústavou či ústavním zákonem členského státu.

Aby se mezinárodní smlouvy, které jsou pro Českou republiku závazné, staly součástí právního řádu, musí parlament vyslovit souhlas s ratifikací, pokud ovšem pro konkrétní smlouvu ústavní zákon nestanoví vyslovení takového souhlasu prostřednictvím referenda. Mezinárodní smlouvy ratifikuje prezident republiky. Po ratifikaci je třeba smlouvu vyhlásit, tj. uveřejnit její české znění ve Sbírce mezinárodních smluv.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Nositelům zákonodárné moci v České republice je Parlament, který je tvořen dvěma komorami:

- Poslaneckou sněmovnou (200 poslanců) a
- Senátem (81 senátorů)

Legislativní proces

Tvorba zákonů, tedy tzv. legislativní proces, začíná zákonodárnou iniciativou. Zákonodárnou iniciativu, čili právo navrhnout Poslanecké sněmovně nové zákony a změny těch stávajících, mají jednotliví poslanci nebo skupiny poslanců, Senát, vláda a zastupitelstva krajů. Návrh zákona o státním rozpočtu a návrh státního závěrečného účtu podává pouze vláda; usnází se o nich jen Poslanecká sněmovna. Vláda má ale právo vyjádřit se ke všem návrhům zákonů. Navrženou předlohu zákona projedná a případně upraví nejprve Poslanecká sněmovna, a to ve třech po sobě následujících čteních. Ke schválení zákona je třeba nadpoloviční většiny přítomných poslanců.

Návrh zákona, s nímž vyslovila Poslanecká sněmovna souhlas, zašle její předseda co nejdříve do Senátu, na rozdíl od mnohdy zdoluhavého a několik měsíců trvajícího projednávání zákona v Poslanecké sněmovně má Senát na projednání zákona jen 30 dní. V této lhůtě musí zákon schválit, zamítnout nebo vrátit poslancům s pozměňovacími návrhy. Může také rozhodnout, že se zákonem vůbec nebude zabývat. Pokud Senát návrh schválí nebo vyjádří vůli se jím nezabývat či se ve stanovené lhůtě k zákonu vůbec nevyjádří, platí, že zákon je přijat a je následně postoupen k podpisu prezidentu republiky. Jestliže Senát návrh zákona zamítne, hlasuje o něm Poslanecká sněmovna znovu. Návrh zákona je přijat, jestliže je schválen nadpoloviční většinou všech poslanců. Jestliže Senát návrh zákona vrátí Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy, hlasuje o něm Poslanecká sněmovna ve znění schváleném Senátem. Souhlasem většiny poslanců je návrh zákona přijat. Jestliže Poslanecká sněmovna neschválí návrh zákona ve znění schváleném Senátem, hlasuje znovu o návrhu zákona v původním znění, ve kterém byl postoupen Senátu. Návrh zákona je přijat, jestliže je schválen nadpoloviční většinou všech poslanců, tj. nejméně 101 hlasem. K přijetí volebního zákona a některých dalších zákonů je třeba, aby byly schváleny jak Poslaneckou sněmovnou, tak Senátem.

Prezident republiky může do 15 dnů od postoupení zákona rozhodnout, že zákon nepodepíše a vrátí Poslanecké sněmovně s odůvodněním k novému projednání. Jde o tzv. veto zákona. Poslanecká sněmovna následně může nadpoloviční většinou všech poslanců, aniž však zákon jakkoli změní, prezidentovo veto přehlasovat a zákon se vyhlásí. Jinak platí, že zákon nebyl přijat.

Zákony vedle prezidenta republiky podepisují předseda Poslanecké sněmovny a předseda vlády, jde však již jen o formální záležitost.

Dojde-li k rozpuštění Poslanecké sněmovny, přísluší Senátu přijímat zákonná opatření v některých věcech, které nesnesou odkladu a které by jinak vyžadovaly přijetí zákona. Zákonné opatření může Senátu navrhnout jen vláda a musí být poté schváleno Poslaneckou sněmovnou na její první schůzi, jinak pozbývá další platnosti.

Výjimku z legislativního procesu představují ústavní zákony. Při přijímání s nimi musí souhlasit alespoň tři pětiny všech poslanců (tzv. kvalifikovaná většina) a také tři pětiny přítomných senátorů, tedy nejen polovina přítomných členů parlamentu obvyklá při přijímání běžných zákonů. Ústavní zákony mohou být měněny a doplňovány pouze ústavními zákony (tj. v době rozpuštění Poslanecké sněmovny je ani nelze měnit zákonnými opatřeními Senátu) a prezident je nemůže vetovat.

Podzákonné právní předpisy, tj. nařízení a vyhlášky, v nichž se stanoví podrobnější pravidla neobsažená zákonem, mohou ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy vydávat v mezích své působnosti.

Platnost právních předpisů

K platnosti právního předpisu je nezbytné jeho vyhlášení. Ústavní zákony, zákony a další právní předpisy (nařízení vlády, vyhlášky ministerstev aj.) se vyhláší ve Sbírce zákonů, kterou vydává Ministerstvo vnitra. Právní předpisy nabývají platnosti a stávají se součástí právního řádu dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů. Ve Sbírce je u každého vyhlášeného předpisu také uveden den jeho účinnosti. To je den, od kterého jsou všichni povinni se podle tohoto předpisu chovat. Pokud není stanovena účinnost pozdější, nabývají právní předpisy účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení. Vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení. Den platnosti a účinnosti právního předpisu se tedy mohou shodovat, nikdy však nemůže předpis nabýt účinnosti dříve než platnosti. Zákonná opatření Senátu se vyhláší ve Sbírce zákonů stejně jako zákony, ratifikované mezinárodní smlouvy ve Sbírce mezinárodních smluv. Předpisy krajů se zveřejňují ve věstnících, předpisy obcí vyvěšením na dobu 15 dnů na úřední desce obecního úřadu, a dále způsobem v místě obvyklým.

O zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem, a o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem, rozhoduje Ústavní soud.

Pro více informací viz znění Ústavy: [Ústava](#).

Právní databáze

Právní databáze je ve vlastnictví a správě Ministerstva vnitra České republiky. Tato databáze obsahuje následující informace:

- oddíl oficiální webové stránky Ministerstva vnitra ([Ministerstvo vnitra](#)) věnovaný legislativě ([legislativa](#)). Obsahuje elektronické verze (ve formátu PDF) Sbírek zákonů ([Sbírka zákonů](#)) a Sbírek mezinárodních smluv ([Sbírka mezinárodních smluv](#)) (část Úředního věstníku). Tato stránka nemá žádné oficiální postavení ani právní sílu. Autentickou povahu má pouze tištěné znění Sbírek zákonů. Stránka je přístupná veřejnosti a potřebné informace lze na ní hledat pomocí fulltextového vyhledávání i prostřednictvím hledání pomocí metadat.
- [Sekce zákony](#) Portálu veřejné správy České republiky ([Portál veřejné správy České republiky](#)) obsahuje aktualizovaná, úplná znění zákonů a prováděcích právních předpisů. Tato stránka nemá žádné oficiální postavení ani právní sílu. Na této stránce lze provádět fulltextové vyhledávání i hledání pomocí názvů a čísel dokumentů v databázi.
- Informační systém [ISAP](#) umožňuje přístup k databázím využívaným pro přidělování koordinačních rolí dokumentům Rady, jakož i aktům vyhlášeným v Úředním věstníku Evropské unie. Sleduje rovněž proces provádění, národní legislativní proces a řízení o porušení. Prostřednictvím této databáze získáte přístup k elektronickému archivu národních postojů, pracovních dokumentů a srovnávacích tabulek, jakož i dalším materiálům.

Judikatura

V ČR neexistuje jednotná úřední ani soukromá sbírka, ve které by byla soustavně publikována zásadní rozhodnutí všech českých soudů, tj. rozhodnutí Ústavního soudu a ta rozhodnutí obecných soudů, která mohou mít obecný dopad. Nález Ústavního soudu jsou publikovány ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, která je vydávána v nakladatelství C. H. Beck Praha. Pokud jde o rozhodnutí obecných soudů, systematictější jsou zveřejňována pouze vybraná rozhodnutí jejich nejvyšších instancí, tedy Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Vybraná rozhodnutí Nejvyššího soudu a také jeho stanoviska, jejichž účelem je sjednocovat judikaturu nižších soudů civilní a trestní větve obecného soudnictví, jsou otiskována ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, která je vydávána nakladatelstvím LexisNexis Praha. Vybraná rozhodnutí a usnesení Nejvyššího správního soudu jsou publikovány ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, kterou vydává nakladatelství ASPI Praha. Judikatura nižších obecných soudů není systematicky publikována, vybraná rozhodnutí jsou občas zveřejňována v právnických periodících.

Za této situace mají praktický význam oficiální elektronické vyhledavače judikatury Ústavního a obou nejvyšších obecných soudů, které podchycují rozhodnutí těchto soudů v jejich celistvosti. V elektronické podobě se začínají na serverech jednotlivých nižších obecných soudů objevovat i výběry z jejich judikatury.

[Judikatura Ústavního soudu ČR](#)

judikatura Nejvyššího soudu ČR

[Judikatura Nejvyššího správního soudu](#)

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup do databáze je zdarma.

Vybrané komerční databáze

Databáze [ASPI](#)

Databáze [LEXDATA](#)

Databáze LEXGALAXY

Databáze [SAGIT](#)

Databáze [TORI](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 14/06/2018

Právo členského státu - Dánsko

Tato stránka poskytuje informace o právním systému v Dánsku.

Pro informace o dánském právním systému prosím navštívte internetovou stránku [dánského ministerstva spravedlnosti](#) a [dánského parlamentu](#).

Právní databáze

[Portál právních informací](#) (Retsinformation) je stránkou, která poskytuje občanům přístup k:

- zákonům, správním předpisům, smlouvám, konsolidovanému právu
- parlamentním dokumentům
- správním rozhodnutím
- rozhodnutím veřejného ochránce práv

Portál právních informací obsahuje všechny právní předpisy platné k 1. lednu 1985 a všechny právní předpisy zavedené po tomto datu.

Přístup do databáze je zdarma.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 19/12/2017

Právo členského státu - Německo

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [de](#)

Tato stránka poskytuje informace o právním systému v Německu.

Spolková republika Německo je demokratický, spolkový a sociální ústavní stát. Společně se základními právy tvoří principy demokratického, spolkového a sociálního právního státu nedotknutelné jádro německé ústavy, jejíž dodržování zaručuje Spolkový ústavní soud.

Prameny práva

Základem všech pramenů práva je německá ústava, která je obsažena v Základním zákoně Spolkové republiky Německo (**Grundgesetz**), který

- stanoví základní strukturu a hlavní strukturální principy státu a jeho nejvyšší [orgány](#)
- definuje zásady, podle nichž se provádějí volby do Spolkového sněmu (německý spolkový parlament - Bundestag)
- zajišťuje základní rámec postavení a práv svobodně zvolených členů Spolkového sněmu
- v hlavních rysech popisuje organizaci a způsob provádění činnosti Spolkového sněmu.

Druhy právních nástrojů – popis

Hlavními **písemnými prameny** německého vnitrostátního práva jsou ústava, zákony, vyhlášky a statuty. Dále existují **prameny nepísaného práva**, kam patří všeobecné zásady zakotvené v mezinárodním právu, zvykovém právu a judikatuře (především rozhodnutích Spolkového ústavního soudu).

Německo je spolkovým státem sestávajícím z 16 spolkových zemí (Länder). Proto zde existují **spolkové zákony**, které platí na celém území Spolkové republiky Německo, a **zemské zákony**, jejichž platnost se vztahuje pouze na příslušnou spolkovou zemi. Každá země má svou vlastní ústavu a v právním rámci daném Základním zákonem také pravomoc přijímat zákony, vyhlášky a statuty.

Zákonodárné kompetence spolku a spolkových zemí jsou podrobně upraveny Základním zákonem. Jeho články 71 až 74 vymezují zákonodárné pravomoci spolku. Ve všech ostatních případech jsou příslušné jednotlivé spolkové země.

Výhradní zákonodárná moc spolku

V oblastech podléhajících výhradní zákonodárné pravomoci spolku je v kompetenci spolkových zemí pouze přijímat právní předpisy v případech, kde je k tomu některý spolkový zákon výslovně zmocňuje (článek 71 Základního zákona).

Podle článku 73 Základního zákona má spolek výhradní zákonodárné pravomoci (mimo jiné) v následujících **oblastech**: zahraniční politiky, obrany (včetně ochrany civilního obyvatelstva), státního občanství, svobody pohybu, pasů, registrace místa pobytu a průkazů totožnosti, přistěhovalectví, vycestování a vydávání stíhaných osob, měny a monetární politiky, jednoty celního a obchodního prostoru, letecké dopravy, spolupráce mezi spolkem a spolkovými zeměmi v oblasti práce kriminální policie a práva o zbraních a výbušninách.

Souběžné zákonodárné pravomoci

V oblastech podléhajících souběžné zákonodárné pravomoci mají země právo přijímat právní předpisy pouze v takové míře, v níž spolek neuplatňuje svojí zákonodárnou pravomoc v téže oblasti (článek 72 Základního zákona). Právní **oblasti** podléhající souběžné zákonodárné pravomoci zahrnují občanské a trestní právo, právo týkající se silničního provozu, jakož i právo o sdružování, právo týkající se pobytu a usazování cizích státních příslušníků, hospodářské právo, pracovní právo a určité aspekty ochrany spotřebitelů. S ohledem na určité oblasti uvedené v článku 74 Základního zákona spadající do oblasti souběžné zákonodárné moci, má spolek právo přijímat právní předpisy pouze v takové míře, v níž nastolení ekvivalentních životních podmínek na území celého spolku nebo potřeba zachování právní či ekonomické jednoty státu vyžadují v celostátním zájmu zákonnou úpravu na úrovni spolku.

Právní předpisy jednotlivých zemí se nesmí dostat do rozporu se spolkovými zákony. Článek 31 Základního zákona stanoví, že „**Spolkový zákon má přednost před zemskými zákony**“. Tato zásada platí bez ohledu na hierarchickou úroveň kolidujících právních norem, takže například spolková vyhláška bude mít vyšší platnost než ústava dané země.

Hierarchie právních norem

Základní zákon stojí v hierarchii vnitrostátních právních norem nejvýše. Je nadřazen všem ostatním pramenům vnitrostátního práva a jakožto ústava tvoří základ celého německého právního řádu. Každé právní ustanovení, které je v Německu přijato, musí být slučitelné se Základním zákonem jak po formální, tak i věcné stránce. Za tímto účelem článek 20 odst. 3 Základního zákona stanoví, že zákonodárná moc je vázána ústavním pořádkem, a moc výkonná a soudní právem a spravedlností. Nadto jsou zákonodárná, výkonná a soudní moc zejména vázány základními právy stanovenými články 1 až 19 Základního zákona, jež jsou přímo použitelným právem (čl. 1 odst. 3). **Přednost Základního zákona** je pak konečně garantována Spolkovým ústavním soudem.

Článek 79 odst. 2 stanoví, že Základní zákon může být **pozměněn** pouze dvoutřetinovou většinou členů Spolkového sněmu a dvoutřetinovou většinou hlasů ve Spolkové radě (Bundesrat), která je orgánem, jehož prostřednictvím se země podílí na legislativním procesu a správě spolku, a dále ve věcech souvisejících s Evropskou unií. Určité zásadní prvky Základního zákona – tj. rozdělení spolku na země, jejich podstatná účast na legislativním procesu a zásady stanovené v článcích 1 a 20 – pak nesmí být pozměňovány vůbec (Článek 79 odst. 3).

Všeobecná pravidla **mezinárodního práva** se svou právní silou řadí za Ústavu, avšak před zákony spolku a zemí. Základní zákon výslovně stanoví, že tato základní pravidla tvoří nedílnou součást spolkového práva, že před spolkovými zákony mají přednost a že přímo zakládají práva a povinnosti pro obyvatele spolkového území (článek 25). Tato všeobecná pravidla mezinárodního práva s právním dopadem na jednotlivce (tj. nejde o pravidla vztahující se pouze na stát) zahrnují například záruku vhodné formy právní ochrany cizinců nebo „zvláštního pravidla“, podle něhož trestní řízení podléhá podmínkám pro povolení vydání stíhané osoby, které platí ve vydávajícím cizím státě.

Zákony jsou podřazeny ústavě. Zákonodárné pravomoci spolku vůči zemím jsou podrobně upraveny v Základním zákonu (články 71 až 74). Zákony přijímá Spolkový sněm společně se Spolkovou radou. Návrhy zákonů může v **Spolkového sněmu** předkládat spolková vláda, Spolková rada, poslanecký klub nebo 5 % členů parlamentu. Základní zákon určuje případy, v nichž je pro konečné přijetí zákona Spolkovým sněmem nutný souhlas **Spolkové rady** (v současnosti je to – podle statistik zveřejněných [Spolkovou radou](#) (Bundesrat) na jejich internetových stránkách – asi 45 % veškerých zákonů). Pokud jde o další zákony přijímané Spolkovým sněmem, Spolková rada může pouze vznést námitku proti zákonu přijatému Spolkovým sněmem, kterou může Spolkový sněm následně odmítnout. Tam, kde se názory Spolkového sněmu a Spolkové rady liší, může být svolán společný výbor pro konzultaci navrhovaných zákonů (takzvaný Mediační výbor), který je složen ze stejného počtu členů Spolkového sněmu a Spolkové rady (v současnosti jej tvoří 16 členů z každé komory). Úkolem Mediačního výboru je připravovat návrhy k dosažení jednoty, i když sám nemůže rozhodovat jménem Spolkového sněmu a Spolkové rady.

Vyhlášky jsou podřízeny zákonům a může je vydávat spolková vláda, spolkový ministr nebo zemské vlády. **Statuty** se řadí pod vyhlášky a může je vydávat samosprávné celex veřejného práva – např. obec.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní předpisy

Zákonodárnou moc mají ve Spolkové republice Německo parlamenty. Proto je nejdůležitějším zákonodárným orgánem Spolkový sněm (Bundestag). Ten přijímá – za účasti Spolkové rady (Bundesrat) všechny zákony, které spadají do oblasti působnosti spolku.

Spolková rada, spolková vláda a poslanci a poslanecké kluby Spolkového sněmu mají právo předkládat ve Spolkovém sněmu **návrhy** nových zákonů nebo pozměňovacích zákonů. O těchto návrzích se v parlamentu vedou debaty a porady a hlasuje podle přesně stanoveného postupu.

V rámci federálního státního systému Německa vykonávají spolkové země značnou část pravomocí státu, a proto se Spolková rada také podílí na legislativním procesu. **Všechny zákony jsou předkládány Spolkové radě ke schválení** a může dokonce – v závislosti na charakteru navrhovaných právních předpisů – vyvolat zamítnutí některých návrhů.

Další informace obsahují internetové stránky [Spolkový sněm](#) (Bundestag).

Legislativní proces

Způsob schvalování právních předpisů

Většinu návrhů resp. bodů k projednání připravuje spolková vláda. Jakožto centrální úroveň výkonné moci má nejvíce zkušeností s prováděním legislativy a bezprostřední znalost toho, kde jsou v praxi potřebná nová zákonná úprava.

Vedle spolkové vlády však mají právo **předkládat návrhy zákonů**, také Spolková rada a poslanci německého Spolkového sněmu.

Podněty předkládané spolkovou vládou nebo Spolkovou radou

Pokud si spolková vláda přeje pozměnit nebo zavést zákon, spolkový kancléř musí příslušný návrh nejdříve konzultovat se **Spolkovou radou**.

Spolková rada má pak zpravidla lhůtu 6 týdnů na to, aby k návrhu zákona odevzdala své připomínky, na něž pak vláda může odpovědět písemným vyjádřením. Spolkový kancléř poté návrh zákona opatřený připomínkami Spolkové rady předá Spolkovému sněmu. Jedinou výjimkou z tohoto postupu je **návrh rozpočtového zákona**, který se předává zároveň Spolkové radě a Spolkovému sněmu.

Podobný postup se použije, jsou-li zákonodárné iniciativy předkládány Spolkovou radou. Poté, co většina členů Spolkové rady hlasovala pro přijetí návrhu zákona, posílá se návrh nejprve spolkové vládě, která k němu připojí své připomínky, zpravidla do 6 týdnů, a následně jej předává Spolkovému sněmu.

Podněty předkládané poslanci Spolkového sněmu

Návrhy zákonů mohou být také iniciovány poslanci Spolkového sněmu, přičemž musí mít podporu buď **alespoň jednoho poslaneckého klubu**, nebo **minimálně 5 % členů Spolkového sněmu**.

Návrhy zákonů iniciované tímto způsobem nemusí být nejprve předkládány Spolkové radě. Z tohoto důvodu vláda někdy dojedná, aby mimořádně **naléhavé návrhy zákonů** byly ve Spolkovém sněmu předkládány poslaneckými kluby.

Rozesílání tiskových materiálů

Než může být návrh zákona projednán ve Spolkovém sněmu, musí být nejprve předán předsedovi Spolkového sněmu a poté zaevidován a vytisknut úřadem.

Následně je návrh rozeslán všem členům Spolkového sněmu a Spolkové rady a spolkovým ministerstvům jakožto tiskový materiál Spolkového sněmu.

Jakmile byl návrh zákona zařazen na **program jednání plenární schůze**, skončila tím první fáze jeho schvalování: nyní může být **oficiálně předložen** k veřejnému projednání ve Spolkovém sněmu.

Trojí čtení na plenární schůzi

Návrhy zákonů jsou zpravidla v plénu Spolkového sněmu projednávány třikrát – tyto rozpravy jsou nazývány čtením.

Během prvního čtení se debatuje pouze o tom, zda byl odsouhlasen Radou starších (tj. zvláštním výkonným orgánem Spolkového sněmu), nebo jde o požadavek některého poslaneckého klubu. Toto se většinou děje v případech, kdy legislativní projekty mají mimořádně kontroverzní charakter nebo jsou předmětem zvláštního zájmu veřejnosti.

Hlavním cílem prvního čtení je **určit jeden nebo několik výborů**, které návrh zákona projednají a připraví pro druhé čtení. To se provádí na základě doporučení Rady starších.

Je-li přiděleno několik výborů, jednomu z nich je svěřena celková odpovědnost za projednávání daného bodu, přičemž také zodpovídá za postup schvalování. Ostatní výbory mají poradní funkci.

Legislativní činnost výborů

Konkrétní práce na právních předpisech probíhá ve stálých výborech, v nichž jsou zastoupeni členové všech poslaneckých klubů. Členové výborů se seznámí s materiálem a debatují o něm na svých jednáních. Mohou si také pozvat experty a zástupce zájmových skupin na veřejná slyšení.

Souběžně s prací probíhající ve výborech vytvoří poslanecké kluby **pracovní skupiny**, v nichž zkoumají otázky související s návrhem a formulují k nim vlastní stanoviska.

Není nijak neobvyklé, když ve výborech dojde k překlenutí rozdílů mezi jednotlivými poslaneckými kluby. Úprava většiny návrhů zákonů je větší či menší měrou výsledkem spolupráce mezi vládními a opozičními poslaneckými kluby.

Po ukončení debat výbor, který nese za návrh zákona celkovou zodpovědnost, **předloží plénu zprávu** o průběhu a závěrech rokování. Rozhodnutí, které doporučí, se stane základem pro druhé čtení, které se nyní koná na plenární schůzi.

Rozprava v druhém čtení

Před druhým čtením všichni poslanci Spolkového sněmu obdrží výtisk zveřejněného **doporučení rozhodnutí**, a jsou tedy dobře připraveni na rozpravu. Poslanecké kluby rovněž znovu koordinují svá stanoviska na interních jednáních před zahájením této rozpravy, tak aby mohly při veřejném druhém čtení představit sjednocené stanovisko.

Po všeobecné rozpravě mohou být všechna ustanovení zahrnutá v návrhu zákona zvážena jednotlivě. Zpravidla však plenární schůze přejde přímo k hlasování o návrhu zákona jako celku.

Kterýkoli člen Spolkového sněmu může předložit **pozměňovací návrhy**, o nichž se pak na plenární schůzi okamžitě jedná. Pokud plénum pozměňovací návrhy přijme, nová verze návrhu zákona musí být nejprve vytisknuta a rozeslána. Tento postup je však možné se souhlasem dvou třetin přítomných poslanců zkrátit. Tím je umožněno okamžitě zahájit třetí čtení.

Hlasování v třetím čtení

Další rozprava se koná během třetího čtení pouze v případě, že o to požádá některý poslanecký klub nebo alespoň 5 % poslanců Spolkového sněmu.

V této fázi již pozměňovací návrhy nemohou předkládat jednotliví poslanci, může tak učinit pouze jeden z poslaneckých klubů nebo 5 % členů Spolkového sněmu. Navíc je možné pozměňovací návrhy předkládat pouze ke změnám přijatým během druhého čtení.

Konečné hlasování se koná na konci třetího čtení. Když předseda Spolkového sněmu požádá o hlasy pro přijetí návrhu a proti jeho přijetí a zeptá se, kolik poslanců se zdrželo hlasování, poslanci odpovídají povstáním z křesel.

Jakmile návrh zákona získal potřebnou většinu v plenárním zasedání Spolkového sněmu, je předán Spolkové radě jako zákon.

Souhlas Spolkové rady

Prostřednictvím Spolkové rady se spolkové země podílí na tvorbě každého zákona. V tomto ohledu jsou práva účasti Spolkové rady na zákonodárném procesu přesně definována.

Spolková rada nesmí provádět změny v zákoně přijatém Spolkovým sněmem. Pokud však se zákonem nevysloví souhlas, může žádat svolání **Mediačního výboru**. Mediační výbor tvoří rovný počet členů Spolkového sněmu a Spolkové rady.

U návrhů některých zákonů je souhlas Spolkové rady povinnou podmínkou. Jedná se například o zákony, které ovlivňují finanční prostředky a správní kompetence spolkových zemí.

Pokud jde o zákony, proti nimž Spolková rada může vznést námitku, Spolkový sněm může takový zákon uvést v platnost, i když na něm nebylo v Mediačním výboru dosaženo shody. K tomu je však nutné další hlasování, v němž Spolkový sněm zákon přijme absolutní většinou.

Nabytí účinnosti

Poté, co byl návrh zákona schválen Spolkovým sněmem a Spolkovou radou, musí projít řadou dalších fází, než může nabyt účinnosti.

Zákon, který byl přijat, je nejprve vytištěn a předložen **spolkovému kancléři a příslušnému spolkovému ministři**, kteří jej **kontrasignují**.

Poté zákon obdrží spolkový prezident, který jej stvrdí svým podpisem. Přezkoumá, zda byl zákon přijat **v souladu s ústavou** a neobsahuje-li zjevná a závažná porušení Základního zákona. Po provedení této kontroly spolkový prezident zákon podepíše a nařídí, aby byl vydán ve Spolkovém věstníku zákonů (**Bundesgesetzblatt**).

Tímto okamžikem je zákon vyhlášen. Pokud by v zákonu nebylo uvedeno konkrétní datum nabytí jeho účinnosti, stane se účinným čtrnáctý den poté, co byl vydán Spolkový věstník zákonů, který jej obsahuje.

Další informace jsou dostupné na internetových stránkách německého parlamentu ([📄 Spolkový sněm](#), Bundestag).

Databáze právních předpisů

Spolkové ministerstvo spravedlnosti poskytuje ve své německé databázi právních předpisů, nazvané [📄 JURIS](#), k dispozici spolkové právo v aktuálním a historickém znění. Poskytovány jsou také texty zákonů, které byly již sice vyhlášeny, ale zatím nevstoupily v účinnost.

Rovněž obsahuje **Smlouvu o sjednocení** a nařízení bývalé NDR, která ve Spolkové republice Německo stále platí.

Právo spolkových zemí je zde uváděno v kompletní a aktuální verzi.

Některé sbírky zákonů jsou k dispozici také v angličtině, například

- [📄 Občanský zákoník \(BGB\)](#)

- [Trestní zákoník \(StGB\)](#)
- části [Uvozujícího zákona občanského zákoníku \(EGBGB\)](#).

Přístup do databáze **není zdarma**.

Dvě právní databáze, které obsahují téměř veškeré současné spolkové právo (včetně zákonných vyhlášek), jsou bezplatně k dispozici pro zájemce z řad občanů na stránkách Gesetze im Internet ([Zákony na internetu](#)) a stránkách [Spolkového ministerstva spravedlnosti](#) (Bundesministerium der Justiz). Obě databáze jsou poskytovány k dispozici zdarma Spolkovým ministerstvem spravedlnosti společně s Juris GmbH.

Vedle toho Spolkové ministerstvo vnitra (Bundesministerium des Innern) – ve spolupráci s Juris GmbH – založilo Datenbank für die Veröffentlichung von Verwaltungsvorschriften ([Databázi správních předpisů](#))

Související odkazy

[Německá spolková vláda](#)

[Zveřejnění správních předpisů](#)

[Uvozující zákon občanského zákoníku](#)

[Trestní zákoník](#)

[Občanský zákoník](#)

[Spolkový sněm](#)

[Orgány](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 20/02/2013

Právo členského státu - Estonsko

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [et](#)

Tato stránka poskytuje informace o estonském právním systému a celkový přehled práva v Estonsku.

Prameny práva

Estonsko je součástí evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou právní nástroje, jako je ústava, právo Evropské unie, mezinárodní smlouvy, zákony a nařízení.

Výklady práva soudem nejvyššího stupně — Nejvyšším soudem — a komentáře odborníků rovněž slouží jako referenční bod (např. komentované vydání ústavy). Soudní rozhodnutí nevytváří práva a v zásadě rozsudky vynesené vyššími soudy nejsou pro nižší soudy závazné. Nejvyšší soud, který rovněž provádí přezkum ústavnosti, je však oprávněn prohlásit právní nástroj za neplatný, pokud tento nástroj odporuje ústavě nebo právnímu nástroji s vyšší právní silou. Při řešení konkrétní věci nesmí žádný soud takový nástroj aplikovat. Soudy jsou oprávněny prohlásit takový nástroj za neústavní (nikoliv však za neplatný). Nejvyšší soud jakožto soud provádějící přezkum ústavnosti pak prozkoumá tento případ podrobněji a je oprávněn prohlásit takový nástroj za neústavní (nikoliv však za neplatný).

Všeobecně uznávané zásady a normy mezinárodního práva tvoří nedílnou součást estonského právního řádu.

Druhy právních nástrojů — popis

Ústava — podle čl. 3 odst. 1 ústavy je státní moc vykonávána výlučně podle ústavy a zákonů, které jsou v souladu s ústavou.

Zákony — podle článku 65 ústavy jsou zákony přijímány estonským parlamentem – Riigikogu –, kterému je svěřena zákonodárná moc. Zákony jsou přijímány v souladu s ústavou a vyhlášují se předepsaným způsobem v úředním věstníku – Riigi Teataja. Vymahatelnými jsou pouze ty zákony, které byly vyhlášeny.

Nařízení — podle článků 87 a 94 ústavy mají vláda a ministři oprávnění vydávat nařízení na základě zákona a k dosažení souladu s ním. Pro řešení otázek místního významu nebo v případech stanovených zákonem mohou vydávat nařízení rovněž orgány místní samosprávy. Nařízení je ve své podstatě základní předpis. Nařízení mohou být vydávána pouze na základě omezené působnosti stanovené zákonem. Kromě estonské vlády bylo právo vydávat nařízení svěřeno také další nezávislým subjektům práva — právníkům osobám veřejného práva (univerzitám) a veřejnoprávním orgánům. Kromě toho na základě čl. 154 odst. 1 ústavy jsou oprávněny vydávat nařízení také orgány místní samosprávy a Eesti Pank (estonská centrální banka – článek 111).

Estonská vláda a ministři jsou oprávněni vydávat nařízení na základě zákona a pro účely dosažení souladu s ním. Nařízení nabývají účinnosti třetí den po jejich zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li samo nařízení jinak.

Správní výnos — individuální správní akt, kterým orgán veřejné správy rozhoduje o individuálních právních otázkách a upravuje je. Podle čl. 87 odst. 6 ústavy vydává správní výnosy estonská vláda na základě zákona a v zájmu dosažení souladu se zákonem. Správní výnosy mohou vydávat také předseda vlády, okresní hejtmani a rady místních samospráv.

Rozhodnutí — individuální správní akt vydaný na základě správních námitek nebo odvolání nebo akt, kterým se ukládají sankce. Rozhodnutí přijímají také parlament, rady místních samospráv, národní volební komise a soudy.

Předpis — podle článku 94 ústavy předpisy vydávají ministři na základě zákona a za účelem dosažení souladu se zákonem. Předpis zahrnuje obecně závazný kodex jednání pro otázky související s výkonem služby na ministerstvu nebo pro stanovení struktury a organizace činnosti státních orgánů v působnosti ministerstva.

Mezinárodní smlouvy a nadřazenost práva Evropské unie – podle čl. 3 odst. 1 ústavy tvoří všeobecně uznávané mezinárodní právní zásady a normy mezinárodního práva neoddělitelnou součást estonského právního řádu. Článek 123 ústavy stanoví, že Estonská republika neuzavře mezinárodní smlouvy, které jsou v rozporu s ústavou. Zákon, kterým se mění ústava, stanoví zásadu nadřazenosti práva Evropské unie. Podle článku 2 tohoto zákona, jelikož je Estonsko členem Evropské unie, estonská ústava se použije při zohlednění práv a povinností stanovených v aktu o přistoupení. Je-li estonský zákon nebo jiný právní nástroj v rozporu s mezinárodní smlouvou ratifikovanou parlamentem, uplatní se ustanovení této mezinárodní smlouvy.

Mezinárodní smlouvy nabývají účinnosti v souladu s postupem v nich stanoveným.

Použití cizího práva upravuje zákon o mezinárodním právu soukromém.

Pokud se má podle zákona, mezinárodní smlouvy nebo transakce použít cizí právo, soud je použije bez ohledu na to, zda o to bylo požádáno. Cizí právo se použije v souladu s výkladovou a aplikační praxí příslušné země. Cizí právo se nepoužije, pokud by výsledkem aplikace byl zjevný rozpor se základními zásadami estonského práva (výhrada veřejného pořádku). V takových případech se použije estonské právo.

Dekret — podle článku 109 ústavy pokud není možné svolat parlament, může prezident republiky v případě naléhavé národní potřeby vydávat dekrety se silou zákona. Tyto dekrety musí spolupodepsat předseda parlamentu a předseda vlády. Podle ústavy prezident může vydávat:

- zvláštní dekrety v případě naléhavé národní potřeby, a pokud není možné svolat parlament,
- výjimečné dekrety v případě naléhavé národní potřeby, kdy vláda vyhlásila výjimečný stav, a pokud není možné svolat parlament nebo pro jeho svolání není dostatek času.

Dekret prezidenta republiky nabývá účinnosti desátý den po jejich zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li dekret jinak.

Jakmile se sejde parlament, prezident republiky předloží dekrety parlamentu, jenž bezodkladně přijme zákon, kterým tyto dekrety schválí nebo zruší. Podle článku 110 ústavy nesmí prezident republiky používat dekrety k přijímání, změně nebo zrušení ústavy, zákonů uvedených v článku 104 ústavy a zákonů upravujících vnitrostátní daně nebo státní rozpočet.

Hierarchie právních předpisů

Hierarchie právních předpisů je tato: ústava, právo Evropské unie, mezinárodní smlouvy, zákony a dekrety, nařízení estonské vlády a nařízení ministrů. Vedle základních právních aktů existují také individuální akty, které se vydávají na základě zákona a v hierarchii se nacházejí pod úrovní zákonů a nařízení. Právní předpisy na všech úrovních musí být v souladu s právními předpisy vyšší právní síly.

Institucionální rámec

Instituce zodpovědné za přijímání právních předpisů

Estonský institucionální rámec se řídí zásadou dělby moci a principem protivah (článek 4 ústavy).

Zákonodárnou moc má parlament. Podle článku 103 ústavy mají zákonodárnou iniciativu poslanci parlamentu, poslanecké kluby, parlamentní výbory, estonská vláda a prezident republiky. Prezident však má zákonodárnou iniciativu pouze pro změny ústavy. Parlament projednává návrhy zákonů a rozhoduje o jejich přijetí nebo zamítnutí.

Na základě rozhodnutí absolutní většiny poslanců má parlament právo navrhnout estonské vládě, aby v rámci své zákonodárné iniciativy předložila určitý návrh.

Parlament je oprávněn předložit k všelidovému hlasování návrh zákona nebo otázku národního významu. O výsledku všelidového hlasování rozhoduje většina hlasů zúčastněných osob. Zákony přijaté ve všelidovém hlasování jsou bezodkladně vyhlášeny prezidentem republiky. Rozhodnutí přijatá ve všelidovém hlasování jsou závazná pro všechny veřejnoprávní orgány. Pokud návrh zákona ve všelidovém hlasování nezíská většinu hlasů, prezident republiky vyhlásí mimořádné parlamentní volby. Ve všelidovém hlasování nelze hlasovat o otázkách týkajících se rozpočtu, daní, finančních závazků státu, ratifikace či vypovězení mezinárodní smlouvy, vyhlášení nebo zrušení výjimečného stavu a národní obrany.

Výkonnou moc vykonává estonská vláda. Ve většině případů předkládá parlamentu návrhy zákonů estonská vláda. Návrhy zákonů předkládají vládě ministři, přičemž tyto návrhy nejprve musí projít připomínkovým řízením mezi ministerstvy.

Veřejný ochránce práv a předseda nejvyššího kontrolního úřadu se účastní jednání vlády a mají právo slova. Jejich podněty nejsou pro vládu závazné, ale k jejich doporučením a podnětům se často přihlíží. Pokud to veřejný ochránce práv a předseda nejvyššího kontrolního úřadu považují za nezbytné, mohou své podněty předložit přímo příslušnému parlamentnímu výboru, který se legislativním návrhem zabývá. Podle článku 139 ústavy analyzuje veřejný ochránce práv všechny podněty, které jsou mu předloženy a které se týkají legislativních změn, přijetí nových zákonů a práce vládních orgánů. V případě potřeby předkládá veřejný ochránce práv zprávu parlamentu. Pokud veřejný ochránce práv zjistí, že je právní akt přijatý zákonodárným orgánem, výkonnou mocí nebo orgánem místní samosprávy v rozporu s ústavou nebo zákonem, navrhne orgánu, který daný akt přijal, aby jej ve lhůtě 20 dnů uvedl do souladu s ústavou nebo zákonem. Není-li akt uveden do souladu s ústavou nebo zákonem v uvedené lhůtě, předloží veřejný ochránce práv Nejvyššímu soudu návrh na prohlášení daného aktu za neplatný na základě článku 142 ústavy.

Zákony přijaté parlamentem vyhláší prezident republiky, který může jejich vyhlášení také odmítnout. Pokud prezident republiky odmítne zákon vyhlásit, vrátí jej společně se svým odůvodněním parlamentu k novému projednání a rozhodnutí.

Ministerstvo spravedlnosti zveřejňuje přijaté zákony vyhlášené prezidentem republiky v estonském úředním věstníku.

Legislativní proces

Legislativní proces v estonském parlamentu tvoří tyto fáze:

- předložení návrhu zákona,
- projednání návrhu zákona,
- přijetí návrhu zákona.

Předložení

Podle článku 103 ústavy mají právo zákonodárné iniciativy estonská vláda, poslanci parlamentu, poslanecké kluby, parlamentní výbor a prezident republiky. Prezident však může předkládat pouze návrhy na změnu ústavy. Legislativní návrhy musí být v souladu s legislativními a technickými pravidly organizačního výboru parlamentu a legislativními a technickými pravidly estonské vlády. Organizační výbor parlamentu přikáže návrh zákona stálému parlamentnímu výboru, který za něj bude odpovědný.

Projednání návrhu zákona

Návrh zákona připraví k projednání na plenární schůzi parlamentu některý stálý parlamentní výbor (výbor pro právní záležitosti, ústavní výbor, hospodářský výbor atd.). Na návrh odpovědného výboru je návrh zákona zařazen na program plenární schůze parlamentu.

Podle interních předpisů a jednacího řádu parlamentu musí první čtení návrhu zákona proběhnout v rámci sedmi plenárních pracovních týdnů zasedání parlamentu od okamžiku jeho přijetí. Návrhy zákonů se projednávají na plenární schůzi parlamentu ve třech čteních, v prvním z nich se koná rozprava o obecných zásadách, které tvoří základ navrhovaného zákona. Pokud během projednávání návrhu zákona nenavrhne odpovědný výbor nebo kterýkoli poslanecký klub jeho zamítnutí, končí první čtení bez

hlasování. Po prvním čtení mají poslanci parlamentu, parlamentní výbory a poslanecké kluby deset pracovních dní na předložení pozměňovacích návrhů. Na návrh odpovědného výboru může předseda parlamentu pro předložení pozměňovacích návrhů stanovit jinou lhůtu.

Odpovědný výbor přezkoumá všechny pozměňovací návrhy a rozhodne, zda budou při přípravě nového znění návrhu zohledněny. Odpovědný výbor vypracuje nové znění návrhu pro druhé čtení, včetně všech přijatých změn a změn provedených samotným výborem. Odpovědný výbor rovněž vypracuje důvodovou zprávu pro druhé čtení, která obsahuje informace související s projednáváním návrhu zákona, jako jsou například důvody pro přijetí nebo zamítnutí pozměňovacích návrhů, stanovisko osoby, která návrh zákona iniciovala nebo předložila, a stanoviska odborníků zapojených do procesu či dalších osob.

Na návrh odpovědného výboru parlamentu je návrh zákona zařazen k projednání v druhém čtení. Na návrh organizačního výboru, odpovědného výboru nebo osoby, která návrh zákona iniciovala, přeruší parlament bez hlasování druhé čtení návrhu zákona. Pokud přerušení druhého čtení navrhne poslanecký klub, o tomto návrhu se hlasuje. Je-li druhé čtení návrhu zákona přerušeno, lze stále předkládat pozměňovací návrhy. Není-li druhé čtení v parlamentu přerušeno, považuje se za ukončené a návrh zákona postupuje do třetího čtení.

Po skončení druhého čtení lze hlasovat o předloze usnesení parlamentu.

Po skončení druhého čtení provede odpovědný výbor jazykové a technické úpravy a sestaví konečné znění návrhu zákona pro třetí čtení. Pro třetí čtení může odpovědný výbor vypracovat důvodovou zprávu shrnující změny provedené po skončení druhého čtení. Ve třetím čtení návrhu zákona se koná rozprava, během níž se mohou vyjádřit zástupci poslaneckých klubů. Při třetím čtení probíhá závěrečné hlasování o návrhu zákona.

Přijetí

Zákony a usnesení parlamentu se přijímají ve veřejném hlasování v parlamentu. Závěrečné hlasování probíhá při třetím čtení návrhů zákonů. Články 73 a 104 ústavy stanoví, jaký je pro přijetí zákona nutný počet poslanců parlamentu, kteří hlasují pro, podle čehož se zákony dělí na:

- ústavní zákony, tj. zákony vyžadujících absolutní většinu hlasů poslanců parlamentu (nadpoloviční většina ze 101 poslanců parlamentu musí hlasovat pro přijetí zákona), nebo
- běžné zákony, tj. zákony vyžadující prostou většinu (více poslanců parlamentu musí hlasovat pro přijetí návrhu než proti jeho přijetí).

Následující zákony lze přijmout nebo změnit pouze absolutní většinou poslanců parlamentu:

- zákon o občanství,
- zákon o volbách do parlamentu,
- zákon o volbách prezidenta republiky,
- zákon o obecních volbách,
- zákon o všelidovém hlasování,
- zákon o jednacím řádu parlamentu a zákon o interních předpisech parlamentu,
- zákon o odměnách prezidenta republiky a poslanců parlamentu,
- zákon o estonské vládě,
- zákon o zahájení soudního řízení s prezidentem republiky a poslanci parlamentu,
- zákon o kulturní autonomii národnostních menšin,
- zákon o státním rozpočtu,
- zákon o národní bance (Eesti Pank),
- zákon o nejvyšším kontrolním úřadu,
- zákon o soudech a zákony o řízení před soudy,
- zákony týkající se zahraničních a domácích půjček a majetkových závazků státu,
- zákon o výjimečném stavu státu,
- zákon o národní obraně během míru a zákon o národní obraně za války.

Jakmile jsou zákon nebo usnesení parlamentu přijaty, podepíše je nejpozději pátý pracovní den po jejich přijetí předseda parlamentu, nebo v jeho nepřítomnosti místopředseda parlamentu, který předsedal schůzi.

Vyhlášení

Poté, co je zákon přijat a podepsán, je odeslán prezidentu republiky k vyhlášení. Prezident republiky může odmítnout vyhlásit zákon přijatý parlamentem a může jej ve lhůtě 14 dnů od jeho obdržení vrátit parlamentu spolu s odůvodněním k novému projednání a přijetí. Pokud zákon, který byl vrácen prezidentem republiky, je podruhé přijat parlamentem v nezměněné podobě, prezident republiky jej buď vyhlásí, nebo navrhne Nejvyššímu soudu, aby jej prohlásil za neústavní. Pokud Nejvyšší soud shledá, že zákon je v souladu s ústavou, musí jej prezident republiky vyhlásit.

Zákon nabývá účinnosti desátý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku, nestanoví-li samotný zákon jinak.

Zveřejňování právních nástrojů

Nejdůležitější právní nástroje a mezinárodní smlouvy se zveřejňují v úředním věstníku. Zákony a nařízení nabývají právního účinku, až po zveřejnění v úředním věstníku.

 Riigi Teataja (úřední věstník) je estonská úřední online publikace a centrální databáze právních nástrojů. Od 1. června 2010 vychází úřední věstník pouze na internetu jako úřední online publikace.

Od 1. ledna 2011 vydává úřední věstník ministerstvo spravedlnosti.

Stručný popis obsahu

Zákony, nařízení, mezinárodní smlouvy, rozhodnutí parlamentu a výnosy vlády se zveřejňují v úředním věstníku a další důležité informace, např. překlady právních nástrojů a procedurální informace o návrzích zákonů zde mohou být rovněž k dispozici.

Většina nástrojů přijatých od roku 1990 je dostupná v úředním věstníku.

Od 1. června 2002 se v úředním věstníku zveřejňují úřední konsolidovaná znění zákonů, dekretů prezidenta republiky, vládních nařízení a výnosů, ministerských nařízení, nařízení prezidenta estonské centrální banky (*Eesti Pank*) a nařízení národní volební komise. Konsolidovaná znění rozhodnutí parlamentu se zveřejňují od 1. června 2010 a konsolidovaná znění nařízení orgánů místní samosprávy od konce roku 2011.

Kdykoliv dojde ke změně těchto nástrojů, vypracuje se aktualizované a konsolidované znění obsahující příslušné změny, které se zveřejní souběžně s novelou. Dále se uvede, kdy novelizované znění nabude účinnosti. Konsolidovaná znění jsou oficiální a lze se o ně opírat při prosazování práva. Mají právní účinnost.

Všechny zveřejněné právní nástroje jsou v momentě zveřejnění digitálně označeny. Každý si může ověřit digitální označení, které zajišťuje, že nástroj zůstal od svého zveřejnění nezměněn. Všechny zveřejněné nástroje jsou propojeny s časovým označením, které umožňuje odhalit všechny případy neoprávněného zpracování.

Lze nahlížet do konsolidovaných verzí, které jsou/byly v účinnosti v kterýkoli konkrétní den. Lze také vyhledat případná budoucí znění těchto nástrojů, jsou-li známa. Každé konsolidované znění je propojeno s předchozími a následnými zněními. To vám umožňuje „posouvat se v čase“ z jednoho konsolidovaného znění k následujícímu a obráceně. Můžete tedy porovnávat různá konsolidovaná znění téhož nástroje, abyste viděli provedené změny.

Odkazy v konsolidovaném znění vám umožní otevřít nařízení přijatá na základě daného zákona a z těchto nařízení se dostanete k ustanovením zákona, která sloužila jako základ pro tato nařízení.

Právní nástroje v úředním věstníku jsou také doplněny o procedurální informace, které zahrnují důvodové zprávy (odkazy na konzultační databázi a jednání v parlamentu), odkazy na právní předpisy Evropské unie, překlady a jiné doplňující informace nezbytné k pochopení daného právního nástroje.

Na internetové stránce úředního věstníku můžete vyhledávat judikaturu okresních soudů, obvodních soudů a Nejvyššího soudu. Jsou zde k dispozici informace o místě a čase nařízených soudních jednání.

Rovněž se zveřejňují shrnutí a přehledy rozhodnutí Nejvyššího soudu a všechny rozsudky vynesené Evropským soudem pro lidská práva. Shrnutí jsou systematicky uspořádána. Ve shrnutích rozhodnutí Nejvyššího soudu můžete vyhledávat podle klíčových slov nebo odkazů na právní nástroje. V rozsudcích Evropského soudu pro lidská práva lze vyhledávat podle článku.

V úředním věstníku se zveřejňují různé nové informace zákonech a právu obecně.

V roce 2011 začali překladatelé vázání přísahou s anglickým překladem zákonů, přičemž tento proces organizovalo ministerstvo spravedlnosti. Dne 30. října 2013 byl zahájen provoz [anglických internetových stránek Riigi Teataja](#). Ty obsahují aktualizované anglické překlady konsolidovaných znění zákonů. Do konce roku 2014 budou zveřejněny aktualizované překlady konsolidovaných znění všech platných estonských zákonů (s výjimkou ratifikačních zákonů). I když překlady nemají právní účinnost, jsou průběžně aktualizovány a překlady změn jsou zpravidla přidávány do konsolidovaných znění předtím, než změny vstoupí v platnost. Každý si může nechat zaslat poslední překlady na svoji e-mailovou adresu přihlášením se do služby My RT.

Existuje rovněž vyhledávač návrhů právních nástrojů, který umožňuje vyhledávat v různých fázích legislativního procesu, jimiž přijatý právní nástroj již prošel, nebo jeho návrh stále prochází. Jeho pomocí získáte přístup k informacím o legislativním procesu a příslušných dokumentech, které byly v dané souvislosti vytvořeny. Můžete si rovněž vyžádat procedurální informace o přechodu různých právních nástrojů z jednoho procedurálního kroku do následujícího. Budou vám zaslány na e-mailovou adresu, pokud se přihlásíte k odběru služby *Minu RT* v estonském jazyce.

Použitím služby *Minu RT* má každý možnost vytvořit si vlastní uživatelský portál, ve kterém může do souboru odkazů přidávat nástroje, a prostřednictvím portálu může požádat o to, aby byl e-mailem informován o nových nástrojích a jiných nových informacích.

Je přístup do databáze estonských právních předpisů zdarma?

Uživatelé mohou nahlížet do úředního věstníku a využívat všechny právní informační služby **zdarma**.

Volný přístup do elektronického vydání úředního věstníku je umožněn všem zájemcům v prostorách místní samosprávy a veřejných knihoven (přibližně 600 míst). Rovněž se nabízí pomoc s vyhledáváním příslušných nástrojů. Uživatelé musí být umožněno vytisknout si bezplatně až 20 stran.

Historie databáze estonských právních předpisů

 Riigi Teataja (úřední věstník) je úřední publikací Estonské republiky a je vydáván od 27. listopadu 1918. Vydávání úředního věstníku bylo v roce 1940 přerušeno a obnoveno v roce 1990.

Od roku 1996 je úřední věstník publikován na internetu a dne 1. června 2002 byl online verzi přiznán status úředního tisku.

Od 1. června 2010 vychází úřední věstník pouze na internetu jako úřední online publikace. Od tohoto data již v tištěné podobě nevychází.

V listopadu 2010 byl zaveden nový, uživatelsky přívětivější IT systém, který nabízí více právních informací. IT systém byl vyvinut pod vedením úřadu vlády za pomoci finančních prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje.

Od 20. ledna 2012 jsou na internetové stránce úředního věstníku k dispozici shrnutí rozhodnutí Nejvyššího soudu a rozsudků Evropského soudu pro lidská práva, různé novinky v oblasti práva obecně a informace o judikatuře a soudních jednáních.

Vyhledávač návrhů zákonů byl začleněn koncem roku 2012.

Počínaje rokem 2013 se zveřejňují v úředním věstníku aktuální konsolidovaná znění všech nařízení, která byla přijata orgány místní samosprávy.

Od 24. září 2013 jsou všechny právní nástroje v momentě zveřejnění v úředním věstníku opatřovány digitálním označením vydávajícího orgánu a časovým označením.

Provoz internetových stránek úředního věstníku v angličtině byl zahájen dne 30. října 2013.

V rámci procesu vývoje nového IT systému úředního věstníku dojde k propojení s evropským portálem N-Lex.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 17/03/2017

Právo členského státu - Irsko

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [en](#)

Na této stránce naleznete informace o právním systému v Irsku.

 Irský právní systém čerpá z různých pramenů práva a funguje v rámci „obyčejového práva“. Současná ústava (Constitution) Irska je základním zákonem státu a vstoupila v platnost dne 29. prosince 1937. Článek 15.2.1 ústavy stanoví, že výhradní a výlučnou zákonodárnou pravomoc má parlament Oireachtas. Článek 34.1 ústavy dále stanoví, že výkon spravedlnosti musí probíhat v rámci zákonem zřízených soudů, kterým předsedají soudci ustanovení v souladu s ústavou.

Ústava upravuje třístrannou dělbu moci na složku: zákonodárnou, výkonnou a soudní. Tímto oddělením je zajištěno, že žádný státní orgán nemůže zasahovat do funkcí, které náleží do pravomoci jiné složky státní moci.

Navzdory dělbě moci uplatňují soudy ústavní funkci v případech, kdy přezkoumávají ústavnost a zákonnost úkonů jiných státních orgánů. Soudní moc je při výkonu svých funkcí nezávislá na vládě.

Základní práva občanů jsou zaručena články 40-44 ústavy.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Podle článku 15.1 ústavy je parlament Oireachtas tvořen prezidentem, Dáil Éireann a Seanad Éireann. Článek 15.2.1 stanoví, že výhradní a výlučnou zákonodárnou pravomoc má parlament Oireachtas - zákony parlamentu Oireachtas (Acts of the Oireachtas) jsou známé jako „primární legislativa“.

Článek 15.2.2 upravuje vytváření a uznávání „podzákoných právních předpisů“ nebo sekundární legislativy: např. vyhlášky, nařízení, předpisy, pravidla nebo stanovy (orders, regulations, rules, schemes nebo by-laws) vzniklé při výkonu pravomoci v rámci zákonných omezení stanovených parlamentem Oireachtas. Ministr vlády (nebo případně místní orgán) může vytvářet takovou legislativu pouze v rámci parametrů a omezení stanovených parlamentem Oireachtas.

Soudní moc státu je vykonávána soudy v souladu s článkem 34 ústavy a některými zákony: jedná se zejména o zákon o soudech (zřízení a ustavení) z roku 1961 a zákon o soudech (dodatečná ustanovení) z roku 1961 (*Courts Act 1961*) v platném znění. Judikatura je právo vytvořené soudci a rozhodnutí, kterými je vykládána a rozvíjena judikatura a zákony.

Hierarchie právních norem

Ústava je nejdůležitějším zákonem státu a podřizuje se pouze požadavkům evropského práva; má přednost před ostatními podřízenými prameny práva včetně obyčejového práva. Veškeré předpisy vycházející z těchto pramenů práva jsou z hlediska jejich platnosti závislé na ústavě. Obyčejové právo nebo podzákoný právní předpis, který je v rozporu s ustanovením ústavy, je neplatný a v důsledku toho nemá žádný účinek. Ustanovení ústavy podléhají výkladu ze strany vyšších soudů, ačkoli jakékoli změny ústavy lze provádět pouze prostřednictvím referenda.

Irsko je dualistický stát. Článek 29.6. ústavy stanoví, že mezinárodní smlouvy mají platnost zákona v rozsahu stanoveném parlamentem Oireachtas. To znamená, že uzavřené mezinárodní smlouvy musí být legislativou začleněny do vnitrostátního práva dříve, než se stanou použitelnými v rámci státu. Výjimku tvoří zákon o Evropské unii, který podle podmínek článku 29 ústavy má v rámci státu platnost zákona. To znamená, že jakýkoliv zákon nebo opatření, jehož přijetí bylo vyvoláno členstvím Irska v Evropské unii, nemůže být v zásadě žádným ustanovením ústavy zneplatněno.

Evropská úmluva o lidských právech byla uvedena v platnost zákonem o Evropské úmluvě o lidských právech z roku 2003, který vstoupil v platnost 31. prosince 2003. Úmluva je součástí irského práva, ale je platná v rozsahu, ve kterém není Úmluva v rozporu s ústavou.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Legislativní proces

Pro více informací o hlavních institucích státu navštivte prosím tyto webové stránky:

- [Irská ústava](#)
- [Krátký průvodce legislativním procesem](#)

Právní databáze

Elektronická sbírka zákonů Irska (eISB)

eISB poskytuje:

- Formát xhtml, plně způsobilý pro vyhledávání
- Zákony Oireachtas (parlamentu) 1922 - 2008
- Sekundární legislativu (zákonné předpisy) (statutory instruments) 1922-2008
- Soubor právních předpisů (1922-2005)
- Zákony Oireachtas (parlamentu) a sekundární legislativu (zákonné předpisy) z roku 2009, které jsou k dispozici ve formátu PDF (bez možnosti vyhledávání).

Oficiální webové stránky komor parlamentu Oireachtas

Oficiální webové stránky [komor parlamentu Oireachtas](#) obsahují následující informace:

Současná legislativa

Webové stránky Vám umožňují přístup k plnému znění zákonů parlamentu od roku 1997 do současnosti. Zákony jsou publikovány v jazyce, ve kterém byly přijaty, a to buď v irském nebo anglickém jazyce nebo v obou jazycích, a musí být přeloženy do druhého úředního jazyka. Prvním úředním jazykem je irština. Viz. článek 8 a 25.4.4 ústavy.

Znění zákona je k dispozici jako PDF soubor s odkazy z členění oddílů (obsahu) na příslušné články zákona.

Každý rok je vydáno přibližně 40 zákonů. Znění je k dispozici ve formátu HTML.

Návrhy zákonů (Bills)

Webové stránky umožňují dále přístup k **návrhům zákonů** od roku 1997 do současnosti. Obsahují:

- Úplné původní znění návrhů zákona (včetně důvodových zpráv)
- Pozměněné verze návrhů zákonů (komorou nebo výborem parlamentu)
- Odkazy na rozpravy o návrzích zákona
- Seznam pozměňovacích návrhů k návrhům zákonů. Znění návrhu zákona je k dispozici jako PDF soubor s odkazy z členění oddílů (obsahu) na příslušné články.

Historické právní předpisy

Webové stránky dále obsahují zákony parlamentu Oireachtas 1922-2002 / Achtanna an Oireachtais 1922 – 2002.

Přístup k těmto databázím je **zdarma**.

Související odkazy

[Informace o právním systému](#), Informace o státních institucích a ústavě, [Krátký průvodce legislativním procesem](#), [Sbírka zákonů v elektronické podobě](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 12/11/2018

Právo členského státu - Řecko

Na této stránce naleznete informace týkající se právního systému v Řecku.

Prameny práva

- Právní předpisy
- Právní obyčej

- Všeobecně uznávaná pravidla mezinárodního práva
- Právo Evropské unie
- Mezinárodní úmluvy
- Kolektivní smlouvy
- Objektivní dobrá víra
- Zvykové morální zásady
- Obyčeje a univerzální morální zásady (všeobecné normy slušného chování)

Druhy právních předpisů – popis

- Ústava
- Zákony
- Jiné akty legislativního obsahu
- Nařízení prezidenta republiky
- Správní opatření
- Zakládající smlouvy EU
- Nařízení
- Směrnice
- Rámcová rozhodnutí
- Mezinárodní úmluvy

Hierarchie právních norem

Ústava je nadřazena všem právním nástrojům, po ní následují zákony, nařízení prezidenta republiky a správní opatření. Zakládající smlouvy Evropské unie mají stejnou úroveň právní závaznosti jako ústava, přičemž zbývající mezinárodní právní nástroje jsou nadřazeny vnitrostátním právním nástrojům s výjimkou ústavy.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Pokud nastane nutnost pozměnit nebo doplnit stávající právní předpisy, zavést nové právní normy nebo začlenit pravidla mezinárodního práva do vnitrostátní legislativy,

pověří ministr zvláštní legislativní výbor sepsáním návrhu právního předpisu.

Rozhodovací postup

Návrh předpisu vypracovaný legislativním výborem je zaslán ústřednímu legislativnímu výboru v rámci generálního sekretariátu vlády, který zajistí jeho správnost a může vznést další připomínky týkající se takových věcí, jako je ústavnost a soulad s mezinárodním právem.

Návrh je poté předložen parlamentu spolu s důvodovou zprávou obsahující odůvodnění a cíle navrhovaných ustanovení. Pokud návrh zahrnuje výdaje ze státního rozpočtu, vypracuje nejvyšší kontrolní úřad zvláštní zprávu o výdajích a srovnávací zprávu o výdajích. K návrhům právních předpisů musí být rovněž přiložena zpráva o hodnocení jakýchkoli opatření, která mohou být přijata následně, a zpráva o veřejné konzultaci, která předcházela předložení návrhu, s výhradou výjimečných případů.

Předseda parlamentu postoupí návrh právního předpisu k projednání plenárnímu zasedání nebo stálým výborům nebo pověřeným útvarům parlamentu v době parlamentních prázdnin. Nařízení, kterými se provádějí právní předpisy, vydává prezident republiky na návrh odpovědných ministrů. Specifická zákonná ustanovení opravňují správní orgány k přijímání opatření k regulaci specifických záležitostí, záležitostí místního významu nebo technického či podružného charakteru.

Podle článku 28 ústavy tvoří mezinárodní úmluvy od okamžiku jejich ratifikace zákonem nedílnou součást vnitrostátních právních předpisů. Řecka a jsou s výjimkou ustanovení ústavy nadřazeny jakýmkoliv dřívějším ustanovením, která stanoví jinak.

Nařízení Evropské unie mají univerzální platnost v celé Unii a v každém členském státě jsou závazná a nabývají v něm přímé účinnosti.

Začlenění směrnic do vnitrostátních právních předpisů se provádí zákonem, nařízením prezidenta republiky nebo ministerským usnesením.

Poté, co je zákon podepsán všemi příslušnými ministry jej do jednoho měsíce po schválení parlamentem podepíše prezident republiky a vyhlásí jej.

Datum, kdy zákon nabude účinnosti, je uvedeno přímo v tomto zákoně. Jinak podle článku 103 úvodních ustanovení Občanského zákoníku nabude zákon účinnosti 10. dnem od jeho zveřejnění v úředním věstníku.

Zákon, který ratifikuje úmluvu, nabývá účinnosti v den zveřejnění zákona v úředním věstníku a úmluva nabývá právní účinnosti od data, které je uvedeno v jejím znění.

Na internetových stránkách [řeckého parlamentu](#) jsou uvedeny všechny zákony přijaté po 22. říjnu 1993. Kromě toho můžete na internetových stránkách [Národní tiskárny](#) využít oddíl „Vyhledávání“ pro nalezení seznamů za každý rok (od roku 1890) obsahujících přijaté zákony a nařízení prezidenta republiky, s uvedením jejich předmětu a údajů o úředním věstníku, ve kterém byly zveřejněny.

Pravomoc předkládat změny zákonů má ministr, který je odpovědný za danou oblast.

Zákon zůstává v platnosti, není-li zrušen novým zákonem.

Právní databáze

1. [Úplnou právní databázi](#) vlastní a spravuje Národní tiskárna.

Přístup je zdarma (článek 7 zákona č. 3861/2010, úřední věstník FEK A/112/13-7-10).

2. [Úplnou právní databázi](#) vlastní a spravují Intracom a Hol.

Přístup je zpoplatněn.

3. Internetové stránky [Legislativní rady státu](#)

Přístup je zdarma.

Související odkazy

[Řecký parlament](#)

[Národní tiskárna](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 25/06/2018

Právo členského státu - Španělsko

Upozorňujeme, že výchozí [es](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Na této stránce najdete informace o španělském právním řádu a obecný popis španělského právního systému.

Prameny španělského právního řádu

Prameny španělského právního řádu jsou definované v článku 1 občanského zákoníku.

1. Prameny španělského právního řádu jsou zákony, obyčeje a obecné právní zásady.

2. Právní ustanovení, která odporují jinému předpisu vyšší právní síly, jsou neplatná.
3. Právní obyčej se použije pouze v případě absence použitelného zákona a zásadně pod podmínkou, že není v rozporu s morálkou nebo veřejným pořádkem a je osvědčený.
4. Právní zvyklosti, které nejsou pouze výkladem projevu vůle, jsou považované za obyčeje.
5. Obecné právní zásady se použijí místo zákona nebo právního obyčeje, aniž by byl dotčen jejich podpůrný charakter v právním řádu.
6. Právní normy definované v mezinárodních smlouvách nemohou být ve Španělsku přímo uplatňovány, dokud nebyly zveřejněny v Úředním věstníku, a netvoří tudíž nedílnou součást španělského právního řádu.
7. Judikatura doplňuje právní řád o právní doktrínu, kterou pravidelně vypracovává Nejvyšší soud ve svých výkladech a použitích práva, právních obyčejů a obecných právních zásad.
8. Soudci a soudy jsou povinni používat ve všech věcech, v nichž rozhodují, existující systém pramenů práva.

Druhy právních norem - popis

Ústava: nejvyšší právní norma státu, kterou jsou povinny dodržovat všechny orgány veřejné moci a občané. Jakýkoliv právní předpis nebo normativní právní akt, který odporuje Ústavě, je neplatný. Ústavu tvoří dvě části, které se jasně liší svým obsahem: a) část právně dogmatická a b) část organická.

Mezinárodní smlouvy: psaná smlouva uzavřená mezi několika subjekty mezinárodního práva, která se řídí mezinárodním právem. Může obsahovat jeden nebo několik souvisejících právních nástrojů a nést jakýkoliv název.

Statut autonomie: španělská institucionální norma tvořící právní základ autonomního společenství, které uznala španělská Ústava z roku 1978, a schválil organický zákon. Musí obsahovat minimálně název autonomního společenství, územní vymezení, název, organizaci a sídlo institucí autonomního společenství a popis jejich pravomocí.

- Zákon: existuje několik druhů zákonů.
- Organické zákony: zákony, které se vztahují k definici základních práv a veřejných svobod, zákony, které schvalují autonomní statuty a obecné volební zřízení a zákony definované v Ústavě.
- Obecný zákon: upravuje věci, které jsou předmětem organického zákona.
- Legislativní dekrety: stanoví, že Generální kortesy (*Cortés generales*) přenášejí na vládu pravomoc nařizovat právní normy se silou zákonů v přesně stanovených věcech.
- Dekrety s platností zákona: přechodná legislativní ustanovení, která nařídí vláda v případě zvláštní nouze a neodkladnosti (legislativní nouze) a která nesmějí změnit systém základních státních institucí, práva a povinnosti občanů a občanské svobody definované v Hlavě první Ústavy, zřízení a režim autonomních společenství ani obecné volební právo. Musí být bezodkladně projednány a odhlasovány všemi členy Kongresu poslanců Parlamentu do třiceti dnů po jejich vyhlášení.
- Nařízení: právní normy obecné povahy, které nařizuje výkonná moc. V hierarchickém systému práva stojí bezprostředně pod zákonem, který zpravidla rozvíjejí.
- Obyčej: obyčej je definován jako „soubor norem vyplývajících z více méně neměnného opakování jednotných aktů“. Aby obyčej představoval kolektivní a dobrovolnou vůli, musí být obecný, neměnný, jednotný a dlouhodobý.
- Obecné právní zásady: obecné normativní definice, které sice nejsou začleněny do právního řádu na základě formálních postupů, ale jsou považované za jeho nedílnou součást, neboť slouží jako základ pro jiné specifické normativní definice nebo abstraktně shrnují obsah určitého souboru těchto definic. Slouží k vyplnění právních mezer nebo k výkladu právních norem.
- Judikatura: judikaturu tvoří soubor rozhodnutí, která vykládají určitou právní normu ve stejném smyslu. Jedná se o soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu a v případě, že se jedná o určité oblasti, kdy je pravomoc omezená na autonomní společenství, jde o rozhodnutí vyšších soudů příslušného autonomního společenství. Pokud se soudce nebo soud odchýlí od doktríny Nejvyššího soudu, rozhodnutí není automaticky zrušené, ale bude důvodem ke kasační stížnosti. Nicméně Nejvyšší soud se může kdykoliv odchýlit od konsolidované judikatury.

Hierarchie právních norem

Článek 1.2 španělského občanského zákoníku stanoví, že právní ustanovení, která odporují právním předpisům vyšší právní síly, jsou neplatná. Proto je nutno specifikovat hierarchii právních norem. Španělská Ústava za tímto účelem upravuje vzájemné vztahy mezi jednotlivými právními normami, jejich hierarchické vztahy a působnost.

Ústava stanoví následující pořadí priorit španělských právních norem:

1. Ústava.
2. Mezinárodní smlouvy.
3. Zákon ve striktním smyslu: organický zákon, obecný zákon a právní normy se silou zákona (mezi nimi královský dekret s platností zákona a královský legislativní dekret).
4. Právní normy definované výkonnou mocí s vlastní hierarchií v závislosti na orgánu, který je vydává (královský dekret, dekret, ministerská vyhláška atd.)

Kromě toho kompetenční princip zohledňuje právní normy vydané autonomními společenstvími prostřednictvím jejich parlamentů.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Španělský institucionální rámec vychází ze zásady oddělení pravomocí a přiznává zákonodárnou pravomoc Generálním kortesům (*Cortés generales*) a zákonodárným parlamentům autonomních společenství.

Vláda vykonává výkonnou moc a především normotvorné pravomoci a v některých případech i zákonodárnou moc na základě zmocnění Generálních kortesů.

Samosprávné celky nemají právo vykonávat zákonodárnou moc, ale mohou vykonávat moc nařizovací.

Zákonodárnou iniciativu má vláda, Kongres poslanců a Senát, parlamenty autonomních společenství a lid.

Proces rozhodování

Mezinárodní smlouvy: existují tři schvalovací mechanismy v závislosti na předmětech, které smlouvy upravují.

- Na prvním místě organický zákon schvaluje uzavírání smluv, které převádějí výkon pravomocí odvozených z Ústavy na mezinárodní organizaci nebo instituci.
- Na druhém místě může vláda obdržet souhlas státu, aby přijímala závazky na základě smluv nebo dohod s předběžným souhlasem Generálních kortesů v následujících případech: smlouvy politického charakteru, smlouvy vojenského charakteru, smlouvy s dopadem na územní nedotknutelnost státu nebo základní práva a povinnosti stanovené v Hlavě první smlouvy, z nichž vyplývají finanční závazky pro správu daní, smlouvy, z nichž vyplývá úprava nebo zrušení nějakého zákona nebo které vyžadují legislativní opatření za účelem jejich vykonatelnosti.
- U ostatních předmětů smluv je postačující, jsou-li Kongres poslanců a Senát bezprostředně informováni o jejich uzavření.

Řádně uzavřené mezinárodní smlouvy se po oficiálním zveřejnění ve Španělsku stanou nedílnou součástí španělského právního řádu. Ustanovení těchto smluv lze rušit, upravovat nebo pozastavit pouze formou stanovenou v těchto smlouvách nebo v souladu s obecnými normami mezinárodního práva. Stejný postup bude použit i v případě vypovězení nebo schválení mezinárodních smluv.

Zákon:

Návrhy zákonů schvaluje Rada ministrů, která je posléze předkládá Kongresu poslanců s důvodovou zprávou a předcházejícím průběhem potřebným pro jejich projednání.

Po sválení návrhu obecného nebo organického zákona Kongresem poslanců předseda Kongresu o schváleném návrhu zákona neprodleně informuje předsedu Senátu, který návrh předloží k projednání v Senátu. Ode dne předložení návrhu zákona Senátu má Senát dva měsíce na jeho projednání. V této lhůtě musí zákon chválit, zamítnout nebo jej vrátit poslancům s pozměňovacími návrhy. K vetování návrhu zákona je třeba nadpoloviční většiny.

Návrh zákona nemůže být předložen ke schválení králi, pokud Kongres poslanců neschválil původní návrh nadpoloviční většinou v případě zamítnutí, nebo prostou většinou dva měsíce po předložení návrhu, nebo neprojednal pozměňovací návrhy a neschválil je nebo nezamítl prostou většinou hlasů. Dvoutměsíční lhůta, kterou má Senát na zamítnutí nebo doplnění předloženého návrhu o pozměňovací návrhy, může být zkrácena na 20 pracovních dnů v případě návrhů, o nichž vláda nebo Kongres poslanců prohlásí, že jsou neodkladné.

Král schválí do 15 dnů zákony schválené Generálními kortesy, vyhlásí je a nařídí jejich bezodkladné zveřejnění.

- Organický zákon: schválení, změna nebo zrušení organických zákonů vyžaduje nadpoloviční většinou Kongresu poslanců při konečném hlasování o celém návrhu.

Nařízení: návrhy nařízení procházejí následujícím procesem:

- Nařízení iniciuje příslušný ústřední orgán, který vypracuje návrh, důvodovou zprávu a ekonomický rozklad s odhadem nákladů na jeho zavedení.
- Během přípravy návrhu je třeba zajistit kromě zpráv, rozhodnutí a předběžných schválení i určitý počet studií a posudků, které jsou považované za nezbytné pro zajištění dosahu a zákonnosti nařízení. K nařízením musí být v každém případě přiložená zpráva o vlivu v závislosti na druhu opatření, o nichž návrh nařízení pojednává.
- Jestliže se ustanovení týká zákonných práv a legitimních zájmů občanů, mohou být vyslechnuty názory veřejnosti v rozumné lhůtě minimálně 15 pracovních dnů. Návrh bude předložen během uvedené lhůty pro informaci veřejnosti, jestliže je to žádoucí z důvodu povahy nařízení.
- V každém případě návrhy nařízení předkládá Generální technický sekretariát a v případech, kdy tak stanoví zákon, nemůže obejít rozhodnutí Státní rady.
- Předběžná zpráva ministerstva územní politiky bude nezbytná v případě, kdy nařizovací právní norma může změnit rozdělení kompetencí mezi státem a autonomními společenstvími.
- Aby nařízení schválená vládou vstoupila v platnost, musí být zveřejněna v plném znění v Úředním věstníku.

Právní databáze

Úřední věstník nabízí databázi, která obsahuje veškerou legislativu zveřejněnou od roku 1960: [Iberlex](#).

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup do této databáze je zdarma.

Stručný popis obsahu

Na webových stránkách Úředního věstníku je možno nahlížet do všech čísel věstníku, která vyšla od roku 1960.

Webové stránky nabízejí vyhledávač, který umožňuje nahlížet do legislativy, oznámení a databází ústavní judikatury od roku 1980, Úřadu pro právní zastupování státu (zprávy a oznámení od roku 1997) a Státní rady. Rovněž nabízí služby, jako je upozornění na změny v legislativě, zveřejňování oznámení a nahlížení do informací a dokumentů.

Související odkazy

[IBERLEX/ databáze španělské legislativy](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 12/03/2019

Právo členského státu - Francie

V této části najdete přehled jednotlivých pramenů práva ve Francii.

Prameny práva

Právo ve Francii tvoří především psaná pravidla, která nazýváme **prameny práva**. Může jít o pravidla přijatá státy nebo mezi státy, která jsou uplatňována na vnitrostátní úrovni, ale také o judikaturu vnitrostátních nebo mezinárodních soudů nebo pravidla stanovená na místní úrovni, jako například městské vyhlášky, nebo pravidla stanovená profesními organizacemi, jako je např. lékařská komora, pravidla sjednaná občany mezi sebou, jako smlouvy nebo kolektivní smlouvy, a konečně může jít o pouhý obyčej.

Tento celek je uspořádán podle určité **hierarchie norem**. Nové pravidlo proto:

- musí respektovat dříve přijaté normy vyšší úrovně,
- může měnit dříve přijaté normy stejné úrovně,
- zrušuje protichůdná pravidla nižší úrovně.

Mezinárodní prameny práva

Mezinárodní smlouvy a dohody

Ve Francii vstupuje mezinárodní smlouva v platnost po její ratifikaci nebo schválení a po jejím zveřejnění. Některé smlouvy **se aplikují přímo** v rámci francouzského právního řádu, jiné musí být **provedeny** vnitrostátní normou.

Právo Evropské unie

Pojem právo Evropské unie odkazuje na normy stanovené institucemi Evropského společenství a Evropské unie. Může jít o doporučení, stanoviska, nařízení, rozhodnutí nebo směrnice.

Vnitrostátní prameny práva

Ústavní normy

- Ústava ze dne 4. října 1958;
- preambule Ústavy ze dne 27. října 1946, Deklarace lidských a občanských práv ze dne 26. srpna 1789 a základní zásady uznávané zákony republiky, na něž preambule odkazuje;
- ústavní zákony, které se před jejich vyhlášením předkládají k posouzení Ústavní radě a jsou určeny k doplnění Ústavy.

Legislativní normy

Zákon přijatý parlamentem je podřízen Ústavě. Ústavní rada kontroluje, na základě přijatých podání, **ústavnost zákonů** před jejich vyhlášením, to znamená, že ověřuje, zda jsou v souladu s Ústavou. Podání Ústavní radě může učinit prezident republiky, předseda vlády, předsedové Národního shromáždění a Senátu nebo šedesát poslanců nebo šedesát senátorů. Státní rada (Conseil d'État) nebo kasační soud (Cour de cassation) mohou mimo jiné předložit Ústavní radě (Conseil constitutionnel) žádosti na zrušení platných zákonů předložené jednotlivci, kteří v průběhu sporu, na který se uvedené zákony použijí, napadají jejich soulad s právy a svobodami zaručenými ústavou.

V souladu s článkem 55 Ústavy mají mezinárodní smlouvy ratifikované Francií vyšší právní sílu než zákony. Soudce správního nebo obecného soudu tudíž vyloučí použití zákona, který je neslučitelný s určitou mezinárodní smlouvou bez ohledu na to, zda byla uzavřena před přijetím zákona nebo po něm.

Regulační normy

1. Vládní nařízení

V souladu s článkem 38 Ústavy může **vláda** požádat parlament o povolení přijímat po omezenou dobu opatření spadající do působnosti zákona, která jsou potřebná pro provádění jejího programu. Tato vládní nařízení jsou až do jejich schválení zákonodárcem správními opatřeními, a jako taková mohou být tudíž rozporována u správního soudu až do okamžiku jejich schválení.

3. Nařízení

Nařízení **dělíme podle orgánu, který je vydává**, na:

1. nařízení prezidenta republiky nebo předsedy vlády (pokud jsou přijímána na zasedání vlády nebo Státní rady, mohou být změněna jedině při dodržení stejných podmínek);
2. mezirezortní nebo ministerské vyhlášky;
3. normativní rozhodnutí přijatá decentralizovanými orgány státní správy (prefekt, starosta...) nebo decentralizovanými orgány veřejné správy (obec, departement, kraj).

5. Kolektivní smlouvy

Zákoník práce stanoví obecná pravidla týkající se pracovních podmínek. V tomto rámci sociální partneři v soukromém sektoru (zaměstnavatelé a odborové organizace zaměstnanců) vyjednávají smlouvy a dohody. Stanoví celkové pracovní podmínky a sociální záruky pro zaměstnance příslušných organizací (podniky působící v oblasti sběru a recyklace odpadu, ubytovací zařízení pro mladé pracovníky, instituce důchodového připojištění...). **Kolektivní dohody** se týkají pouze určité specifické oblasti (mezd, pracovní doby...). Kolektivní dohody a smlouvy se mohou uzavírat na úrovni odvětví (pro všechny

podniky vykonávající stejnou činnost na daném území), jednoho podniku nebo jednoho závodu. Působnost kolektivní smlouvy může být „rozšířena“ Ministerstvem práce, sociálních věcí a solidarity nebo Ministerstvem zemědělství a rybolovu a v takovém případě se vztahuje na veškeré organizace působící v odvětví, kterého se kolektivní smlouva týká.

Judikatura obecných a správních soudů

Judikatura může pramenit z **rozhodnutí** obecných nebo správních soudů. Judikatura obecných soudů vykládá právo, avšak aplikuje jej v zásadě pouze na věci, které v daném případě rozhoduje. Judikatura správních soudů nemá hodnotu právního předpisu, avšak považuje se za nadřazenou správním předpisům, neboť soud může správní předpisy zrušit

Institucionální rámec

Legislativní postup ve Francii

Je třeba rozlišovat mezi **návrhem zákona (projet de loi)**, u něhož zákonodárná iniciativa náleží vládě a který je předkládán jedním z ministrů na zasedání vlády, a **návrhem zákona (proposition de loi)**, kde zákonodárná iniciativa náleží parlamentu. Oba dva druhy návrhů se předkládají Národnímu shromáždění nebo Senátu.

Znění zákona následně posoudí parlament. Zákon je přijat, pokud byl schválen ve stejném znění oběma sněmovnami.

V případě, že se obě sněmovny neshodnou, přistoupí se k dohodovacímu řízení, které probíhá formou smíšené paritní komise. Tato komise, kterou tvoří 7 poslanců a 7 senátorů, je pověřena, obvykle po dvou čteních v každé sněmovně, navrhnout společné znění zákona. Vláda může nicméně dohodovací řízení urychlit; v takovém případě může být smíšená paritní komise vytvořena ihned po prvním čtení.

Zákon je vyhlášen (tzn. podepsán) prezidentem republiky do 15 dnů poté, co je znění schválené parlamentem předáno vládě. Během této lhůty může prezident požádat o nové posouzení znění zákona a může být podán návrh Ústavní radě, aby přezkoumala slučitelnost znění zákona s Ústavou. **Vyhlášený zákon** vstupuje v platnost po zveřejnění v Úředním věstníku.

Zveřejňování zákonů a nařízení

Mají-li být zákony a nařízení závazné, **musí s nimi být občané** seznámeni. Individuální akty musí tudíž být doručeny osobám, jichž se týkají, zatímco normativní akty musí být zveřejněny.

Pravidla týkající se vstupu zákonů a právních předpisů v platnost byla změněna nařízením vlády č. 2004-164 ze dne 20. února 2004, s účinností od 1. června 2004.

Článek 1 občanského zákoníku nyní stanoví, že není-li stanoveno jinak, **znění vstupují v platnost prvním dnem po jejich zveřejnění v Úředním věstníku.**

V naléhavých případech však vstupují v platnost v den zveřejnění zákony, u nichž to stanoví prezident republiky v nařízení o vyhlášení zákona, a správní předpisy, u nichž to nařídí vláda zvláštním opatřením.

Kromě **nařízení** jsou v **Úředním věstníku zveřejňovány i normativní akty** přijímané státními orgány s celostátní působností (ministrské vyhlášky, předpisy samostatných správních orgánů...). Ministerské vyhlášky jsou kromě toho často zveřejňovány i v úředním věstníku příslušných ministerstev.

Zveřejnění pouze v úředním věstníku ministerstva je možné jedině v případě, kdy se právní předpis týká jen velmi specifické kategorie občanů (zejména státních úředníků a zaměstnanců ministerstva).

Zveřejňování **předpisů vydávaných místními orgány** se řídí zvláštními podmínkami. Nejsou uváděny v Úředním věstníku.

Oběžníky nebo pokyny nemají v zásadě hodnotu normativního předpisu. Tyto akty se omezují na poskytnutí pokynů jednotlivým útvarům k provádění zákonů a nařízení nebo k upřesnění výkladu některých ustanovení.

Aby byly použitelné, musejí být zveřejněny na internetových stránkách, jež jsou spravovány předsedou vlády a vedeny k tomuto účelu (nařízení 2008-1281 ze dne 8. prosince 2008). Běžným způsobem zveřejnění je jejich zařazení do úředních věstníků ministerstev. V Úředním věstníku jsou zveřejňovány pouze nejdůležitější oběžníky.

Databáze legislativních předpisů

Ve Francii jsou **Veřejné databáze právních předpisů** předmětem veřejné služby šíření informací prostřednictvím internetu (SPDDI), která byla ustavena [nařízením č. 2002-1064 ze dne 7. srpna 2002](#) ([anglické znění](#))

Podrobné vysvětlení k tomuto systému je uvedeno v [Návodu](#) k opětovnému použití údajů dostupných na [Légifrance](#).

[Légifrance](#) obsahuje tyto složky:

- zákoníky, zákony a nařízení v konsolidovaném znění (**databáze „Legi“**)
- dokumenty, které byly zveřejněny v edici „zákony a nařízení“ Úředního věstníku (**databáze „Jorf“**)
- vnitrostátní kolektivní smlouvy s rozšířenou působností (**databáze „Kali“**)
- rozhodnutí Ústavní rady (**databáze „Constit“**)
- rozsudky kasačního soudu a odvolacích soudů (**databáze „Cass“** pro rozsudky zveřejněné ve Věstníku kasačního soudu, **databáze „Inca“** pro nepublikované rozsudky, **databáze „Capp“** pro rozsudky odvolacích soudů)
- rozhodnutí Státní rady a kompetenčního soudu, rozhodnutí správních odvolacích soudů a výběr rozhodnutí správních soudů 1. stupně (**databáze „Jade“**)
- rozhodnutí CNIL – Národní komise pro informatiku a svobody (**databáze „CNIL“**).

Pro informaci uvádíme, že na poskytování služby SPPDI se podílejí i další internetové stránky, které jsou přístupné buď přímo, nebo ze stránek [Légifrance](#), a to internetové stránky:

- [Účetního dvora](#) pro rozhodnutí v oblasti finančního soudnictví,
- každého ministerstva, pokud jde o jeho úřední věstník,
- Generálního ředitelství daní pro [daňovou dokumentaci](#),
- Ministerstva zahraničních a evropských záležitostí v případě mezinárodních úmluv (databáze „[Pacte](#)“).

Informace týkající se podmínek získávání a opětovného použití údajů spadajících do této druhé kategorie jsou dostupné na všech výše uvedených internetových stránkách.

Na Légifrance lze také nalézt [Katalog databází](#), které jsou uvedeny výše.

Dostupný je i [sazebník licenčních poplatků Légifrance](#).

Databáze

Uvádíme seznam databází právních předpisů, který však není vyčerpávající:

- Databáze [LEGI](#) obsahuje zákoníky, zákony a nařízení v konsolidovaném znění.
- Databáze [JORF](#) obsahuje dokumenty, které byly zveřejněny v edici „zákony a nařízení“ Úředního věstníku.
- Databáze [KALI](#) obsahuje vnitrostátní kolektivní smlouvy s rozšířenou působností.
- Databáze [CONSTIT](#) obsahuje rozhodnutí Ústavní rady.
- Databáze [JADE](#) obsahuje rozhodnutí Státní rady a kompetenčního soudu, rozhodnutí správních odvolacích soudů a výběr rozhodnutí správních soudů 1. stupně.
- databáze [CNIL](#) obsahuje rozhodnutí CNIL (Commission nationales de l'informatique et des libertés – Národní komise pro informatiku a svobody).

Judikatura [kasačního soudu](#) je dostupná na jeho internetových stránkách.

Existuje služba on-line, jejímž prostřednictvím je možné si objednat [rozsudky kasačního soudu](#) a některé [rozsudky kasačního soudu, které jsou přeloženy](#) do angličtiny, arabštiny a mandarínské čínštiny.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 13/12/2016

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [hr](#)

Ústava Chorvatské republiky

[Ústava Chorvatské republiky](#)

Přijetím Ústavy Chorvatské republiky dne 22. prosince 1990 (dále jen „Ústava z roku 1990“) byl vytvořen nový ústavní pořádek. Tato ústava vymezuje složení a pravomoci Ústavního soudu Chorvatské republiky (dále jen: Ústavní soud).

V souladu s Ústavou z roku 1990:

- se Ústavní soud skládá z jedenácti soudců volených poslaneckou sněmovnou (*Zastupnički dom*) na návrh Sněmovny žup (*Županijski dom*) Parlamentu Chorvatské republiky (tzv. *Saboru*) na dobu osmi let z řad významných právníků, zejména soudců, státních zástupců, advokátů a univerzitních profesorů práva;
- Ústavní soud volí předsedu na dobu čtyř let; soudci Ústavního soudu nesmějí vykonávat žádné jiné veřejné funkce či profesní činnosti;
- soudci Ústavního soudu požívají imunity stejně jako členové Parlamentu Chorvatské republiky (*Saboru*);
- soudce Ústavního soudu může být odvolán před uplynutím svého funkčního období, pokud požádá o odvolání, pokud bude odsouzen k trestu odnětí svobody nebo pokud nebude (na základě rozhodnutí Ústavního soudu) nadále schopen vykonávat své povinnosti.

Podle Ústavy z roku 1990 byly základní ústavní pravomoci Ústavního soudu:

- rozhodovat o souladu zákonů s Ústavou, přičemž v případě, že dospěje k závěru, že je nějaký zákon protiústavní, zákon zruší;
- rozhodovat o souladu dalších právních předpisů s Ústavou a se zákonem, přičemž v případě, že dospěje k závěru, že je nějaký právní předpis protiústavní nebo nezákonný, tak jej zruší či zneplatní;
- chránit ústavní svobody a lidská a občanská práva v řízení zahájeném na základě ústavní stížnosti;
- řešit spory týkající se příslušnosti mezi orgány zákonodárné, výkonné a soudní moci;
- dohlížet na ústavnost programů a činnosti politických stran, přičemž může jejich aktivity zakázat, jestliže svým programem nebo činností násilně ohrožují demokratický ústavní pořádek, nezávislost, jednotu a územní celistvost Chorvatské republiky;
- dohlížet na ústavnost a zákonnost voleb a celostátních referend a řešit volební spory, které nespádají do pravomoci jednotlivých soudů;
- na návrh vlády Chorvatské republiky stanovit trvalou nezpůsobilost prezidenta republiky vykonávat svou funkci; v takovém případě funkci prezidenta republiky dočasně převezme předseda Parlamentu Chorvatské republiky (*Saboru*);
- na návrh dvoutřetinové většiny všech členů Poslanecké sněmovny Parlamentu Chorvatské republiky rozhodovat dvoutřetinovou většinou hlasů všech soudců o odpovědnosti prezidenta republiky. Pokud Ústavní soud odpovědnost potvrdí, musí podle ústavy prezident republiky podat demisi.

Ústava z roku 1990 rovněž stanoví, že podmínky pro volbu soudců Ústavního soudu a skončení jejich funkce, podmínky a lhůty pro zahájení řízení ve věci přezkumu ústavnosti a zákonnosti, postup a právní účinky jeho rozhodnutí, ochrana ústavních svobod a lidských a občanských práv a další otázky důležité pro plnění povinností a činnost Ústavního soudu jsou upraveny ústavním zákonem a že tento ústavní zákon se přijímá postupem stanoveným pro změnu ústavy.

Od roku 1990 neexistuje v ústavním pořádku Chorvatské republiky kromě Ústavního zákona o Ústavním soudu Chorvatské republiky žádný jiný zákon, pro nějž ústavodárce požaduje, aby byl přijat postupem, kterým se přijímá i samotná ústava, tj. kterému ústavodárce přiznává ústavní platnost. Takto je jasně stanoven význam a úloha ústavního soudnictví v právním řádu Chorvatské republiky.

Na základě Ústavy z roku 1990 chorvatský parlament (*Sabor*) v březnu 1991 přijal první Ústavní zákon o Ústavním soudu Chorvatské republiky (dále jen „Ústavní zákon z roku 1991“, který podrobněji pojednává o pravomocech Ústavního soudu vymezených v Ústavě z roku 1990.

K **první změně Ústavy** z roku 1990 došlo koncem roku 1997 přijetím Ústavního zákona o změnách Ústavy Chorvatské republiky. Tyto změny se nijak nedotkly ustanovení Ústavy z roku 1990 upravujících pravomoci Ústavního soudu. V září 1999 Parlament schválil nový Ústavní zákon o Ústavním soudu Chorvatské republiky (dále jen „Ústavní zákon z roku 1999“).

Koncem roku 2000 následovala **druhá změna ústavy**. Těmito změnami ústavy se významně rozšířily pravomoci Ústavního soudu, stejně jako počet soudců, jenž se z původních jedenácti zvýšil na celkem třináct. Vedle pravomocí, které již byly vymezeny Ústavou z roku 1990, jsou těmito ústavními změnami Ústavnímu soudu přiknuty tyto nové pravomoci:

- může přezkoumat ústavnost zákonů a ústavnost a zákonnost dalších právních předpisů, jejichž platnost skončila, jestliže od okamžiku ukončení jejich platnosti do předložení žádosti nebo návrhu na zahájení řízení neuplynula doba delší než jeden rok;
- sleduje provádění ústavnosti a zákonnosti a na zjištěné případy neústavnosti a nezákonnosti upozorňuje Poslaneckou sněmovnu (*Zastupnički dom*) chorvatského parlamentu (*Saboru*);
- pokud Ústavní soud zjistí, že příslušný orgán, který byl povinen přijmout právní předpis pro provedení ustanovení ústavy, zákonů a dalších právních předpisů, tento právní předpis nepřijal, informuje o této skutečnosti vládu, a v případě právních předpisů, jež byla povinna přijmout vláda, informuje Poslaneckou sněmovnu (*Zastupnički dom*) chorvatského parlamentu (*Saboru*);
- na návrh vlády Chorvatské republiky vydává rozhodnutí, kterým předseda chorvatského parlamentu (*Saboru*) převezme funkci prozatímního prezidenta republiky v případě dlouhodobé neschopnosti prezidenta republiky z důvodu nemoci nebo zdravotního postižení, a zejména pokud prezident republiky není schopen rozhodovat o svěřených pravomocích dočasněmu náhradníkovi;
- dává předchozí souhlas k zadržení prezidenta republiky a k zahájení trestního řízení proti jeho osobě;
- rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Státní soudní rady o zbavení soudce soudní funkce a rovněž rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Státní soudní rady o kárné odpovědnosti soudců, a to ve všech případech ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy bylo odvolání přijato (rozhodnutí vylučuje právo na ústavní stížnost).

Na počátku roku 2001 následovala **třetí změna Ústavy** z roku 1990. Těmito změnami ústavy se nezměnila ustanovení Ústavy z roku 2000, jimiž byly již dříve značně rozšířeny pravomoci Ústavního soudu v porovnání s jeho pravomocemi stanovenými Ústavou z roku 1990. Tyto změny pouze sladily terminologii stávajícího ústavního textu v části, která se týká Ústavního soudu, s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Kromě toho byly ze stávajících ústavních ustanovení o Ústavním soudu odstraněny části, které se týkaly Poslanecké sněmovny (*Zastupnički dom*) a Sněmovny žup (*Županijski dom*) chorvatského parlamentu (*Saboru*), neboť změnami Ústavy z roku 2001 je stanoveno, že národní parlament je jednokomorový (Sněmovna žup byla zrušena a ustanovení o Poslanecké sněmovně byla nahrazena ustanoveními o chorvatském parlamentu – *Saboru*).

V březnu 2002 byl přijat ústavní zákon o změně Ústavního zákona o Ústavním soudu Chorvatské republiky, jímž bylo sladěno znění Ústavního zákona z roku 1999 s rozšířenými pravomocemi Ústavního soudu vyplývajícími ze změny Ústavy z roku 2000. Tento zákon je v současné době v platnosti.

Ústavní soudnictví bylo na území Chorvatské republiky zavedeno v roce 1963 a Ústavní soud začal fungovat v roce 1964.

Ústavní soudnictví v Chorvatské republice se dělí na dvě historická období:

ústavní soudnictví v bývalé Socialistické republice Chorvatsko (dále jen „SR Chorvatsko“) 1963–1990: období, ve kterém bylo Chorvatsko jednou ze šesti federálních jednotek (republik) bývalé Socialistické federativní republiky Jugoslávie (dále jen „bývalá SFRJ“);

ústavní soudnictví v Chorvatské republice od roku 1990 doposud: období po získání nezávislosti a samostatnosti Chorvatské republiky.

Nejdůležitější zákony v oblasti trestního práva

Zákony v oblasti trestního práva:

Trestní zákoník

Trestní řád

Přestupkový zákon

Zákon o soudech pro mladistvé

Zákon o ochraně osob s duševními poruchami

Zákon o nepromlčitelnosti trestných činů válečného profitérství a trestných činů spojených s procesem hospodářské transformace a privatizace

Zákon o finančním odškodňování obětí trestných činů

Zákon o odpovědnosti právnických osob za trestné činy

Zákon o amnestii

Zákon o postupu konfiskace výnosů z trestné činnosti a přestupků

Zákon o právních důsledcích rozsudků, o rejstříku trestů a rehabilitaci

Probační zákon

Nejdůležitější zákony v oblasti občanského, obchodního a správního práva

Zákony v oblasti občanského práva:

Zákon o výkonu rozhodnutí

Zákon o rozhodčím řízení

Zákon o bezplatné právní pomoci

Zákon o validaci

Zákon o smírčím řízení

Zákon o nabývání majetku děděním

Zákon o občanskoprávní odpovědnosti

Občanský soudní řád

Zákon o vlastnictví a dalších věcných právech

Zákon o pronájmu a prodeji komerčních prostorů

Zákon o katastru nemovitostí

Zákon o odpovědnosti Chorvatské republiky za škody vzniklé v bývalé SFRJ, na které odpovídala bývalá SFRJ

Zákon o odpovědnosti Chorvatské republiky za škody způsobené členy chorvatských ozbrojených sil a složek veřejné bezpečnosti během vlastenecké války za nezávislost

Zákon o odpovědnosti za škody způsobené teroristickými činy a veřejnými demonstracemi

Zákon o zákazu převodu dispozičního práva a práva na užívání určitého nemovitého majetku ve veřejném vlastnictví na jiné uživatele nebo do vlastnictví fyzických a právnických osob

Zákon o zákazu dispozičního práva a nabývání zdrojů určitých právnických osob na území Chorvatské republiky

Zákon o řešení střetu zákona s předpisy jiných zemí v určitých vztazích

Zákony v oblasti obchodního práva:

Insolvenční zákon

Zákon o obchodních společnostech

Zákon o soudním rejstříku

Zákon o zavedení evropské společnosti Societas Europea (SE) a evropského hospodářského zájmového sdružení (EHZS)

Zákony v oblasti správního práva:

Zákon o vyvlastnění

Zákon o vyvlastnění a stanovení náhrady škody

Zákon o správních sporech

Zákon o odškodnění za majetek zabavený během jugoslávského komunistického režimu

Předpisy a mezinárodní dohody týkající se použití zákona o odškodnění za majetek zabavený během jugoslávského komunistického režimu

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 22/08/2016

Právo členského státu - Itálie

Na této stránce naleznete informace týkající se právního systému v Itálii.

Prameny práva

Jako v každé moderní demokracii je i v Itálii politický systém rozdělený na složku zákonodárnou, výkonnou a soudní.

Italské prameny práva obvykle stanoveny zákonodárnými orgány a vymáhány mocí výkonnou. Soudní moc zasahuje tam, kde dochází k porušování zákonů.

Druhy právních nástrojů – popis

Prameny práva v Itálii, seřazeny podle důležitosti, jsou:

- Ústava
- normativní právní akty (zákoníky a jiné parlamentní zákony, regionální zákony)
- nařízení
- obyčejové právo

Pramenem práva může být také referendum, pokud anuluje (prohlásí za neplatný) dřívější právní předpis.

Zákony jsou otevřené interpretaci a právní věda může ovlivňovat následující rozhodování. Právní věda ale není striktně závazná, protože v Itálii existuje kontinentální systém práva; kde pozitivní, psané právo je hlavním vodítkem pro jeho výklad.

Základním pramenem práva je Ústava. Je koncipována ústavodárnou mocí a lze ji měnit pouze prostřednictvím zvláštního postupu, který je složitější než postup nutný k pozměňování běžných zákonů.

Parlamentní zákony jsou výsledkem posouzení jak dolní sněmovnou (Camera dei Deputati), tak horní sněmovnou (Senato) a musí být uplatňovány a dodržovány v celé Itálii. Nepatří sem zvláštní právní předpisy přijímané pro specifická území nebo ve specifických případech, například v reakci na zemětřesení.

Regionální zákony platí pouze na území příslušného regionu a mohou upravovat pouze specifické záležitosti.

U některých věcí mohou být regionální zákony začleněny do právních předpisů s celostátní působností (pokud existují) nebo mohou nabýt výlučné působnosti (pokud neexistuje celostátní právní úprava), pokud jde o obchod, vzdělávání, vědecký výzkum, sport, přístavy a letiště, bezpečnost práce a kulturní statky.

Nařízení tvoří předložené normativní nástroje s podrobnostmi týkajícími se uplatňování právních předpisů jak s celostátní, tak regionální působností.

Hierarchie právních norem

Italský právní systém je v souladu jak s obyčejovými, tak i psanými mezinárodními normami i normami Společenství.

Prameny práva jsou členěny hierarchicky. Při respektování právního řádu by právní norma neměla být v rozporu s Ústavou a podzákonná právní norma by neměla být v rozporu s nadřazeným právním předpisem.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Institucemi, které přijímají právní normy, jsou obvykle parlament a krajské rady.

Ve zvláštních případech může právní normy přijímat vláda (s následným schválením/pozměněním parlamentem). Takto lze postupovat v naléhavých případech nebo tam, kde parlament delegoval svoji pravomoc.

Nařízení obvykle vydává vláda nebo krajské rady s s podrobnostmi týkajícími se uplatňování právních předpisů.

Legislativní proces

Běžný proces přijímání právní normy tvoří tři fáze:

- zákonodárná iniciativa: tato výsada náleží parlamentu, každému poslanci parlamentu, skupině voličů (občanů), krajským radám a některým zvláštním institucím;
- projednání a hlasování: to lze uskutečnit mnoha různými způsoby v závislosti na interním jednacím řádu parlamentu;
- uvedení v platnost a zveřejnění: spočívá ve vyhlášení prezidentem Italské republiky a zveřejnění v úředním věstníku.

Právní databáze

V březnu 2010 byl zahájen projekt [Normattiva](#) pro podporu informatizace a klasifikace platných celostátních a regionálních právních předpisů správních orgánů, aby se občanům usnadnilo tyto předpisy vyhledávat a konzultovat, a rovněž aby se usnadnil legislativní přezkum těchto předpisů, který je v kompetenci úřadu předsedy vlády a obou komor italského parlamentu.

Dokumenty v databázi „Normattiva“ lze konzultovat třemi způsoby:

- originální znění zveřejněné v italském úředním věstníku;
- platné a použitelné znění k datu konzultace databáze a
- znění platné k jakémukoliv zadanému datu uživatelem.

Po kompletaci bude tato databáze obsahovat veškeré právní předpisy státu ve formě očíslovaných právních předpisů (zákony, vyhlášky, nařízení a další očíslované právní předpisy).

V současnosti obsahuje zhruba 75 000 právních předpisů, všechny přijaté od roku 1946.

Neobsahuje ministerské vyhlášky.

Projekt je stále ve stadiu rozvoje. V budoucnosti:

- bude možné procházet celou databází za pomoci dynamických odkazů od novel příslušného článku k příslušnému článku další novely;
- vyhledávač bude zdokonalen o vyhledávání za pomoci „pojmu“ a o sémantické kategorie;
- všechny právní předpisy zveřejněné v období království (1861-1946) budou dány k dispozici;
- bude obsahovat odkaz na všechny ostatní databáze právních předpisů počínaje těmi, co obsahují právní předpisy regionů a Společenství.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 18/06/2018

Právo členského státu - Kypr

Podle článku 1 ústavy (Σύνταγμα), „Stát Kypr je nezávislou a svrchovanou republikou s prezidentským režimem“, založenou na zásadách zákonitosti, rozdělení pravomocí (výkonné, zákonodárné a soudní), nestrannosti soudní moci a dodržování a ochrany lidských práv a základních svobod.

Lidská práva a základní svobody jsou zaručeny v souladu s částí II ústavy, která odráží Evropskou úmluvu o lidských právech a základních svobodách (EÚLP) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.), a podle článku 35 ústavy: „Zákonodárné, výkonné a soudní orgány republiky jsou v rámci svých příslušných kompetencí povinné zajistit účinné uplatňování ustanovení této části“.

Zákonnost je zaručena nejen písemnou ústavou a ustanoveními zákona, ale rovněž skutečností, že se vláda zavazuje respektovat jí uložené ústavní meze a zajistit přijímání ústavních zákonů ze strany legislativních orgánů a existenci nezávislého a nestranného soudnictví.

Prameny práva

1. Právo Evropské unie

Kypr se stal plnohodnotným a rovnocenným členem Evropské unie dne 1. května 2004 a podléhá právu EU. Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) má právo EU přednost před vnitrostátním právem členských států, a to jak před vnitrostátními zákony, tak i ústavou.

Nadřazenost práva EU nad ústavou Kyperské republiky je zaručena ústavou Kyperské republiky, jež byla pozměněna zákonem týkajícím se páteho dodatku ústavy (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (zákon 127(I)(2006) s cílem vyjasnit nadřazenost a přednost práva EU ve vztahu k ústavě.

Kyperská republika rovněž schválila řadu legislativních aktů a současně zrušila nebo pozměnila různá ustanovení vnitrostátního práva, a to včetně výše popsaných ustanovení ústavy, aby tak přizpůsobila a sladila své vnitrostátní právní předpisy s právem EU.

Právo EU je proto pramenem práva, který je v Kyperské republice nadřazený a který zahrnuje jak předpisy přijaté členskými státy, tj. smlouvy o založení Evropského společenství a jejich protokoly a přílohy v platném znění, tak i předpisy vydané orgány Evropské unie ve formě nařízení, směrnic nebo rozhodnutí. Zahrnuje rovněž předpisy mezinárodních úmluv uzavřených mezi EU a třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, všeobecné a základní právní zásady, zvykové právo, všeobecné zásady mezinárodního práva veřejného a judikaturu Soudního dvora Evropské unie, podle kterých, jakožto všeobecných právních zásad, tvoří základní lidská práva nedílnou součástí evropského *acquis*.

2. Ústava Kyperské republiky

Ústava Kyperské republiky byla přijata v roce 1960, když byla vyhlášena Kyperská republika, a podle článku 179 ústavy představuje nejvyšší zákon Kyperské republiky. Po přistoupení Kyperské republiky k Evropské unii a po změně její ústavy, jak je popsáno výše v odstavci 1, má právo EU přednost před tuzemským ústavním pořádkem a právní normy obsažené v ústavě musí být v souladu s právem EU.

3. Mezinárodní úmluvy / smlouvy / dohody

Podle článku 169 ústavy se mezinárodní úmluvy, smlouvy nebo dohody poté, co byly uzavřené na základě rozhodnutí Rady ministrů, ratifikované zákonem a zveřejněné v úředním věstníku, stávají nadřazené nad jakýmkoli vnitrostátním zákonem (s výjimkou ústavy), a v případě, že jsou s těmito zákony v rozporu, mají přednost za předpokladu, že jsou obdobně používány protistranou.

4. Zákony

Zákony jsou právní předpisy schválené poslaneckou sněmovnou (Βουλή των Αντιπροσώπων) vykonávající zákonodárnou moc a musí být v souladu jak s právem EU, tak i ústavou.

Podle ustanovení článku 188 ústavy jsou zákony, jež se v Kyperské republice v současné době používají, zákony, které byly v souladu s uvedeným článkem v předvečer Dne nezávislosti součástí sbírky právních předpisů, ledaže bylo nebo bude jiné ustanovení zavedeno v souladu s příslušným zákonem, nebo je schváleno v souladu s ústavou a zákony schválenými poslaneckou sněmovnou (Βουλή των Αντιπροσώπων) po vyhlášení nezávislosti.

5. Podzákoné právní předpisy

Podzákoné právní předpisy jsou legislativní akty vydané exekutivou na základě zákonem svěřené pravomoci a musí být v souladu jak s právem EU, tak i s ústavou a zákony.

Tyto pravomoci správních orgánů přijímat doplňující právní předpisy (sekundární právní předpisy), jež jsou potřeba pro uplatňování a naplňování zákona, jsou známy jako regulační pravomoci a navzdory tomu, že zákonodárná moc je na Kypru svěřena

poslanecké sněmovně, jsou povolené, aby bylo možné upravovat specifické otázky nebo otázky místního zájmu či technické otázky a detaily.

6. Judikatura Nejvyššího soudu (Ανώτατο Δικαστήριο)

Podle doktríny uplatňované na Kypru jsou rozhodnutí vynesená Nejvyšším soudem závazná pro všechny nižší soudy. Rozhodnutí Nejvyššího soudu, jež vykládají právní pravidla, jsou proto považována za pramen práva.

7. Zvykové právo – zásady spravedlnosti

Zvykové právo (κοινοδίκαιο) a zásady spravedlnosti (επιείκεια) jsou rovněž prameny práva v případech, kdy neexistuje žádné jiné právní ustanovení.

Druhy právních nástrojů – popis

Psané

1. Ústava Kyperské republiky.
2. Mezinárodní úmluvy / smlouvy / dohody uzavřené s třetími zeměmi, ratifikované zákonem a zveřejněné v úředním věstníku republiky, které mají přednost před jakýmkoli vnitrostátním zákonem za předpokladu, že jsou obdobně používány protistranou.
3. Zákony platné podle článku 188 ústavy v předvečer Dne nezávislosti v souladu s jeho ustanoveními, ledaže bylo nebo bude jiné ustanovení zavedeno v souladu s příslušným zákonem nebo schváleno v souladu s ústavou. Zákony schválené poslaneckou sněmovnou po vyhlášení nezávislosti.
4. Podzákoné právní předpisy (Κανονιστικές Πράξεις) (nařízení) (Κανονισμοί).

Nepsané

1. Judikatura Nejvyššího soudu, Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva.
2. Zvykové právo a zásady spravedlnosti, ledaže bylo nebo bude jiné ustanovení zavedeno v souladu s příslušným zákonem nebo schváleno v souladu s ústavou.

Hierarchie právních norem

Po přistoupení Kyperské republiky k Evropské unii je hierarchie norem v Kyperské republice následující:

1. PRÁVO EVROPSKÉ UNIE
2. ÚSTAVA KYPERSKÉ REPUBLIKY
3. MEZINÁRODNÍ ÚMLUVY / SMLOUVY / DOHODY
4. ZÁKONY
5. PODZÁKONNÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY
6. judikatura nejvyššího soudu
7. ZVYKOVÉ PRÁVO A ZÁSADY SPRAVEDLNOSTI

Zvykové právo a zásady spravedlnosti jsou pramenem kyperského práva a používají se v případech, kdy neexistuje žádné jiné právní ustanovení / institucionální rámec.

Instituce, které přijímají právní normy

Ústava Kyperské republiky jasně rozlišuje tři formy pravomocí. Výkonné pravomoci vykonávají prezident, viceprezident a rada ministrů, soudní pravomoci vykonávají soudy Kyperské republiky a zákonodárné pravomoci vykonává poslanecká sněmovna, která je nejvyšším zákonodárným orgánem republiky. Přestože je poslanecká sněmovna nejvyšším zákonodárným orgánem, má exekutiva možnost vydávat právní předpisy potřebné za účelem uplatňování zákona a reagovat tak na četné případy, kdy jejich použití může být potřebné. Tyto pravomoci správních orgánů přijímat doplňující právní předpisy, jež jsou potřeba pro uplatňování a naplňování zákona, jsou známé jako regulační pravomoci.

Legislativní proces

Proces schvalování zákona začíná předložením poslaneckého návrhu zákona nebo vládního návrhu zákona k projednání. Právo předkládat návrh zákona náleží poslancům nebo ministrům. Veškeré návrhy zákonů předložené poslanecké sněmovně jsou nejprve projednávány v příslušném parlamentním výboru a poté na plenárním zasedání.

Zákony a usnesení poslanecké sněmovny jsou přijímány prostou většinou hlasů přítomných poslanců a jejich přijetí je následně oznámeno kanceláří prezidenta republiky, který je buď vyhlásí zveřejněním v úředním věstníku republiky, nebo je sněmovně vrátí zpátky k přezkoumání s tím, že v případě, že sněmovna na svém rozhodnutí trvá, prezident musí příslušný zákon vyhlásit, ledaže by využil svého ústavního práva a obrátil se na Nejvyšší soud, aby rozhodl, zda zákon je či není v souladu s ústavou nebo právem EU. Pokud soud rozhodne kladně, je zákon neprodleně zveřejněn, v opačném případě se nezveřejňuje.

Zákony se stávají součástí sbírky právních předpisů ke dni jejich zveřejnění v úředním věstníku republiky nebo ke dni stanovenému v zákoně a mohou být výslovně zrušeny jiným zákonem nebo za určitých okolností automaticky.

Právní databáze

V Kyprské republice jsou dostupné tyto právní databáze:

1. [CYLAW](#)
2. [KYPERSKÝ PRÁVNÍ PORTÁL](#) (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup do databáze CYLAW je zdarma. KYPERSKÝ PRÁVNÍ PORTÁL je přístupný pouze pro předplatitele.

Stručný popis

1. CYLAW

Databáze CyLaw vznikla v lednu 2002 jako nezisková databáze, která poskytuje v rámci mezinárodního hnutí za bezplatný přístup k právu, jehož je členem, bezplatné a nezávislé právní informace o pramenech kyprského práva a přístup k nim. Databáze Cylaw obsahuje rozhodnutí učiněná Nejvyšším soudem a rodinným soudem druhé instance od roku 1997, občanský procesní řád a řadu právních článků a textů.

Rozhodnutí obsažená v databázi CyLaw byla Nejvyšším soudem zaznamenána v elektronickém formátu. Znění obsažených rozhodnutí je původní bez jakéhokoli zásahu nebo korekce, tak jak byly vyneseny Nejvyšším soudem.

2. Kyprský právní portál

Kyprský právní portál poskytuje kromě jiného snadný přístup k informačním článkům, textům a článkům v bezprostředním zájmu každého, kdo se zabývá právními otázkami, a pro předplatitele přístup do právní databáze obsahující databázi právních předpisů ('Νομοθεσία') a judikatury ('Νομολογία') Kyprské republiky.

Seznam zákonů (Ευρετήριο των Νόμων) obsahuje seznam všech zákonů, které jsou buď součástí sbírky právních předpisů, nebo jsou zrušené, a seznam všech souvisejících ustanovení. Tyto seznamy jsou neustále aktualizovány v návaznosti na zveřejňování úředního věstníku.

V seznamu judikatury (Ευρετήριο της Νομολογίας) lze vyhledávat text jakéhokoli rozhodnutí na základě různých vyhledávacích kritérií.

Související odkazy

[Právní úřad](#) (Law Office)

[Nejvyšší soud](#)

[Poslanecká sněmovna](#) (Βουλή των Αντιπροσώπων)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 30/04/2015

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.
K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [lv](#)

V tomto oddílu naleznete informace týkající se právního systému v Lotyšsku.

Prameny práva

Lotyšsko náleží do evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou psané právní předpisy.

Právní předpisy

Vztahy mezi subjekty veřejného práva a soukromými osobami nebo jinými nositeli práv se řídí normativními akty (*ārējie normatīvie akti*) neboli právními předpisy.

Druhy právních předpisů podle právní síly od nejsilnějších:

- Ústava Lotyšské republiky;
- zákony parlamentu;
- nařízení vlády;
- nařízení Lotyšské národní banky, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby (v lotyšském právním řádu mají tato nařízení stejný status jako nařízení vlády);
- závazná nařízení místní samosprávy.

Ustanovení práva Evropské unie se uplatňují v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. Při uplatňování ustanovení práva Evropské unie, musí orgány a soudy rovněž zohlednit judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

Ustanovení mezinárodního práva se uplatňují bez ohledu na jejich pramen v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. V případě kolize mezi ustanovením mezinárodního práva a ustanovením vnitrostátního práva Lotyšska se stejnou právní silou, se uplatní ustanovení mezinárodního práva.

Zákony a nařízení vlády jsou závazné na celém území Lotyšska a nikdo se nesmí odvolávat na jejich neznalost. Neznalost zákonů a nařízení nezavazuje nikoho povinnosti je dodržovat jednat v souladu s nimi.

Závazná nařízení místní samosprávy jsou závazná pro všechny fyzické a právnické osoby v dotčené správní oblasti.

Subjekty, které mají oprávnění vydávat legislativní akty, jsou:

- lotyšský lid při výkonu zákonodárné pravomoci (jedna desetina všech voličů může předložit legislativní návrh parlamentu, občané se mohou zúčastnit všelidového hlasování);
- Saeima (parlament) má pravomoc přijímat zákony;
- vláda má pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy je k tomu zmocněna zákonem;
- Lotyšská národní banka, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby mají rovněž pravomoc vydávat nařízení, jsou-li k tomu zmocněny zákonem;
- orgány místní samosprávy mají pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy jsou k tomu zmocněny zákonem.

Interní normativní akty

Interní normativní akty (*iekšējie normatīvie akti*) vydává subjekt, který se řídí veřejným právem, s cílem stanovit vlastní interní pracovní postupy, popřípadě postupy jemu podřízených subjektů, nebo objasnit postupy vztahující se k uplatňování právních předpisů v oblasti své působnosti. Interní normativní akty nejsou právně závazné pro soukromé osoby. Pokud subjekt přijme rozhodnutí týkající se soukromé osoby, nemůže v něm odkazovat na interní normativní akty.

Druhy interních normativních aktů:

- organizační řád (*nolikums*) určující vnitřní strukturu a organizaci;
- vnitřní předpisy (*reglaments*) stanovující strukturu jednotlivých oddělení subjektu a jejich činnosti;

- doporučení (*ieteikumí*) stanovující postupy pro výkon správního uvážení přiznaného právními předpisy a interní normativní akty za účelem jednotného řešení v podobných situacích — v některých situacích lze od nich odhlédnout, pokud k tomu existuje dostatek důvodů;
- pokyny (*instrukcja*) určující způsob použití obecných právních předpisů a zásad;
- vnitřní řád (*iekšėjie noteikumí*) určující postupy pro přijímání správních rozhodnutí, způsob, jakým mají úředníci a další osoby plnit své povinnosti a dodržovat pravidla chování a bezpečnosti při práci a další záležitosti týkající se fungování subjektu.

Všechny interní normativní akty mají stejný právní status. Je-li mezi nimi rozpor, postupuje se podle aktu, který vydal orgán nebo osoba s vyšší pravomocí.

Subjekty, které vydávají interní normativní akty, jsou:

- vláda;
- člen vlády;
- řídicí orgán veřejnoprávního subjektu;
- vedoucí orgánu.

Prameny práva – kategorie

Prameny práva lze rozdělit do těchto kategorií:

- Normativní akty (*normatīvie akti*), které stanovují obecná právní pravidla, uvádí tato pravidla v účinnost, nebo je mění či ruší. Normativní akty se dělí na právní předpisy a interní normativní akty neboli vnitřní předpisy.
- Obecné právní zásady psané (v zákonech a právních předpisech) nebo nepsaná základní pravidla upravují objektivní zákonitosti života společnosti.
- Právní obyčeje, což jsou pravidla chování, která vznikla v důsledku faktického uplatňování v průběhu času. Právní obyčej se použije při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, pokud danou otázku neupravuje zákon nebo jiná normativní akt.
- Judikatura: soubor soudních rozhodnutí obsahujících správné a hodnotné abstraktní právní závěry, které mohou soudci využít k odůvodnění vlastních rozhodnutí v jiných věcech.
- Právní teorie (*doktrīna*): soubor akademických stanovisek k výkladu právních ustanovení, jejich původu a uplatňování; na právní teorii se často odkazuje v odůvodnění rozsudků nebo správních rozhodnutí.

Hierarchie pramenů práva

Primární prameny práva

- Právní předpisy: jde o prameny práva s nejvyšším právním statutem, uplatňují se v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů.
- Obecné právní zásady: tento pramen se uplatňuje tam, kde záležitost neupravují zákony a jiné právní předpisy. Používají se také při výkladu právních předpisů. Obecné právní zásady mají stejné zařazení v rámci právního řádu a nejsou uspořádány hierarchicky.
- Právní obyčeje: tento pramen se uplatní při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, není-li věc upravena právními předpisy.

Sekundární prameny práva

- Judikatura: soudní rozhodnutí, které je v souladu s procesními pravidly závazné pro soud projednávající žalobu; takováto rozhodnutí mají sílu zákona, jsou závazná pro všechny účastníky a musí být dodržována stejně jako zákon.

Rozhodnutí ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a fyzické a právnické osoby. Ustanovení právních předpisů (nebo akt), o kterém ústavní soud prohlásí, že není v souladu s normou vyšší právní síly, přestane mít právní účinky ode dne, kdy je rozhodnutí zveřejněno, nestanoví-li ústavní soud jinak.

Pokud ústavní soud uznal mezinárodní dohodu, podepsanou nebo uzavřenou Lotyšskem, za odporující ústavě, má vláda povinnost bez prodlení sjednat změny této dohody, nebo ji vypovědět nebo případně odložit její uplatňování nebo od ní odstoupit.

Rozhodnutí ústavního soudu, které ukončí soudního řízení v dané věci, obsahuje výklad ustanovení právních předpisů, přičemž tento výklad je závazný pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a fyzické a právnické osoby.

- Právní teorie se bohatě využívá v argumentaci soudních a správních rozhodnutí. Právní doktrína nemá právní sílu a není obecně závazná.

Institucionální rámec

Instituce, které mají pravomoc přijímat právní předpisy

Legislativní pravomoc vykonává **Saeima** a **lotyšský lid** prostřednictvím práva na všelidové hlasování.

Vláda může vydávat právní předpisy ve formě nařízení (*noteikumi*) v těchto případech:

- na základě zmocnění v zákoně;
- ke schválení mezinárodní smlouvy nebo návrhu mezinárodních smluv, k výpovědi mezinárodní smlouvy nebo ukončení její platnosti v případě, že ústava nebo jiný zákon nestanoví jiný postup;
- v případě potřeby k uplatňování právních předpisů Evropské unie, pokud příslušná věc není upravena zákonem; takováto nařízení nesmí omezovat základní práva osob.

Lotyšská národní banka, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby mohou vydávat právní předpisy (nařízení – *noteikumi*) na základě zmocnění v zákoně a v rámci své působnosti.

Orgány místní samosprávy mohou vydávat právní předpisy (závazná nařízení) na základě zákona nebo nařízení vlády.

Legislativní proces

Tato část stručně popisuje postup legislativního procesu.

Zákony

Předkládání návrhů zákonů v Parlamentu

Návrhy zákona může předkládat parlamentu prezident, vláda nebo výbory parlamentu, skupina nejméně pěti poslanců nebo v souladu s postupy stanovenými v ústavě alespoň jedna desetina voličů.

Projednávání a schvalování návrhu zákona v Parlamentu

Návrhy zákonů jsou projednávány ve třech čteních. Návrhy urgentních zákonů, návrh státního rozpočtu, změny státního rozpočtu a návrhy zákonů, kterými se ratifikují mezinárodní dohody, se schvalují ve dvou čteních.

Návrh zákona je považován za přijatý a stane se zákonem, pokud byl projednán ve třech čteních nebo ve výše zmíněných případech ve dvou čteních a získal při hlasování absolutní většinu hlasů přítomných poslanců parlamentu.

Vyhlášení zákona

Všechny přijaté zákony zašle řídicí výbor parlamentu (*Prezidijs*) prezidentovi k vyhlášení.

Prezident vyhlašuje zákony schválené parlamentem nejdříve desátý a nejpozději dvacátý první den po jejich přijetí. Zákon nabývá účinnosti čtrnáctý den po jeho vyhlášení (zveřejnění) v úředním věstníku (*Latvijas Vēstnesis*), nestanoví-li sám zákon jiný okamžik nabytí účinnosti.

Právo odložit vyhlášení zákona

Prezident má právo požadovat nové projednání zákona nebo odložit jeho vyhlášení až od dva měsíce.

Prezident požaduje nové projednání schváleného zákona z vlastního podnětu, avšak odložit vyhlášení zákona může pouze, pokud jej o to požádá nejméně jedna třetina všech poslanců parlamentu. Prezident nebo jedna třetina všech poslanců parlamentu mohou požadovat nové projednání zákona ve lhůtě deseti dnů od jeho přijetí parlamentem.

Zákon, jehož vyhlášení bylo odloženo v souladu s výše uvedeným postupem, se předloží k všelidovému hlasování (referendum), pokud o to požádá nejméně jedna desetina všech voličů během sbírání podpisů. Není-li však taková žádost předložena ve lhůtě dvou měsíců, zákon se vyhlásí. O zákonu se nekoná všelidové hlasování, pokud parlament hlasuje o daném zákoně znovu a nejméně tři čtvrtiny všech poslanců parlamentu hlasují pro jeho přijetí.

Zákon schválený parlamentem, jehož vyhlášení bylo prezidentem odloženo, může být zrušen všelidovým hlasováním, pokud se jej zúčastní nejméně polovina všech voličů, kteří se účastnili předchozích voleb do parlamentu, a většina z nich se vysloví pro zrušení zákona.

Ne každý zákon však lze předložit všelidovému hlasování. Zákony týkající se rozpočtu, půjček, daní, cel, jízdného na železnici, vojenské služby, vyhlášení a zahájení války, uzavření mírové smlouvy, vyhlášení výjimečného stavu a jeho ukončení, mobilizace a demobilizace, stejně tak jako smlouvy s cizími zeměmi není možné předložit všelidovému hlasování.

Nabytí účinnosti zákona

Zákon nabývá účinnosti čtrnáctý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li zákon sám jiný okamžik. Lhůta počíná běžet následující den po zveřejnění.

Zrušení platnosti zákona

Zákon pozbývá platnosti za těchto okolností:

- vstupem v platnost zákona, který ruší předchozí zákon;
- vstupem v platnost přechodného ustanovení jiného zákona, které stanoví, že předchozí zákon se ruší;
- nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčený zákon;
- uplynutím doby účinnosti daného zákona v případě, že byly účinky zákona omezeny na dobu určitou.

Nařízení vlády

Předkládání návrhů nařízení vlády

Návrhy nařízení připravené ministerstvem, úřadem vlády nebo správními úřady, které jsou podřízeny předsedovi vlády, mohou vládě předkládat členové vlády.

Návrhy nařízení připravené jiným orgánem státní správy nebo místní samosprávou, nevládními organizacemi nebo sociálními partnery mohou být vládě předkládány prostřednictvím vedoucích relevantních subjektů nebo prostřednictvím člena vlády, který politicky odpovídá za příslušnou oblast, odvětví nebo pododvětví.

Projednávání a schvalování návrhu nařízení vlády

Návrhy nařízení předložené vládě jsou nejdříve oznámeny a projednány v rámci meziresortního zasedání. Poté, co jsou oznámeny na meziresortním zasedání, zašlou se na příslušná ministerstva, v případě potřeby i na jiné orgány, spolu s výzvou o předložení stanoviska. Stanovisko ministerstva spravedlnosti a ministerstva financí jsou povinná u všech návrhů. Během tohoto meziresortního řízení mohou také zástupci nevládních organizací sdělit své připomínky k návrhu.

Po odsouhlasení v meziresortním řízení jsou návrhy nařízení postoupeny na jednání vlády, přičemž návrhy, u kterých nebylo dosaženo dohody v meziresortním řízení, projedná výbor vlády. Projekty odsouhlasené na výboru vlády se postoupí na jednání vlády k dalšímu projednání. Návrh nařízení je přijat a stává se nařízením vlády, je-li schválen na jednání vlády.

Vyhlášení nařízení vlády

Všechna schválená nařízení vlády se vyhlášují v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*.

Nabytí účinnosti nařízení vlády

Nařízení vlády nabývá účinnosti následující den po jeho zveřejnění v úředním věstníku, *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li nařízení jiné datum.

Zrušení platnosti nařízení vlády

Nařízení vlády pozbývá platnosti za těchto okolností:

- vstupem v platnost nařízení vlády, které ruší předchozí nařízení vlády;
- vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného nařízení vlády, které stanoví, že předchozí nařízení vlády se ruší;
- pozbytím platnosti zákona, na základě kterého bylo nařízení vlády vydáno;
- nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení vlády;
- uplynutím doby účinnosti daného nařízení vlády v případě, že byly účinky nařízení omezeny na dobu určitou.

Nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby

Vyhlášení a nabytí účinnosti a zrušení platnosti nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby je totožné jako vyhlášení a nabytí účinnosti a zrušení platnosti nařízení vlády.

Závazná nařízení místní samosprávy

Předložení návrhu závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazných nařízení samospráv může radě předložit předseda rady, komise rady, členové rady, iniciátor mimořádného zasedání, primátor či starosta.

Projednávání a přijímání návrhů závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazného nařízení místní samosprávy se považuje za přijatý a stává se závazným, pokud pro něj hlasovala více než polovina přítomných členů rady místní samosprávy, nestanoví-li zákon jinak.

Rada zašle nařízení spolu s důvodovou zprávou ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické formě do tří dnů ode dne jeho podpisu. Ministerstvo posoudí zákonnost nařízení ve lhůtě jednoho měsíce od jeho obdržení a zašle radě své stanovisko k věci.

Pokud stanovisko ministerstva neobsahuje výhrady k zákonnosti nařízení, nebo ve stanovené lhůtě není zasláno žádné stanovisko, rada vydá závazné nařízení tak, jak bylo přijato.

Pokud stanovisko ministerstva shledává, že nařízení je z části či zcela nezákonné, rada jej opraví podle stanoviska a vydá pozměněné nařízení. Pokud místní rada nesouhlasí se stanoviskem částečně či v plném rozsahu, svůj postoj odůvodní a nařízení vydá. Nařízení se zašle ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické formě do tří dnů ode dne jeho podpisu.

Vyhlašování závazných nařízení místní samosprávy

Závazná nařízení samospráv se vyhláší zveřejněním v místním věstníku nebo jiným uvedením ve veřejnou známost. Městská rada (*Republikas pilsētas dome*) vyhláší závazná nařízení jejich zveřejněním v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. S nařízením se zveřejňuje důvodová zpráva.

Všechna nařízení, která nabyla účinnosti, zveřejní orgán místní samosprávy na svých internetových stránkách. Závazná nařízení městské rady (*novada domes*) jsou rovněž k dispozici v budovách místních rad, na obecních nebo městských úřadech.

Ministerstvo pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj zveřejňuje závazná nařízení místní samosprávy na svých internetových stránkách.

Nabytí účinnosti závazných nařízení místní samosprávy

Závazné nařízení samospráv nabyvá účinnosti den po svém zveřejnění v místním věstníku nebo po jeho jiném zveřejnění, nestanoví-li samo pozdější den nabytí účinnosti.

Zrušení závazných nařízení místní samosprávy

Závazné nařízení místní samosprávy pozbývá platnosti za těchto okolností:

- vstupem v platnost závazného nařízení místní samosprávy, které ruší předchozí nařízení místní samosprávy;
- vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného závazného nařízení místní samosprávy, které stanoví, že předchozí nařízení místní samosprávy se ruší;
- pozbytím platnosti právního předpisu vyšší právní síly, na jehož základě bylo nařízení místní samosprávy vydáno;
- nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení místní samosprávy;
- uplynutím doby účinnosti daného nařízení místní samosprávy, v případě, že byly účinky nařízení omezeny na dobu určitou.

Právní database

***Latvijas Vēstnesis*, úřední věstník Lotyšské republiky**

Úřední publikace *Latvijas Vēstnesis* je úředním věstníkem Lotyšské republiky. Uveřejnění informací v tomto věstníku je úředním zveřejněním.

- Úřední zveřejnění je veřejně a právně závazné.
- Nikdo se nesmí dovolávat neznalosti právních aktů nebo úředních oznámení zveřejněných v úředním věstníku

Od 1. července 2012 je *Latvijas Vēstnesis* úředně zveřejňován v elektronické podobě na internetových stránkách <https://www.vestnesis.lv/>. Informace, které byly zveřejněny na internetových stránkách před tímto datem, nemají právní závaznost. Závazné znění těchto informací obsahuje *Latvijas Vēstnesis* v tištěné podobě.

Konsolidované právní předpisy

Zákony, nařízení vlády a jiné normativní právní akty jsou v konsolidovaném znění k dispozici na portálu lotyšských právních předpisů <http://www.likumi.lv/>. Všechny zveřejněné konsolidované právní předpisy mají pouze informativní charakter. Internetovou stránku spravuje vydavatel úředního věstníku [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Úřední vydavatel

Vydavatelem úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis* je stejný subjekt, který vydával věstník v tištěné podobě: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Úřední vydavatel dodržuje mezinárodní standard ISO 9001:2008 (řídící systém) a ISO 270001:2005 (zabezpečení informací).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, *Latvijas Vēstnesis* je k dispozici zdarma. Elektronický archiv tištěných vydání *Latvijas Vēstnesis* je rovněž k dispozici **zdarma**. Přístup ke konsolidovaným zněním právních předpisů je taktéž zdarma.

Odkazy

[Saeima – Parlament Lotyšské republiky](#), [Vláda Lotyšské republiky](#), [Lotyšská národní banka](#), [Komise pro finanční a kapitálové trhy](#), [Komise pro veřejné služby](#), [lotyšské orgány místní samosprávy](#), [úřední věstník Latvijas Vēstnesis](#), <http://www.likumi.lv/>

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 07/01/2016

Právo členského státu - Litva

Upozorňujeme, že výchozí [lt](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [bg](#) [es](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [pl](#)

Tato stránka poskytuje informace o litevském právním systému a přehled litevského práva.

Prameny práva

Prameny práva jsou oficiální prostředky, jimiž jsou vyjádřena a stanovena právní normy.

Právní akt je oficiální písemný dokument přijatý příslušným státním orgánem, v němž jsou stanoveny nebo vysvětleny právní normy nebo v němž je uveden základ, podle něhož jsou v daném případě použitelné určité právní normy. V závislosti na povaze právních informací, které stanoví, se právní akty dělí takto:

1. **Právní nástroje** – jsou písemná a státem schválená rozhodnutí státních orgánů, která stanoví, mění nebo zrušují předpisy obecné povahy použitelná na neurčitý okruh adresátů. Legislativní nástroje se dělí do dvou kategorií:
 - **Zákony** stojí nejvýše. Jsou přijímány Parlamentem Litevské republiky [*Seimas*] nebo na základě národního referenda. Stanoví obecná právní ustanovení, jejichž účelem je řídit hlavní oblasti lidské interakce a mají závaznou právní sílu. Zákony se považují za hlavní zdroj práva.

- **Podřízené nástroje** jsou legislativní nástroje přijaté na základě zákona, jemuž mají dát konkrétní podobu a zajistit jeho provádění. Podřízené nástroje nesmějí být v rozporu se zákony. Patří mezi ně:
 - usnesení parlamentu,
 - usnesení vlády,
 - pokyny a nařízení vydané odbory ministerstev,
 - usnesení a rozhodnutí místních orgánů a veřejné správy,
 - jiné nástroje.
- 2. **Výkladové akty**, které jsou přijímány, aby osvětlily význam a obsah použitelných právních ustanovení. Přijímá je orgán, který má pravomoc rozhodovat o výkladu práva.
- 3. **Individuální prováděcí akty**, v nichž jsou uvedeny v účinnost požadavky stanovené právními akty. Individuální prováděcí akty mají stejným způsobem jako legislativní nástroje právní účinek, ale nemají status pramene práva, protože netvoří obecná, univerzálně použitelná pravidla, ale jsou svým normativním obsahem adresovány konkrétním osobám v konkrétní situaci a povahou jednorázové v tom smyslu, že ve chvíli, kdy dotyčný právní vztah přestane existovat (nábor, výpověď, poskytnutí důchodu atd.), již nejsou použitelné.

Jiné prameny práva

Kromě legislativních nástrojů se za prameny primárního práva považují také:

- **Obecné právní zásady (dobrá víra, spravedlnost, individuální odpovědnost, přiměřenost)** jsou považovány za nedílnou součást litevského právního systému jak pro výklad právních předpisů, tak pro odstranění právních mezer. Podle čl. 135 odst. Ústavy Litevské republiky se navíc za součást litevského práva považuje také všeobecně uznávané zásady mezinárodního práva a litevské soudy je tedy musí uplatňovat a řídit se jimi.
- **Právní obyčej**, tj. státem uznaná společensky přijímaná pravidla chování založená na dlouhodobé tradici a opakování. Litevský občanský zákoník uznává obyčej jako přímý pramen práva. Mohou být použity, pokud zákon či smlouva jejich použití přímo stanoví, nebo pokud je v právní úpravě mezera. Obyčeje, které jsou v rozporu s obecnými právními zásadami, nebo nadřazenými právními ustanoveními používat nelze.

Druhotnými prameny práva jsou:

- **Precedenční právo**, tj. rozhodnutí soudu v konkrétním případě, které se stává vodítkem soudu stejné či nižší instance při zkoumání obdobných případů. Precedenty v litevském právním systému spíše pomocné povahy.
- **Právní doktrína**.

Hierarchie norem

Platí tato hierarchie právních norem:

1. ústava,
2. ústavní zákony,
3. ratifikované smlouvy,
4. zákony,
5. další právní akty provádějící zákony (rozhodnutí prezidenta, vlády, ústavního soudu atd.).

Institucionální struktura:

Litevský parlament [Seimas] je jediný orgán oprávněný přijímat zákony. Právní akty přijaté jakýmkoliv jiným státním orgánem musí být v souladu s Ústavou Litevské republiky a ostatními zákony.

Jiné legislativní nástroje může přijmout:

- Litevský parlament (usnesení),
- prezident (dekrety),
- vláda (usnesení),
- ministerstva a jiné vládní orgány (nařízení),

- místní orgány (rozhodnutí, vyhlášky).

Právní databáze

 [Litevskou databázi právních aktů](#) (*Lietuvos teisės aktų duomenų bazė*) vlastní a spravuje **Parlament Litevské republiky**.

Tato databáze obsahuje:

- přijaté právní akty,
- návrhy právních aktů,
- usnesení,
- závěry,
- jiné typy právních nástrojů.

Dokumenty obsažené v této databázi nejsou oficiální ani právně závazné.

V databázi lze vyhledávat v angličtině a litevštině. Různé druhy právních dokumentů se zpřístupní kliknutím na rozbalovací nabídku vedle slova „Type“.

Právní předpisy a jiné právní dokumenty lze nalézt také na stránce [Rejstříku právních aktů Litvy](#) (*Lietuvos teisės aktų registras*). Tuto stránku spravuje **státní podnik Rejstříkové centrum** (*valstybė įmonė Registrų centras*) pod dozorem **Ministerstva spravedlnosti**. Od 31. srpna 2013 tento rejstřík spravuje Kancelář Parlamentu Litevské republiky.

Je databáze přístupná bezplatně?

Ano, litevský rejstřík i databáze právních aktů jsou přístupny **bezplatně**.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 18/02/2019

Právo členského státu - Lucembursko

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.
K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady:

V tomto oddíle najdete přehled o jednotlivých pramenech práva v Lucembursku.

Prameny práva

Hierarchie právních norem

Výraz „prameny práva“ je obrazný: odkazuje na zdroj a původ práva.

V současné době můžeme za hlavní prameny práva pokládat **Ústavu** a **zákony**.

Lucemburská Ústava

První lucemburská Ústava vznikla v roce 1841, dva roky po vyhlášení nezávislosti Lucemburska v roce 1839, po ní následovaly Ústavy z let 1848 a 1856.

Současná lucemburská Ústava byla vyhlášena 17. října 1868. Od té doby prošel text současné Ústavy řadou úprav.

Lucemburská ústava je **psaná** a rigidní **ústava**. Vzhledem k tomu, že jde o základní zákon, mění se Ústava méně často než obyčejný zákon.

Současná Ústava se skládá ze **121 článků, rozdělených do třinácti kapitol**. Jsou v ní popsány ustavující základy státu, záruky práv a svobod občanů a organizace státních orgánů.

- Kapitola I: Stát, jeho území a velkovévoda
- Kapitola II: Veřejné svobody a základní práva
- Kapitola III: Svrchovanost
- Kapitola IV: Poslanecká sněmovna
- Kapitola V: Vláda velkovévodství
- Kapitola V bis: Státní rada
- Kapitola VI: Spravedlnost
- Kapitola VII: Veřejná moc
- Kapitola VIII: Finance
- Kapitola IX: Obce
- Kapitola X: Veřejné instituce
- Kapitola XI: Všeobecná ustanovení
- Kapitola XII: Přejícná a doplňující ustanovení.

Zákon jako pramen práva

Právní předpisy

V legislativním systému Lucemburského velkovévodství může **zákonodárnou iniciativu** předkládat [Poslanecká sněmovna](#) nebo [vláda](#).

Právo na zákonodárnou iniciativu předkládanou vládou je označováno jako „vládní zákonodárná iniciativa“ a jeho výkon spočívá v předkládání „**vládních návrhů zákonů**“.

Právo na zákonodárnou iniciativu Poslanecké sněmovny je označováno jako „parlamentní zákonodárná iniciativa“ a jeho výkon spočívá v předkládání „**parlamentních návrhů zákonů**“.

Tyto vládní nebo parlamentní návrhy zákonů jsou poté předány náležitým orgánům, které se k nim vyjadřují (profesní komory), především se k nim však vždy vyjadřuje **Státní rada**. Po vydání stanoviska Státní rady se vládní nebo parlamentní návrh zákona vrací před Poslaneckou sněmovnu.

V lucemburském parlamentním jednokomorovém zřízení se Poslanecká sněmovna po odhlasování návrhu zákona musí k celému textu po uplynutí lhůty alespoň 3 měsíců vyjádřit podruhé, pokud ovšem Sněmovna a Státní rada každá za sebe nerozhodly, že toto druhé hlasování ve Sněmovně není nutné. Zákon, který s konečnou platností odhlasovala Poslanecká sněmovna, se stane právoplatným teprve poté, kdy jej vyhlásí velkovévoda a kdy je **zveřejněn v Úředním věstníku Lucemburského velkovévodství** [Mémorial](#).

Správní předpisy

Podle článku 2 zákona z 12. července 1996 o reformě Státní rady, může být velkovévodovi předložen **návrh prováděcích předpisů** v oblasti zákonů a smluv teprve poté, kdy bylo vyslechnuto **stanovisko Státní rady**.

Vláda však přesto může v naléhavých případech učinit výjimku z tohoto všeobecného pravidla (velkovévoda ji posoudí na základě náležitě odůvodněné zprávy předkládajícího ministra) a být tak zbavena povinnosti vyžádat si stanovisko nejvyššího orgánu. Použití tohoto **naléhavého postupu** však má být omezeno na mimořádné případy.

Pokud je v zákoně výslovně uvedeno, že Státní rada musí být požádána o stanovisko k prováděcím předpisům k danému zákonu, nelze v žádném případě použít naléhavý postup. To platí také pro pozměňovací návrhy k návrhu předpisu, k němuž už nejvyšší orgán vydal své první stanovisko.

Stejně jako v případě zákonů vydává Státní rada své stanovisko k návrhům předpisů v podobě **důvodových zpráv**, které obsahují obecná hlediska, rozbor textu návrhu a případně také protinávrh.

Rozbor, který provádí Státní rada, se týká obsahu a formy návrhu předpisu, jakož i souladu daného předpisu s nadřazenou právní normou.

Databáze právních předpisů

Webové stránky [Légilux](#) jsou právní portál vlády Lucemburského velkovévodství na internetu.

Umožňují přístup k lucemburským právním předpisům, buď v podobě obvyčejného textu v Mémorial A nebo koordinovaných textů, které jsou z velké části obsaženy v zákonících a sbírkách zákonů.

Webové stránky jsou rozděleny na tři hlavní oblasti:

- [Legislativní oddíl](#) soustřeďuje zveřejněné lucemburské právní předpisy a nejrůznější publikace, jakož i koordinované texty.
- [Správní oddíl](#) soustřeďuje publikace označované jako "správní". Obsahuje především sbírky Mémorial B, jakož i *Annuaire Officiel d'Administration et de Législation* (Úřední telefonní seznam veřejné správy a zákonodárných orgánů).
- [Oddíl společností a sdružení](#) soustřeďuje sbírky Mémorial C, uveřejněné dokumenty o obchodních společnostech, sdruženích a neziskových nadacích.

Je přístup do databází zdarma?

Ano, přístup do databází je **zdarma**.

Související odkazy

[Internetové stránky Légilux](#)

[Ministerstvo spravedlnosti](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 20/12/2018

Právo členského státu - Maďarsko

Upozorňujeme, že výchozí [hu](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Tato stránka poskytuje informace o právním systému v Maďarsku.

Prameny práva

I. Hierarchie právních předpisů

1. Základní zákon

Na vrcholu hierarchie právních předpisů v Maďarsku je **základní zákon** (základní zákon Maďarska vyhlášený dne 25. dubna 2011) a každý jiný zákon s ním musí být v souladu. Základní zákon schválilo **Národní shromáždění** a jeho **změna** vyžaduje **dvoutřetinovou většinu hlasů všech členů Shromáždění** [čl. 5 odst. 2 základního zákona].

Základní zákon a jeho přechodná ustanovení (přechodná ustanovení základního zákona Maďarska vyhlášená dne 31. prosince 2011) **vstoupily v platnost dne 1. ledna 2012**.

Základní zákon Maďarska se skládá ze **šesti oddílů**: preambule nazvané **Národní vyznání** a oddílů s názvy **Základy** (články A až T), **Svoboda a odpovědnost** (články I až XXXI), **Stát** (články 1 až 54), **Zvláštní právní nařízení** a **Závěrečná ustanovení**.

Oddíl **Základy** obsahuje všeobecná ustanovení a stanoví:

- formu vlády,
- základní zásady fungování státu,
- přenos některých pravomocí na Evropskou unii,
- maďarské centrální a regionální správní subjekty,
- klíčová ustanovení ohledně maďarského občanství a způsobů jeho získání,

- úřední jazyk, státní znak, vlajku, národní hymnu, státní svátky a oficiální měnu Maďarska,
- postavení základního zákona v maďarském právním systému, tj. základní zákon je základem maďarského právního systému,
- postup přijímání a změn základního zákona,
- typy maďarských právních předpisů,
- několik základních zásad, mimo jiné:
 - zákaz násilného převzetí a výkonu moci,
 - odpovědnost za osud Maďarů žijících za hranicemi Maďarska,
 - spolupráci při vytváření evropské jednoty,
 - ochranu instituce manželství,
 - zajištění podmínek pro spravedlivou hospodářskou soutěž,
 - zásadu vyváženého, transparentního a udržitelného rozpočtového řízení,
 - povinnost chránit a zachovávat přírodní zdroje,
 - povinnost vytvářet a udržovat mír a bezpečnost a usilovat o spolupráci se všemi národy a zeměmi na světě k dosažení udržitelného rozvoje lidského společenství.

V oddíle **Svoboda a odpovědnost** jsou stanovena základní práva a povinnosti. Jako **základní** se uznávají mimo jiné tato **práva**:

- právo na život a lidskou důstojnost,
- zákaz mučení, nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu, zotročování a obchodu s lidmi,
- zákaz jakýchkoli postupů, jejichž cílem je eugenika, jakéhokoli využívání lidského těla nebo jeho částí k finančnímu zisku a klonování lidských bytostí,
- právo na svobodu a osobní bezpečnost a ustanovení zajišťující, aby nebyl nikdo svobody zbaven,
- právo na svobodu pohybu a svobodný výběr bydliště,
- právo na soukromý a rodinný život,
- právo na ochranu osobních údajů a přístup k údajům veřejného zájmu,
- právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání,
- právo na pokojné shromažďování,
- právo na svobodu projevu,
- právo účastnit se kulturního života,
- právo na svobodný výběr zaměstnání, povolání a podnikatelské činnosti,
- právo na vlastnictví,
- zákaz vyhoštění maďarských občanů z území Maďarska,
- právo na azyl,
- rovnost před zákonem,
- nediskriminace,
- zákaz dětské práce,
- právo na zdravé životní prostředí,
- právo volit a být volen ve volbách do Národního shromáždění, místních zastupitelstev a Evropského parlamentu,
- právo na nestrannou, spravedlivou a v rozumných lhůtách provedenou správu svých záležitostí ze strany veřejných orgánů,
- právo každého maďarského občana na ochranu, kterou mu Maďarsko poskytuje při jeho pobytu v zahraničí,
- základní zákon rovněž definuje základní práva národnostních menšin a trestně stíhaných osob.

Maďarsko v souladu se základním zákonem usiluje mimo jiné o to, aby:

- poskytovalo sociální zabezpečení všem svým občanům,

- poskytovalo každé osobě slušné bydlení a přístup k veřejným službám.

Základní zákon stanoví rovněž různé **povinnosti, zejména:**

- povinnost přispívat k uspokojení společných potřeb (rovné zdanění),
- povinnost občanů Maďarska bránit svou zemi.

Oddíl základního zákona s názvem **Stát** obsahuje nejzákladnější pravidla, která se vztahují na veřejné činitele a nejdůležitější státní instituce, a stanoví právní postavení a úkoly:

- Národního shromáždění,
- prezidenta republiky,
- vlády,
- nezávislých regulačních subjektů,
- Ústavního soudu,
- soudů a státních zastupitelství,
- komisaře pro základní práva,
- místních samospráv,
- Maďarské národní banky,
- Státního kontrolního úřadu,
- maďarských ozbrojených sil,
- policie a národních bezpečnostních složek,
- národního referenda.

Oddíl základního zákona s názvem **Zvláštní právní nařízení** stanoví pravidla pro stav vnitrostátní krize, stav nouze, stav preventivní obrany, nečekané útoky a stav mimořádného ohrožení.

2. Zákony

V Maďarsku zákony schvaluje **Národní shromáždění**. V souladu se základním zákonem jsou **pravidla upravující výkon základních práv a povinností** stanovena v zákonech. Národní shromáždění přijímá zákony **prostou většinou hlasů** (nadpoloviční většina hlasů přítomných poslanců), s výjimkou tzv. **základních právních předpisů**, které definuje základní zákon, k jejichž přijetí a změně je zapotřebí **dvoutřetinová většina hlasů přítomných poslanců** Národního shromáždění.

Podle základního zákona se základní právní předpisy týkají například občanství, církví, práv národnostních menšin žijících v Maďarsku, právního postavení a odměn poslanců Národního shromáždění a prezidenta republiky, členů Ústavního soudu, místních samospráv, podrobných pravidel použití státního znaku a vlajky a ustanovení o státních symbolech.

Základní zákon rovněž stanoví, že ke zmocnění uznat závaznost zakládajících a pozměňujících smluv Evropské unie, vyhlášení válečného stavu, uzavření míru a vyhlášení zvláštních právních nařízení je nutná dvoutřetinová většina hlasů všech poslanců Národního shromáždění.

Před přijetím zákona XXXI z roku 1989 o změně ústavy byla Prezidentská rada Maďarska oprávněna vydávat vyhlášky. Z hlediska hierarchie právních předpisů stojí platné vyhlášky, které jsou právními předpisy, na úrovni zákonů.

3. Vyhlášky

Základní zákon rozlišuje vládní vyhlášky, vyhlášky předsedy vlády, ministerské vyhlášky, vyhlášky guvernéra Maďarské národní banky, vyhlášky vedoucích nezávislých regulačních subjektů a vyhlášky místní samosprávy.

Vyhlášky vydává rovněž Národní bezpečnostní rada, a to ve stavu vnitrostátní krize, nebo ve stavu nouze prezident republiky.

3.1. Vládní vyhlášky

Pravomoc vlády schvalovat vyhlášky může být **primární** nebo může být založena na **zákonných zmocněních**. Primární pravomoci stanoví čl. 15 odst. 3 základního zákona, který uvádí, že vláda vydává vyhlášky v oblasti své pravomoci v jakékoli věci, jež není upravena zákonem. Žádná vládní vyhláška nesmí být v rozporu se zákonem. To neomezuje pravomoci Národního shromáždění, které se může zabývat kteroukoli oblastí právních předpisů v rámci svých pravomocí.

Podle základního zákona a zákona CXXX z roku 2010 o zákonodárné moci může vláda, také na základě zvláštního zákonného zmocnění, přijímat vyhlášky k provádění zákonů. Podle čl. 5 odst. 1 zákona o moci zákonodárné musí zmocnění přijímat prováděcí předpisy specifikovat zmocněný orgán, předmět a rozsah působnosti zmocnění. Zmocněný orgán nesmí zákonné zmocnění převést na další osobu.

3.2. Vyhlášky předsedy vlády

Podle základního zákona smí předseda vlády rovněž vydávat vyhlášky, např. vyhláškou jmenovat místopředsedu vlády jednoho z ministrů. Vyhlášky předsedy vlády stojí v hierarchii právních předpisů na stejné úrovni jako ministerské vyhlášky.

3.3. Ministerské vyhlášky

V hierarchii právních předpisů stojí **ministerské vyhlášky** níže než vyhlášky vlády. Podle základního zákona přijímají ministři, samostatně nebo společně s jiným ministrem, **na základě** zákona nebo vládní vyhlášky (vydané v rámci původní zákonodárné pravomoci) vyhlášky, které nejsou v rozporu se zákonem, vládní vyhláškou nebo vyhláškou guvernéra Maďarské národní banky.

3.4. Vyhlášky guvernéra Maďarské národní banky

V rámci svých pravomocí stanovených v základním právním předpise smí guvernér Maďarské národní banky vydávat **prostřednictvím zákonného zmocnění** vyhlášky, které nejsou v rozporu se zákonem.

3.5. Vyhlášky vedoucích nezávislých regulačních subjektů

Podle čl. 23 odst. 4 základního zákona a v souladu s pravomocemi stanovenými základním právním předpisem vydávají vedoucí nezávislých regulačních subjektů prostřednictvím zákonného zmocnění vyhlášky, které nejsou v rozporu se zákonem, vládní vyhláškou, vyhláškou předsedy vlády, ministerskou vyhláškou nebo vyhláškou guvernéra Maďarské národní banky.

3.6. Vyhlášky místní samosprávy

Podle čl. 32 odst. 2 základního zákona a v souladu se svými pravomocemi mohou místní samosprávy přijímat místní vyhlášky, jež upravují místní veřejné záležitosti, které nejsou upraveny zákonem.

Vyhlášky místní samosprávy nesmí být v rozporu s jinými právními předpisy.

Podrobná pravidla pro přijímání vyhlášek zastupitelskými orgány místní samosprávy stanoví zákon CLXXXIX z roku 2011 o maďarských místních samosprávách.

4. Mezinárodní smlouvy a základní zásady mezinárodního práva

Maďarská vláda může uzavírat **mezinárodní smlouvy** s jinými státy / vládami jiných států. V Maďarsku je vztah mezi mezinárodními smlouvami a domácím právem založen na dualistickém systému. To znamená, že mezinárodní smlouvy se stávají **součástí domácího práva** jejich **vyhlášením** ve sbírce právních předpisů.

Zásady mezinárodního práva

Podle čl. Q odst. 3 základního zákona přijímá Maďarsko obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva. Zvykové mezinárodní právo a obecné zásady mezinárodního práva se stávají součástí vnitrostátního práva bez nutnosti transformace.

II. Další prameny práva v širším smyslu, které nejsou právní předpisy

1. Právní nástroje státní správy

Maďarský právní systém zná právní nástroje státní správy, které nejsou právními předpisy, ačkoli obsahují normativní ustanovení.

Zákon o moci zákonodárné (zákon CXXX z roku 2010) rozlišuje dva druhy právních nástrojů státní správy: normativní rozhodnutí a normativní nařízení. Jedná se o pravidla, která nejsou všeobecně platná, tzn. nejsou závazná pro všechny. Jedná se pouze o vnitřní ustanovení, organizační a provozní pravidla týkající se výhradně vydávajícího subjektu nebo podřízených subjektů či osob. Normativní rozhodnutí a nařízení nemohou stanovit práva a povinnosti občanů. Právní nástroje státní správy nesmí být v rozporu s jinými právními předpisy a nesmí opakovat již existující právní ustanovení.

Podle dříve platného zákona o moci zákonodárné (zákon XI z roku 1987) se za prameny práva, jež nejsou právními předpisy, považovala rovněž **statistická sdělení a právní pokyny** (známé jako jiné řídicí právní nástroje). Nový zákon o moci zákonodárné již tyto akty neuvádí. Nicméně přestože byly právní pokyny zrušeny vstupem nového zákona v platnost (dne 1. ledna 2011), statistické nástroje vydané před tímto datem zůstávají nadále v platnosti, dokud nebudou zrušeny. (Statistická sdělení vydává předseda Ústředního statistického úřadu a obsahují právně závazná ustanovení, která sestávají výlučně ze statistických termínů, metod, klasifikací, seznamů a údajů.)

1.1. Normativní rozhodnutí

Prostřednictvím normativních rozhodnutí může Národní shromáždění, vláda a jiné subjekty ústřední správy, Ústavní soud a Rozpočtová rada stanovit své vlastní organizační a provozní záležitosti, činnosti a akční programy.

Zastupitelské orgány místní samosprávy si prostřednictvím normativních rozhodnutí mohou rovněž stanovit své činnosti a činnosti subjektů, které jim podléhají, také akční programy a organizační a provozní záležitosti týkající se subjektů, jež jim podléhají. Podobně si mohou také zastupitelské orgány národních samospráv prostřednictvím normativních rozhodnutí stanovit své organizační a provozní záležitosti, činnosti a akční programy a totéž pro subjekty, jež jim podléhají.

1.2. Normativní nařízení

V oblasti své působnosti a v souladu s právními předpisy mohou prezident republiky, předseda vlády, vedoucí subjektů ústřední správy (s výjimkou vlády), předseda Národního soudního úřadu, nejvyšší státní zástupce, komisař pro základní práva, guvernér Maďarské národní banky, předseda Státního kontrolního úřadu, primátoři či vedoucí krajských úřadů, starostové a obecní zastupitelé prostřednictvím normativních nařízení stanovit organizační a provozní záležitosti a činnosti subjektů, které řídí, spravují nebo jež jim podléhají.

Kromě toho smí Národní shromáždění, prezident republiky, Ústavní soud, komisař pro základní práva, nezávislé regulační subjekty, úřad předsedy vlády a vedoucí ministerské kanceláře vydávat normativní nařízení, jež jsou závazná pro zaměstnance příslušného úřadu.

2. Rozhodnutí Ústavního soudu

Rozhodnutí Ústavního soudu hrají v maďarském právním řádu významnou úlohu.

Podle zákona CLI z roku 2011 o Ústavním soudu má Ústavní soud tyto **úkoly**:

- následný přezkum souladu právních předpisů se základním zákonem (postup následného přezkumu);
- (předběžný) přezkum souladu právních předpisů, které byly přijaty, ale dosud nebyly vyhlášeny, a některých ustanovení mezinárodních smluv se základním zákonem;
- individuální přezkum na žádost soudce: pokud má soudce při projednávání určité věci použít právní předpis, o němž se domnívá, že je protiústavní, nebo o němž se Ústavní soud usnesl, že je protiústavní, pozastaví řízení a požádá Ústavní soud, aby právní předpis nebo právní ustanovení uznal za protiústavní a zakázal uplatňování takového protiústavního předpisu;
- vydává rozhodnutí ve věci ústavních stížností na základě porušení práv zaručených základním zákonem: osoba či organizace, jíž se konkrétní případ týká, může podat ústavní stížnost, pokud je provedením protiústavního právního předpisu během soudního řízení o dané věci porušeno její právo zaručené základním zákonem a pokud vyčerpala veškeré opravné prostředky nebo nemá právo na odvolání;
- přezkum právních předpisů, zda nejsou v rozporu s mezinárodními smlouvami;
- ukončení protiústavních legislativních opomenutí zákonodárce, jež jsou v rozporu se základním zákonem;
- řešení některých kompetenčních sporů mezi státními orgány nebo mezi místními samosprávami a státními orgány;
- výklad ustanovení základního zákona;
- nejrůznější řízení spadající do jeho pravomoci podle ustanovení zákona.

Ústavní soud svá rozhodnutí podrobně odůvodňuje. Proti rozhodnutím Ústavního soudu není odvolání a tato rozhodnutí jsou pro všechny závazná.

3. Soudní judikatura

Abyste maďarský nejvyšší soud (tzv. **Kúria**, do 1. ledna 2012 tzv. Nejvyšší soud) splnil svou povinnost zajišťovat jednotný výklad práva a poskytovat nižším soudům soudní pokyny, přijímá **rozhodnutí o jednotnosti** a vydává **zásadní rozhodnutí**.

Řízení o jednotnosti lze zahájit, jestliže vývoj a jednotnost soudní praxe vyžaduje v zásadní otázce přijetí rozhodnutí o jednotnosti a jestliže se jeden senát nejvyššího soudu hodlá odchýlit od rozhodnutí přijatého jiným senátem nejvyššího soudu. Rozhodnutí, které se týká jednotnosti práva, je pro soudy závazné.

Zásadní rozhodnutí vycházejí z praxe soudních senátů nejvyššího soudu a také podporují jednotné vynášení rozsudků.

Rozhodnutí vynesena k zajištění jednotnosti práva a zásadní rozhodnutí jsou zveřejňována v **Úředním věstníku Nejvyššího soudu**.

III. Rozsah působnosti právních předpisů

Geografický rozsah působnosti právních předpisů se vztahuje na území Maďarska, avšak vyhlášky místní samosprávy se vztahují na správní oblast místní samosprávy. Osobní oblast působnosti právních předpisů se vztahuje na fyzické osoby, právnické osoby a organizace bez právní subjektivity na území Maďarska, maďarské občany mimo území Maďarska a v případě vyhlášek místní samosprávy na fyzické osoby, právnické osoby a organizace bez právní subjektivity ve správní oblasti místní samosprávy.

Právní úprava zakazuje **zpětnou platnost** a stanoví, že právní předpis nesmí zakládat nebo zpřísnit povinnosti, zrušit či omezovat práva nebo prohlásit jakékoli jednání za nezákonné pro období, které předchází jeho vyhlášení.

Právní předpis musí vždy stanovit datum **nabytí účinnosti** tak, aby byl dostatek času na přípravu na jeho používání.

Právní předpis a jeho prováděcí předpisy musí nabýt účinnosti ve stejný okamžik. Právní předpis (nebo právní ustanovení) pozbývá platnosti, jestliže je zrušen nebo obsahuje-li pouze pozměňující ustanovení nebo ustanovení o zrušení na základě zákona o moci zákonodárné.

IV. Právní databáze

Maďarský úřední věstník se jmenuje *Magyar Közlöny* a je zveřejňován v elektronické podobě. Texty v něm zveřejněné musí být považovány za autentické.

Věstník obsahuje maďarské právní předpisy (s výjimkou vyhlášek místní samosprávy), včetně:

- nařízení a rozhodnutí Ústavního soudu, která musí být zveřejňována v Úředním věstníku v souladu s právními předpisy nebo na základě rozhodnutí Ústavního soudu;
- rozhodnutí Národního shromáždění;
- rozhodnutí o jednotnosti nejvyššího soudu (Kúria);
- stanovisek Výboru pro vnitrostátní volby;
- příloh, včetně Sbírky rozhodnutí;
- úřední zprávy.

 [Databáze platných právních předpisů](#) obsahuje veškeré právní předpisy (vyjma vyhlášek místní samosprávy) a jiné právní nástroje státní správy platné ke dni vyhledávání. Právní předpisy jsou uvedeny v konsolidované verzi spolu se změnami.

Tyto informace lze vyhledávat podle názvu a čísla a je možné vyhledávat i text.

Přístup do těchto databází je **zdarma** a nevztahují se na něj žádná omezení.

Související odkazy

Autentický elektronický úřední věstník

 [Databáze platných právních předpisů](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 16/02/2016

Právo členského státu - Malta

Tato stránka uvádí informace o právním systému na Maltě.

Prameny práva

- zákony parlamentu (primární právní předpisy),
- právní předpisy, pravidla, nařízení, místní předpisy (odvozené právní předpisy), a
- právní předpisy EU, včetně rozhodnutí Evropského soudního dvora.

Ústava představuje základní pramen vnitrostátního práva a stanoví, že právo schvaluje parlament ve formě zákonů parlamentu s tím, že parlament smí zákonodárnou pravomoc delegovat na ostatní orgány (tj. ministry, úřady, státní orgány atd.), které jsou oprávněny k tvorbě odvozených právních předpisů v rámci pravomoci, která jim byla svěřena zákonem parlamentu.

Na vnitrostátní právní řád je třeba nahlížet i v kontextu právních předpisů EU, a to zejména Smlouvy o přistoupení.

Na Maltě neexistuje žádné právo vytvořené soudcem: soud vykládá právo tak, jak je obsaženo v různých právních předpisech. To však neznamená, že soudní precedenty nejsou závazné. Ve skutečnosti se soudci obecně neodchylují od ustálené zásady stanovené judikaturou, pokud k tomu není vážný důvod. I praxí nižších soudů je řídit se zásadou, kterou pro právní otázky stanovil vyšší soud.

Druhy právních nástrojů – popis

Součástí tuzemských právních předpisů Malty mohou být rovněž mezinárodní smlouvy.

Evropská úmluva o lidských právech

Prostřednictvím zákona maltského parlamentu, zákona XIV z roku 1987, byla Evropská úmluva o lidských právech začleněna do maltského práva. Žádný právní předpis na Maltě nesmí být v rozporu s právy a svobodami stanovenými touto úmluvou. Pravomoc přezkumu mají soudy.

Hierarchie právních norem

Na vnitrostátní úrovni představuje ústava předpis nejvyšší právní síly země, za ní následují zákony parlamentu a dále pak odvozené právní předpisy. Nicméně jak bylo výše zmíněno, Smlouva o přistoupení a předpisy EU jsou na Maltě právně závazné a účinné, jako ve všech členských státech, a spolu s obecným právem EU na ně musí být brán všeobecně zřetel.

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem

V zásadě se používá systém kontroly a vyváženosti mezi mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní. Moc zákonodárná, výkonná a soudní je vykonávána třemi pilíři ve svých vlastních sférách a systém kontrol a vyváženosti, který Malta převzala z anglických principů právního státu, umožňuje rovnoměrné fungování právního systému na Maltě.

Legislativní proces

Malta používá britský parlamentní systém, což není po 180 letech britské nadvlády překvapující. Ministr předkládá návrh zákona, který je poté zveřejněn v úředním věstníku pro jeho první čtení v parlamentu. V závislosti na důležitosti příslušného předpisu se může předem zveřejnit bílá kniha. Sněmovna reprezentantů poté ustaví výbor, který po druhém čtení, při kterém mají členové parlamentu příležitost, aby se k všeobecným podmínkám příslušného právního předpisu vyjádřili, podrobně projedná všechny články a navrhne jakékoli změny. Jakmile je projednávání ve výboru ukončeno, je návrh zákona zaslán zpátky do parlamentu k závěrečnému třetímu čtení a hlasování, poté dochází k vyslovení souhlasu prezidentem republiky a následně se návrh stává právním předpisem.

Všeobecně platí, že předpis nabývá účinnosti k datu jeho zveřejnění, není-li v samotném předpisu výslovně uvedeno, že příslušný ministr smí předpis (nebo část předpisu) uvést v účinnost k jinému datu.

Právní databáze

Vnitrostátní databáze právních předpisů: [Sbírka zákonů Malty](#) – právní služby

Tato služba poskytuje bezplatný přístup k:

- veškerým vnitrostátním primárním a odvozeným právním předpisům,
- právními publikacím včetně zákonů, návrhů zákonů, soudních oznámení a místních předpisů.

Související internetové odkazy

[Sbírka zákonů Malty](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 20/12/2016

Právo členského státu - Nizozemí

Na této stránce naleznete informace o právním systému v Nizozemsku.

Nizozemská vláda zahrnuje kromě ministrů a státních tajemníků také krále. Nizozemsko tak zaujímá zvláštní místo mezi západoevropskými monarchiemi, jelikož ve většině z nich není král součástí vlády. Od rozsáhlé revize ústavy v roce 1848 je Nizozemsko konstituční monarchií s parlamentním systémem.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Rámcem organizace nizozemského státu a základem pro tvorbu právních předpisů je ústava. Důležitým pramenem práva jsou smlouvy mezi Nizozemskem a ostatními státy. Článek 93 Ústavy stanoví, že ustanovení smluv a mezinárodních organizací mohou mít přímý účinek v nizozemském právním řádu. V takovém případě jsou tato ustanovení nizozemským zákonům nadřazená. Zákonné předpisy, které platí v Nizozemském království, se tedy nepoužijí, nejsou-li s těmito ustanoveními slučitelné. Významným pramenem práva jsou pro Nizozemsko tudíž předpisy Evropské unie stanovené ve smlouvách, nařízeních a směrnících.

Statut Nizozemského království právně upravuje vztahy mezi třemi částmi království (Nizozemskem a jeho dvěma zámořskými oblastmi, Nizozemskými Antilami a Arubou).

Zákony se vytváří na vnitrostátní úrovni.

S pověřením ze zákona může ústřední vláda stanovovat (další) pravidla v královských výnosech a v ministerských vyhláškách. Nezávislé královské výnosy (které se neodvozují ze zákonů) jsou možné, ale nelze je vymáhat stanovením penalizace.

Ústava svěřuje pravomoc vydávat právní normy nižším orgánům státní správy a samosprávy (provinciím, samosprávným obcím a městům a vodohospodářským správám).

Obecné zásady práva jsou významné pro vládu a pro výkon spravedlnosti. Někdy vyplývají ze zákona, například z občanského zákoníku (zásada uvážlivosti a spravedlnosti). Soud může z obecných zásad práva rovněž vycházet při vynášení rozsudků.

Doplňujícím pramenem práva je obyčej. V zásadě je obyčej významný jen tehdy, když na něj zákon odkazuje, ale opět platí, že soud může při vynášení rozsudku obyčej zohlednit, dojde-li k nějakému střetu. Obyčej nemůže být pramenem práva při prokazování trestných činů (článek 16 ústavy).

Dalším pramenem práva jsou soudní judikáty, protože soudní rozhodnutí mají širší význam než konkrétní věc, jíž se vynesené rozhodnutí týkalo. Rozhodnutí vyšších soudů slouží jako vodítko. Obzvláště velkou váhu mají rozhodnutí Nejvyššího soudu, neboť úkolem tohoto soudu je šířit jednotnost práva. V nových věcech tedy nižší soud při rozhodování bere v úvahu rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Hierarchie právních norem

Článek 94 ústavy stanoví, že některé mezinárodní právní normy jsou v hierarchii na nejvyšším stupni: zákonná ustanovení, která jsou s těmito pravidly neslučitelná, neplatí. Evropské právo je svou povahou nadřazené vnitrostátnímu právu. Po evropském právu následuje v hierarchii Statut království, ústava a zákony parlamentu. Tyto jsou nadřazené ostatním předpisům. Zákony parlamentu schvaluje společně vláda a Generální stavy (zástupci volení občany).

Je také stanoveno, že zákon může úplně či částečně pozbýt účinnosti pouze v důsledku nového zákona. Navíc zde platí obecné pravidlo výkladu, podle něhož jsou specifické zákony nadřazené zákonům obecným.

Kontinentální tradice pokládá zákony za pramen nadřazený soudním judikátům.

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních předpisů

Legislativní proces

Ústava nestanoví „zákonodárnou moc“. Zákony jsou společným rozhodnutím vlády a Generálních stavů. Návrhy právních předpisů může předkládat vláda nebo Dolní sněmovna Generálních stavů. Státní rada působí při navrhování předpisů i královských výnosů jako poradce. Připravovaný legislativní návrh se obvykle konzultuje také s dalšími zainteresovanými subjekty.

Dolní sněmovna má právo podávat pozměňovací návrhy. Obvykle jsou legislativní návrhy schváleny Radou ministrů, a poté předloženy Státní radě, aby jim udělila doporučení. Vláda na toto doporučení reaguje vyhotovením další zprávy. Pak vláda předloží Dolní sněmovně postupem nazvaným „královská zpráva“ legislativní návrh, v němž jsou všechny nezbytné pozměňovací návrhy zapracovány. Návrh může být během svého projednávání v Dolní sněmovně ještě pozměňován. Jakmile byl návrh Dolní sněmovnou schválen, projedná jej Horní sněmovna. V této fázi již nelze podávat další pozměňovací návrhy. Horní sněmovna může návrh jen schválit, nebo zamítnout. Po schválení Horní sněmovnou je návrh podepsán hlavou státu a stává se zákonem.

Právní databáze

[Overheid.nl](#) je ústředním místem pro získání veškerých informací o vládních organizacích Nizozemska. Umožňuje mimo jiné přístup k:

- úředním publikacím
- úředním věstníkům
- parlamentním materiálům.

[Legislativní sekce](#) uvedených stránek obsahuje konsolidované právní předpisy od 1. května 2002.

Je přístup do databáze zdarma?

Přístup na webové stránky a do databáze je **zdarma**.

Související odkazy

[Vláda](#), [Ministerstvo zahraničních věcí](#), [Dolní komora Generálních stavů](#)

[Government.nl](#), [Houseofrepresentatives.nl](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 23/05/2018

Právo členského státu - Rakousko

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.
K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [de](#)

Úvod – tato stránka poskytuje informace o rakouském právním systému a přehled rakouského práva.

Prameny práva

Rakouské právo je v první řadě **psaným právem (právní předpisy)**. Naproti tomu obyčejové právo hraje pouze velmi omezenou úlohu. Judikatura nejvyšších soudů, která stanoví důležité zásady pro uplatňování práva, má velký význam, ale soudcovské právo není jako pramen práva formálně uznáváno.

Rakouské ústavní právo stanoví, že obecně uznávaná pravidla mezinárodního práva tvoří součást spolkového práva, které upravuje začlenění **mezinárodních smluv** do rakouského právního řádu (obecná a zvláštní provedení mezinárodních smluv ve vnitrostátním právu). Postavení příslušného ustanovení mezinárodní smlouvy ve vnitrostátním právním řádu je určeno jeho obsahem.

Mezinárodní smlouvy, kterými se mění nebo doplňuje ústava, musí být v Národní radě přijaty stejnou většinou hlasů jako spolkové ústavní zákony. Pro usnesení o mezinárodních smlouvách, kterými se mění nebo doplňují zákony, platí stejné požadavky jako pro přijímání návrhů zákonů.

Spolkový prezident v zásadě uzavírá mezinárodní smlouvy na žádost spolkové vlády nebo spolkového ministra pověřeného vládou. K uzavření politických mezinárodních smluv, kterými se mění nebo doplňují právní předpisy, je nutný předchozí souhlas Národní rady. Spolkový prezident může zmocnit spolkovou vládu nebo příslušné členy spolkové vlády, aby uzavírali některé druhy mezinárodních smluv, které nemají ani politický charakter, ani se jimi nemění ani nedoplňují právní předpisy.

Podle rakouské spolkové ústavy platí v každé z **devíti spolkových zemí** vedle spolkových (ústavních) zákonů jejich vlastní **zemské (ústavní) zákony**. Ústavní zákony spolkových zemí nesmí být v rozporu se spolkovými ústavními zákony, a jsou jim tedy **podřízeny**. Taková přednost v pořadí však v zásadě neexistuje mezi spolkovými a zemskými právními předpisy. Od roku 1988 jsou spolkové země také oprávněny uzavírat mezinárodní smlouvy v záležitostech, které spadají do jejich působnosti. V zahraničních věcech má však přednost spolková vláda.

Druhy právních nástrojů – hierarchie právních norem

Spolkový ústavní zákon standardně vyžaduje schválení dvoutřetinovou většinou hlasů v Národní radě, přičemž musí být přítomna alespoň polovina poslanců. Takto přijatý zákon musí být navíc výslovně označen jako „ústavní zákon“ nebo „ústavní ustanovení“.

Na druhou stranu, platné usnesení Národní rady o spolkových zákonech vyžaduje přítomnost nejméně jedné třetiny poslanců a absolutní většinu platných hlasů.

1. Základní zásady spolkové ústavy

Následující základní zásady (elementární zásady) rakouské spolkové ústavy jsou nejdůležitější ustanovení rakouského právního systému:

- zásada demokracie,
- zásada rozdělení moci,
- zásada právního státu,
- zásada republikánského zřízení,
- zásada spolkového státu a
- liberální zásada.

Společně tvoří tyto zásady **základní ústavní pořádek**.

Mají zvláštní ústavodárný význam, protože jakákoliv závažnější změna spolkové ústavy musí být schválena legislativním procesem prostřednictvím referenda. Celkovou změnou ústavy se rozumí případ, kdy dojde k vypuštění jedné ze základních zásad, nebo když se podstatně změní vztah mezi těmito zásadami.

2. Primární a sekundární právo EU

Přistoupení Rakouska k Evropské unii dne 1. ledna 1995 znamenalo celkovou změnu rakouské spolkové ústavy. Po přistoupení je rozhodný základní právní řád v Rakousku určován nejen samotným rakouským ústavním právem, ale také právem Evropské unie (**ústavní dualismus**). Převažuje názor, že **právo EU má přednost před vnitrostátním právem** a rovněž před obyčejnými spolkovými ústavními zákony, ne však před základními zásadami spolkové ústavy.

3. „Obyčejné“ spolkové ústavní zákony

Ústavní právo stanoví „pravidla hry“ pro politickou činnost, protože určuje:

- legislativní proces,
- status nejvyšších orgánů státu,
- vztah mezi spolkovou vládou a spolkovými zeměmi, co se týče právních předpisů a výkonu, a
- soudní kontrolu činnosti vlády.

4. Spolkové zákony

Základní zásada právního státu zakotvená ve spolkové ústavě stanoví, že právní předpisy jsou závazné pro veškeré orgány výkonné moci (správa a justice). Podle spolkové ústavy je zákonodárná moc rozdělena mezi spolkovou vládu a spolkové země.

5. Nařízení

Nařízení jsou **obecné právní předpisy vydávané správními orgány** a jsou určena osobám spadajícím do působnosti daného předpisu. Nařízení obvykle provádějí jiná obecná ustanovení, většinou ta, která jsou obsažena v obyčejných zákonech. K přijímání nařízení, kterými se mění nebo doplňují zákony, je vyžadováno výslovné ústavní zmocnění.

6. Úřední rozhodnutí

Úřední rozhodnutí jsou primárně správní nástroje k aplikaci zákonů a jsou určena jedné nebo více konkrétně specifikovaným osobám.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

V souladu s rozdělením pravomocí mezi spolkovou vládu a spolkové země zakotveným ve spolkové ústavě jsou přijímáním právních předpisů pověřeny různé orgány.

Národní rada a horní komora (spolková rada), přijímají spolkové zákony. Zatímco 183 poslanců Národní rady je voleno v přímých volbách, Spolková rada, které v rámci legislativního procesu obvykle přísluší pouze právo vznášet námítky, je volena zemskými parlamenty.

Právní předpisy spolkových zemí přijímají zemské parlamenty.

Legislativní proces

Návrhy spolkových zákonů přijímá Národní rada takto:

- jako návrhy předkládané svými poslanci (poslanecké návrhy zákonů)
- jako návrhy zákonů podávané spolkovou vládou (vládní návrhy zákonů)
- jako návrhy předkládané Spolkovou radou.

Národní radě se navíc předloží k projednání každý návrh, který podalo 100 000 oprávněných voličů nebo jedna šestina osob oprávněných volit ve třech spolkových zemích (návrhy voličů).

V praktické politice mají největší význam **návrhy zákonů předkládané spolkovou vládou**. K přijetí návrhů zákonů spolkové vlády je nezbytný jednomyslný souhlas spolkové vlády (v Radě ministrů). Před přijetím ve spolkové vládě jsou návrhy předloženy příslušným spolkovým ministrem posuzovány dalšími orgány (spolkové země, zájmové skupiny).

Návrhy přijaté Národní radou musí po projednání ve Spolkové radě (s výjimkou návrhů spolkových finančních zákonů, které se ve Spolkové radě neprojednávají, protože jde o výlučnou pravomoc Národní rady) předložit spolkový kancléř k **autentifikaci (podpisu)** spolkovému prezidentovi.

Každý vládní návrh zákona přijatý Národní radou musí být před podpisem schválen v **referendu**, pokud tak rozhodne Národní rada. Lidovým hlasováním musí být navíc schválena jakákoli celková změna spolkové ústavy.

Spolkový prezident svým podpisem osvědčuje ústavní přijetí spolkového zákona. **Podepsaný zákon** musí být kontrasignován spolkovým kancléřem.

Po potvrzení spolkovým kancléřem se spolkový zákon vyhlásí ve sbírce zákonů *Bundesgesetzblatt*. Pokud spolkový zákon nestanoví výslovně jinak (retroaktivní účinek nebo legisvakance), **nabývá zákon účinnosti** na konci dne, kdy byl vydán a rozeslán výtisk sbírky zákonů *Bundesgesetzblatt* obsahující příslušné oznámení.

Zákon může být zrušen výslovně (formální derogace) nebo přijetím právní normy, jejíž obsah není slučitelný s předchozím zákonem (věcná derogace) (*lex posterior derogat legi priori*). Zvláštní zákony mají přednost před obecnými zákony (*lex specialis derogat legi generali*). Doba platnosti může být navíc stanovena přímo samotným zákonným ustanovením.

Právní databáze

Online přístup k rakouské legislativě umožňuje [Právní informační systém Republiky Rakousko \(RIS\)](#), který koordinuje a provozuje Rakouské spolkové kancléřství.

Je přístup do databáze zdarma?

 [Právní informační systém Republiky Rakousko \(RIS\)](#) je zdarma.

Stručný popis obsahu

Databáze RIS poskytuje informace o následujících záležitostech:

- **Spolkové zákony**

1. Spolkové zákony
2. Autentická verze rakouských spolkových zákonů od roku 2004
3. Rakouské spolkové sbírky zákonů 1945 – 2003
4. Sbírký zákonů 1848 – 1940
5. Sbírký zákonů 1780 – 1848
6. Německé sbírky zákonů 1938 – 1945
7. Návrhy zákonů
8. Návrhy zákonů spolkové vlády

- **Zákony spolkových zemí**

1. Zákony spolkových zemí
2. Stávající sbírky zákonů spolkových zemí – s výjimkou Dolních Rakous a Vídně

- **Obecní právo:** Pouze vybrané dokumenty z Korutan, Dolních Rakous, Salzburgu, Štýrska a Vídně

- **Judikatura soudů**

1. Ústavní soud
2. Správní soud
3. Standardizovaný „seznam norem“ Správního soudu
4. Judikatura Nejvyššího soudu, regionální, odvolací soud a jiné soudy
5. Nezávislé správní tribunály
6. Nezávislé finanční tribunály
7. Soud pro azylové řízení
8. Nezávislá spolková azylová rada
9. Tribunál pro životní prostředí
10. Spolková rada pro komunikace
11. Orgány pro přezkum veřejných zakázek
12. Odvolací tribunál a Nejvyšší disciplinární orgán
13. Komise na ochranu osobních údajů
14. Dozorčí tribunál pro zaměstnance
15. Komise pro rovnoprávnost

- **Vyhlášky**

1. Vyhlášky spolkových ministerstev
2. Vyhlášky spolkového ministerstva spravedlnosti

Některé rakouské zákony jsou k dispozici také v angličtině.

Více informací lze vyhledat na internetovém portálu [Rakouský právní informační systém](#).

Související odkazy

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 25/04/2017

Právo členského státu - Polsko

Tato stránka obsahuje informace o polském právním systému.

Polsko je republikou s demokratickou formou vlády. Zákonodárná moc je svěřena parlamentu, který se skládá z dolní sněmovny – **Sejmu** – a horní sněmovny – **Senátu**. Výkonná moc je svěřena **prezidentu Polské republiky** a **Radě ministrů**. Soudní moc je svěřena soudům a tribunálům.

Polský právní systém vychází z kontinentálního právního systému (**tradice kontinentálního práva**). Obecnými soudy jsou v Polsku **soudy odvolací (sądy apelacyjne)**, **krajské soudy (sądy okręgowe)** a **okresní soudy (sądy rejonowe)**. Jsou příslušné k projednávání trestněprávních věcí, občanskoprávních věcí, rodinněprávních věcí a záležitostí nezletilých, pracovněprávních věcí a věcí sociálního pojištění.

Správní soudnictví spadá pod Nejvyšší správní soud, který vykonává soudní dohled nad veřejnou správou.

📄 **Nejvyšší soud** je nejvyšším ústředním soudním orgánem v Polské republice a tedy i nejvyšším odvolacím soudem. Hlavní úloha Nejvyššího soudu spočívá ve výkonu spravedlnosti v Polsku (společně s obecnými, správními a vojenskými soudy), posuzování kasačních stížností coby formy mimořádného opravného prostředku a vydávání stanovisek k výkladu práva.

Ústavní soud (Trybunał Konstytucyjny) je orgán soudní moci. Je příslušný k rozhodování o:

- souladu vydaného právního předpisu s ústavou
- kompetenčních sporech mezi orgány ústřední státní správy
- souladu cílů a činnosti politických stran s ústavou
- ústavních stížnostech občanů

Anglická verze zákona o Ústavním soudu a dalších souvisejících předpisů je k dispozici na internetových stránkách 📄 [polského Ústavního soudu](#).

Prameny práva

Prameny polského práva jsou ústava, zákony, ratifikované mezinárodní smlouvy a vyhlášky. Ústava je považována za nevýznamnější pramen polského práva. Obsahuje informace o polském právním systému, institucionální organizaci, soudním systému a místních úřadech. Rovněž upravuje politické svobody a práva. Současná ústava byla přijata v roce 1992. Text polské ústavy je k dispozici na internetových stránkách 📄 [dolní sněmovny polského parlamentu \(Sejmu\)](#), a to v polštině, angličtině, němčině, francouzštině a ruštině.

Druhy právních předpisů – popis

Zákony (ustawy) jsou obecně závazné právní předpisy, které upravují významné záležitosti. Předmětem zákona může být jakákoli záležitost. V některých případech ústava ukládá povinnost upravit příslušnou záležitost formou zákona: například rozpočet nebo právní postavení občanů.

Podle polské ústavy musí být některé **mezinárodní smlouvy** před svou ratifikací potvrzeny zákonem, který musí být schválen parlamentem a podepsán prezidentem. Takovými mezinárodními smlouvami jsou například spojenecké smlouvy; politické nebo vojenské smlouvy; smlouvy upravující svobody, práva a povinnosti občanů; smlouvy o členství v mezinárodních organizacích; a další smlouvy o záležitostech upravených ústavou.

Vyhlášky (rozporządzenia) vydávají státní orgány uvedené v ústavě na základě zmocnění zákonem.

Rada ministrů je oprávněna vydávat **usnesení (uchwały)** interní povahy, která jsou závazná pouze pro podřízené organizační jednotky instituce vydávající usnesení; tato usnesení nemohou být právním základem pro vydání rozhodnutí o právech a povinnostech občanů, právnických osob a jiných subjektů.

Orgány místní samosprávy a orgány místní státní správy mohou na základě zmocnění zákonem vydávat **místní vyhlášky (akty prawa miejscowego)** s místní působností v rámci území příslušné správní jednotky.

Hierarchie právních norem

Základním pramenem polského práva je ústava. Dalšími normami jsou v hierarchii polské ústavy: ratifikované mezinárodní smlouvy, nařízení, směrnice a rozhodnutí Evropské unie, zákony, vyhlášky a právní předpisy vydané orgány místní správy.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Zákonodárnou moc vykonávají dvě komory **polského parlamentu**, Sejm a Senát. Poslanci jsou voleni na **čtyřleté funkční období**. Právo předkládat legislativní návrhy náleží poslancům, Senátu, prezidentu Polské republiky a Radě ministrů. Právo předkládat legislativní návrhy rovněž náleží skupině **alespoň sta tisíc občanů** majících právo volit ve volbách do Sejmu.

Sejm jedná o návrzích ve třech čteních. Jestliže je návrh Sejmem a Senátem schválen, je odeslán prezidentovi k podpisu. Prezident se před podepsáním může obrátit na Ústavní soud, aby rozhodl o souladu návrhu s ústavou.

Rada ministrů zajišťuje provádění **zákonů**, vydává **vyhlášky**, uzavírá **mezinárodní smlouvy vyžadující ratifikaci** a přijímá a vypovídá **jiné mezinárodní smlouvy**.

Legislativní proces

Iniciativa

Legislativní návrhy mohou být předkládány poslanci, Senátem, prezidentem republiky, Radou ministrů a skupinou alespoň sta tisíc občanů majících právo volit ve volbách do Sejmu.

Ve většině případů jsou návrhy předkládány Radou ministrů nebo poslanci.

Návrh doplněný odůvodněním musí být předložen **maršálkovi Sejmu**, který jej dále předá prezidentu republiky, Senátu a předsedovi Rady ministrů (předsedovi vlády).

Projednání

Sejm jedná o návrzích ve třech čteních. Návrhy jsou rovněž posuzovány příslušnými výbory Sejmu a Senátu.

Schválení

Senát musí **do 30 dnů od předložení** návrh beze změn schválit, přijmout pozměňovací návrhy nebo rozhodnout o jeho úplném zamítnutí. **Sejm** může změny přijaté Senátem zamítnout nadpoloviční většinou přítomných poslanců, přičemž přítomna musí být alespoň polovina všech poslanců.

Vyhlášení

Po skončení projednávání návrhu v Sejmu a v Senátu musí maršálek Sejmu předložit schválený návrh k podpisu prezidentovi. Prezident republiky musí návrh podepsat ve lhůtě 21 dne od předložení a musí nařídit jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů Polské republiky (Dziennik Ustaw). Zákon pak nabývá účinnosti čtrnáctý den po vyhlášení. Datum **nabytí účinnosti** však může být rovněž stanoveno v textu předpisu. Podle polského práva může být zákon zrušen pouze jiným zákonem. Datum, kdy zákon pozbude účinnosti, musí být uvedeno v textu zákona.

Právní databáze

V minulosti vydané právní předpisy, a to až do roku 1918, lze nalézt na internetových stránkách [polské právní databáze \(Sejmu\)](#) společně se seznamem těchto předpisů.

Přístup do této databáze je **zdarma**.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů

zpracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 10/12/2012

Právo členského státu - Portugalsko

Tato stránka vás informuje o právním systému v Portugalsku

1. Nástroje nebo prameny práva

V souladu s tradiční koncepcí představují v Portugalsku prameny práva:

- a) ústavní zákony, které zahrnují Ústavu republiky, zvláštní ústavní zákony a zákony, kterými se ústava mění;
- b) „ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva“, „ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo schváleny“, „ustanovení přijatá příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem (...), pokud je tak stanoveno v příslušných zakládacích smlouvách“, „ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a ustanovení přijímaná jejími orgány v rámci výkonu příslušných pravomocí“ (článek 8 Ústavy Portugalské republiky);
- c) běžné zákony, mezi něž patří zákony přijímané parlamentem (*Leis*), vládní nařízení (*Decretos-Leis*) a regionální legislativní akty přijímané zákonodárnymi shromážděními autonomních oblastí Azor a Madeiry;
- d) akty se stejnou právní silou jako zákony, jako například akty o přijetí mezinárodních úmluv nebo dohod, rozhodnutí Ústavního soudu, na jejichž základě se s obecnou závazností prohlašuje určitý předpis za protiústavní nebo nezákonný, kolektivní smlouvy a jiné nástroje kolektivní regulace pracovněprávních vztahů;
- e) nařízení (*Regulamentos*) či normativní nástroje nižšího stupně než zákony, které k nim stanoví prováděcí pravidla a doplňují je s cílem umožnit jejich uplatňování nebo provádění. Patří mezi ně tyto akty: *Decretos Regulamentares*, *Regulamentos*, *Decretos*, *Decretos Regulamentares Regionais*, *Resoluções*, *Regimentos*, *Portarias*, *Despachos Normativos*, *Regulamentos Policiais dos Governadores Cívís*, *Posturas* a *Regulamentos autárquicos*.

2. Další prameny práva

Existují rozdílná stanoviska ohledně přijatelnosti a významu jiných pramenů vedle těch, které vyplývají z politické moci státu vytvářet psané právo. Tyto rozdíly souvisejí zejména se skutečností, že prameny pro některé představují prostředky tvorby právních předpisů, pro jiné slouží k výkladu těchto předpisů a další se domnívají, že mohou plnit obě tyto úlohy. Někdy se rozlišuje mezi přímými a nepřímými prameny, aby se předešlo obtížím plynoucím z uvedených rozdílných přístupů.

Obvykle se uvádí, že do kategorie pramenů práva mohou spadat:

- a) obyčej – opakovaný a obvyklý způsob jednání, který je spojen s obecným povědomím o jeho závaznosti. Za pramen práva jej lze pokládat pouze v určitých oblastech. Zdá se, že má svůj význam v mezinárodním veřejném právu (právním obyčejem je například zásada imunity vůči pravomoci soudů cizích států), v mezinárodním soukromém právu a ve správním právu;
- b) judikatura – zásady vyplývající z rozsudků a rozhodnutí soudů. Podle některých názorů se nejedná o skutečný pramen práva, neboť přispívá pouze k výkladu smyslu předpisů a slouží jako vodítko k výkladu v dalších případech, a to v závislosti na přesvědčivosti logických a technických argumentů, na nichž se tento výklad zakládá. U některých autorů pod tento pojem spadají nejen rozhodnutí soudů v konkrétních případech, ale též normativní soudní akty (rozhodnutí Ústavního soudu s obecnou závazností), jelikož podle nich všechny tyto akty tvoří objektivní právo;
- c) spravedlnost – spočívá v pravomoci soudních orgánů stanovit v určitých konkrétních případech, jež jsou jim svěřeny, pravidla odpovídající specifické povaze takových případů na základě obecných zásad spravedlnosti a etického a právníckého povědomí soudce. „Soudy mohou rozhodovat na základě spravedlnosti pouze v případě, že: a) existuje právní ustanovení, které to umožňuje; b) existuje dohoda mezi stranami a je možné odvolat se u vyššího soudu; c) strany se předem dohodly na uplatnění zásady spravedlnosti“ – článek 4 občanského zákoníku;
- d) zvyklosti – obvyklá sociální praxe, jež není závazné povahy, ale má určitý význam v právním prostředí, zejména v rámci formalizace právních vztahů, a zvláště pak v obchodní oblasti. Zvyklosti mohou být u soudu zohledňovány, pokud tak stanoví zákon a pokud nejsou „v rozporu se zásadami dobré víry“ (článek 3 občanského zákoníku). Nejsou tudíž samostatným způsobem tvorby práva a pro mnohé nepředstavují skutečné prameny práva;

e) právní věda – soubor stanovisek právníků či výsledek teoretických nebo dogmatických studií práva. Neměla by být považována za skutečný pramen práva, ačkoli plní významnou úlohu jakožto prvek vědeckého a technického vývoje s dopadem na konečný výsledek práce těch, kteří se zabývají výkladem a uplatňováním právních předpisů.

3. Hierarchie právních nástrojů

Pod pojmem hierarchie právních předpisů se rozumí jejich relativní hodnota, tj. pozice, kterou zauímají na určité stupnici.

V této souvislosti panují názory, že existuje pouze hierarchie podle způsobu tvorby předpisů. Neexistovalo by tak žádné vzájemné pořadí právních předpisů, ale pouze hierarchie na základě zdrojů, z nichž vycházejí.

Bez ohledu na zvolený přístup lze však sestavit určité pořadí.

Hierarchické uspořádání pramenů práva uvedených v bodě 1 je následující:

1. Ústava republiky a ústavní zákony;
2. ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva a mezinárodní smlouvy (neboli všechny akty uvedené v bodě 1 písm. b));
3. zákony (*Leis*) a vládní nařízení (*Decretos-Leis*);
4. regionální legislativní akty;
5. akty se stejnou silou jako zákony;
6. nařízení (*Regulamentos*).

4. Podmínky vstupu v platnost pravidel obsažených v nadnárodních nástrojích na území Portugalska

Přijímání mezinárodních normativních nástrojů se řídí následujícími kritérii, popsány v článku 8 Ústavy Portugalské republiky:

- a) „Ustanovení a zásady obecného mezinárodního práva tvoří nedílnou součást portugalského práva“;
- b) „Ustanovení mezinárodních smluv, které jsou řádně ratifikovány nebo přijaty, nabývají platnosti ve vnitrostátním řádu poté, co jsou úředně zveřejněny, a od okamžiku, kdy zavazují portugalský stát na mezinárodní úrovni“;
- c) „Ustanovení přijímaná příslušnými orgány mezinárodních organizací, jichž je Portugalsko členem, nabývají přímé platnosti ve vnitrostátním řádu, pokud je tak stanoveno v příslušných zakládacích smlouvách“;
- d) „Ustanovení smluv, kterými se řídí Evropská unie, a ustanovení přijímaná jejími orgány v rámci výkonu svých pravomocí jsou použitelná ve vnitrostátním řádu podle podmínek stanovených v právních předpisech Unie a aniž jsou dotčeny základní principy demokratického právního státu“.

5. Orgány příslušné k přijímání právních předpisů

Právní předpisy mohou přijímat parlament, vláda, vlády a zákonodárná shromáždění autonomních oblastí Azor a Madeiry, místní samosprávy a některé správní orgány.

6. Proces přijímání právních předpisů

Legislativní proces se liší v závislosti na specifických normách, kterými se každý příslušný orgán musí řídit. Jednotlivé druhy legislativních aktů tak podléhají rozdílným postupům. Níže jsou popsány dva nejformálnější a nejvýznamnější legislativní procesy.

Postup, který je složitější a který probíhá v parlamentu, zahrnuje následující etapy:

- a) legislativní iniciativa – přísluší „poslancům, parlamentním skupinám a vládě a v souladu s podmínkami stanovenými zákonem též skupinám voličů jednajícím v případě autonomních oblastí společně s příslušnými zákonodárnými shromážděními“ (čl. 167 odst. 1 Ústavy);
- b) počáteční přijetí, zveřejnění, registrace, přidělení čísla a posouzení – tato fáze může zahrnovat zvážení, zda je návrh přijatelný, jeho zveřejnění v parlamentním věstníku, administrativní zpracování a nakonec posouzení jeho obsahu;
- c) projednání a přijetí návrhu – zahrnuje diskusi o obecných a specifických aspektech návrhu, hlasování o obecných a specifických prvcích a závěrečné hlasování o návrhu jako celku. K přijetí lze vyžadovat prostou většinu, absolutní většinu nebo kvalifikovanou většinu hlasů;

d) kontrola, kterou v zákonné lhůtě provádí prezident republiky. Tato kontrola může vyústit ve vyhlášení navrženého textu nebo v uplatnění práva veta. V takovém případě proběhne druhé kolo jednání. Pokud je hlasování potvrzeno nebo byly v textu provedeny změny, je návrh znovu zaslán prezidentovi k vyhlášení, které se rovněž musí uskutečnit v předem stanovené lhůtě. Prezidentu republiky přísluší ukol „vyhlášovat a dát zveřejnit zákony, nařízení a vyhlášky, podepisovat usnesení parlamentu, kterými se přijímají mezinárodní dohody, a ostatní normativní akty přijímané vládou“ (čl. 134 písm. b) Ústavy);

e) zveřejnění – po vyhlášení je povinností prezidenta republiky nechat nový předpis zveřejnit v úředním věstníku (*Diário da República*).

Legislativní proces probíhající ve vládě se skládá z těchto etap:

a) legislativní iniciativa – přísluší ministerským kabinetům;

b) šetření – v této fázi je úkolem ministra, jenž předkládá návrh, shromáždit stanoviska a rovněž vyslechnout subjekty uvedené v Ústavě a v zákoně;

c) předběžné a zevrubné posouzení – spočívá v prozkoumání a vyhodnocení návrhů po počátečním přijetí;

d) přijetí návrhu – přísluší Radě ministrů, ačkoli existují i normativní akty, u kterých se přijetí radou nevyžaduje;

e) kontrola – ve lhůtě čtyřiceti dnů počínaje přijetím jakéhokoli normativního aktu vlády určeného k vyhlášení (...) je prezident republiky povinen jej vyhlásit nebo uplatnit právo veta, přičemž písemně oznámí vládě důvod zamítnutí“ (čl. 136 odst. 4 Ústavy);

f) zveřejnění – zpřístupnění konečného znění právního aktu v úředním věstníku (*Diário da República*).

7. Podmínky vstupu vnitrostátních předpisů v platnost

„Zákon se stává závazným pouze po zveřejnění v úředním věstníku.“ „Mezi zveřejněním a vstupem zákona v platnost uplyne doba, kterou stanoví samotný zákon, nebo nestanoví-li tak, doba určená ve zvláštním předpisu“ (článek 5 občanského zákoníku).

Článek 2 zákona č. 74/98 ze dne 11. listopadu 1998, ve znění zákona č. 26/2006 ze dne 30. června 2006, stanoví:

1. „Právní předpisy a jiné akty obdobné povahy vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, nejdříve však prvním dnem po jejich zveřejnění.“

2. „Není-li takový den stanoven, vstupují předpisy uvedené v předchozím odstavci v platnost na celém území státu i v zahraničí pátým dnem po zveřejnění.“

4. „Lhůta uvedená v odstavci 2 začíná plynout od prvního dne po zveřejnění na internetových stránkách společnosti *Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA*.

8. Prostředky řešení případných rozporů mezi právními předpisy

V tomto ohledu připadá nejdůležitější úkol Ústavnímu soudu, který je povinen prohlásit za protiústavní veškeré předpisy, které jsou v rozporu s Ústavou Portugalské republiky nebo se zásadami, na nichž je založena.

Při posuzování konkrétních případů, které jsou jim předkládány, nemohou soudy uplatňovat ustanovení porušující Ústavu nebo zásady, jež z ní vyplývají.

V rámci výkladu práva, jehož cílem je vyhodnotit předložená fakta, musí soudy řešit případné rozpory mezi právními předpisy vždy s ohledem na uvedenou hierarchii pramenů práva. Přitom musí pohlížet na systém jako celek a nepřipouštět narušení či nejednotnosti, zejména logické a sémantické povahy. Současně musí zvážit okolnosti spojené s legislativním procesem a specifické okolnosti v době vydání rozhodnutí, vyžadovat alespoň minimální soulad textu (i přes nedokonalou formulaci) s přijatým řešením a předpokládat, že zákonodárce zvolil „nejvhodnější“ řešení a dokázal „vyjádřit své úmysly odpovídajícím způsobem“ (článek 9 občanského zákoníku).

Pokud jde o rozpor mezi předpisy v oblasti soukromého mezinárodního práva, přečtěte si informace v oddílu „Použitelné právo“.

Právní databáze

 [Digesto](#) je oficiální portugalská právní databáze, jež obsahuje úřední věstník (*Diário da República*).

Digesto – integrovaný systém právních informací

Formy přístupu

Bezplatný přístup

Přístup do systému Digesto je bezplatný.

Vyhledání podle druhu, čísla a data zveřejnění předpisu pro získání těchto informací:

- shrnutí a úplná znění právních dokumentů
- data vstupu v platnost

Přístup pro předplatitele

- náležitě zpracované a strukturované informace, členěné podle témat.

Elektronický úřední věstník (*Diário da República Electrónico, DRE*)

Formy přístupu

Bezplatný přístup

Vyhledání podle druhu, čísla a data zveřejnění předpisu pro získání těchto informací:

- shrnutí a úplná znění právních dokumentů

Přístup pro předplatitele

- vyhledávání podle textu

Stručný popis obsahu

Legislativní databáze

V Portugalsku existují následující legislativní databáze:

PCMLEX – Ústřední databáze systému Digesto

- První část úředního věstníku (*I.ª Série do Diário da República*)
- Hlavní normativní a správní předpisy zveřejněné v druhé části úředního věstníku (*II.ª Série do Diário da República*)

LEGAÇOR – Legislativní databáze autonomní oblasti Azor

- První část úředního věstníku Azor

Nelegislativní databáze

V Portugalsku existují následující nelegislativní databáze:

DGO-Dout – databáze oběžníků a stanovisek generálního ředitelství pro rozpočet

DGAP-Opinio – databáze generálního ředitelství pro státní správu

REGTRAB – databáze pracovněprávních předpisů

Interoperabilita

V systému Digesto jsou integrovány následující databáze:

- Úřední věstník (*Diário da República*)
- Parlament
- Ústavní soud
- Nejvyšší soud
- Nejvyšší správní soud
- Odvolací soudy
- Stanoviska vydaná poradním sborem státního zastupitelství

- EUR-Lex

DRE je propojen s následujícími databázemi:

- Úřední věstník (*Diário da República*)
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
- Úřední věstník Evropské unie

Užitečné odkazy

 [Úřední věstník Portugalska](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 18/07/2017

Právo členského státu - Rumunsko

Upozorňujeme, že výchozí verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Tato stránka obsahuje informace o rumunském právním systému a přehled rumunského práva.

Prameny práva

Prameny rumunského práva jsou:

- rumunská ústava,
- zákony přijaté parlamentem (ústavní zákony, institucionální zákony a obecné zákony),
- dekrety prezidenta republiky,
- normativní akty vlády (nařízení vlády, mimořádná nařízení, rozhodnutí),
- normativní akty vydané ústředními orgány státní správy (vyhlášky ministerstev, pokyny a nařízení),
- normativní akty vydané orgány místní samosprávy (župní rady, obecní rady, Rada hlavního města Bukurešti),
- legislativa EU (nařízení, směrnice),
- mezinárodní smlouvy uzavřené Rumunskem.

Druhy právních nástrojů – popis

Součástí rumunského právního rámce jsou následující právní nástroje:

- Rumunským předpisem nejvyšší právní síly je **ústava**. Ta upravuje strukturu Rumunska jako národního, jednotného a nedělitelného státu, vztahy mezi výkonnou, zákonodárnou a soudní mocí a mezi státními orgány, občany a právníckými osobami.
- Ústavní právo vydává ústavní moc – jinými slovy ústavodárné shromáždění, které bylo zvoleno a zasedá za tímto účelem.
- **Institucionální právo** upravuje oblasti, které jsou pro stát velmi důležité, jako jsou státní hranice, občanství, státní znak, právní předpisy týkající se vlastnictví a dědictví, organizace referend, trestné činy, rozsudky a jejich výkon, organizace a fungování Vrchní rady soudců a státních zástupců, soudů, státních zastupitelství a účetních dvorů, práva osob poškozených veřejným orgánem, národní obrana, organizace vládních subjektů, politické strany.
- **Obecné právo** upravuje všechny ostatní oblasti, na které se nevztahuje institucionální právo. Obecný zákon nemůže doplňovat ani upravovat normu vyšší právní síly, například institucionální zákon nebo ústavu.
- Ve zvláštních případech (parlamentní prázdniny) mohou být některé oblasti určené parlamentem na základě přenesené pravomoci upravovány **nařízením vlády**. Tato nařízení jsou vydávána na základě zvláštních aktů o přenesení pravomoci, a

to v rámci a za podmínek v nich stanovených. V naléhavých situacích může vláda v případě nutnosti vydávat mimořádná nařízení v jakékoliv oblasti.

- **Rozhodnutí vlády** stanoví způsob účinného provádění zákonů a další organizační aspekty jejich provádění.
- **Legislativní akty** vydané **ústředními státními orgány** (vyhlášky a pokyny) se vydávají pouze na základě právních předpisů a za účelem provádění právních předpisů a rozhodnutí a nařízení vlády.
- **Akty vydané autonomními správními orgány.**
- **Akty vydané místními orgány státní správy** (župní rada, obecní rada, Rada hlavního města Bukurešti) upravují oblasti působnosti orgánů místní samosprávy.

Další prameny práva

- Judikatura Evropského soudu pro lidská práva a soudů EU.
- Zatímco vnitrostátní judikatura není pramenem práva, rozhodnutí Nejvyššího kasačního trestního soudu, jejichž cílem je zajistit jednotný výklad ustanovení právních předpisů, představují bezesporu sekundární prameny práva. Stejně tak lze na rozhodnutí Ústavního soudu s dopadem *erga omnes* a nikoliv *inter partes litigantes* nahlížet jako na sekundární prameny práva.
- V souladu s článkem 1 zákona č. 287/2009 o občanském zákoníku jsou prameny občanského práva právní předpisy, **postupy a obecné právní zásady**. Postupy se rozumí tradice (zvyky) a profesní postupy.
- Uvedená ustanovení stanoví následující pravidla uplatňování postupů jako pramenů práva:
- Postupy se použijí v případech nestanovených zákonem. Pokud postupy neexistují, použijí se právní ustanovení pro obdobné situace nebo obecné právní zásady.
- Ve věcech upravovaných právními předpisy se postupy použijí pouze v míře stanovené v právních předpisech.
- Pouze postupy, které jsou v souladu s veřejným pořádkem a dobrými mravy, jsou považovány za prameny práva.
- Zúčastněná strana musí prokázat existenci a obsah postupů. Postupy zveřejněné ve sbírkách vypracovaných orgány nebo organizacemi autorizovanými v dané oblasti se považují za existující, pokud není dokázán opak.

Hierarchie právních norem

Hierarchie rumunských právních norem je následující:

- Na prvním místě v hierarchie právních norem je rumunská ústava a ústavní právo. Všechny ostatní právní předpisy a normy s nimi musí být v souladu.
- Na druhém místě v právní hierarchii je institucionální právo. Parlament přijímá institucionální zákony kvalifikovanou většinou.
- Na třetí úrovni právních norem je obecné právo. Obecné zákony přijímá parlament prostou většinou. Obecný zákon nemůže doplňovat ani upravovat například institucionální zákony či ústavu.
- Čtvrtým typem právní normy jsou nařízení vlády.
- Na pátém místě v právní hierarchii jsou rozhodnutí vlády.
- Šestá typem právní normy jsou legislativní akty vydané ústředními státními orgány a akty vydané autonomními správními orgány.
- Normativní akty vydané místními orgány státní správy (župní rada, obecní rada, Rada hlavního města Bukurešti) jsou na posledním místě v právní hierarchii.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Podle ústavy je stát založen na ústavně demokratickém principu **dělení moci (zákonodárná, výkonná a soudní moc) a na principu rovnováhy sil a systému brzd a protivah.**

Pravomoci jsou rozděleny a vykonávány parlamentem, vládou a soudními orgány. Rovnováhu sil mezi orgány veřejné správy a občany zaručují dále Ústavní soud, rumunský veřejný ochránce lidských práv, účetní dvůr a legislativní rada.

Hlavním orgánem zastupujícím občany je parlament, který je současně jediným zákonodárným orgánem v zemi. Parlament se skládá z [Poslanecké sněmovny](#) a [Senátu](#). **Zákonodárná pravomoc je téměř výlučně svěřena** parlamentu, ale v některých případech se parlament o tuto funkci dělí s výkonnou mocí (vládou) a s voliči (občany).

[Vláda](#) může vydávat nařízení, a to na základě konkrétního zákona přijatého parlamentem, který jí k tomu zmocňuje. Za výjimečných, mimořádných okolností, kdy je nutné naléhavě přijmout řešení, může vláda vydávat i mimořádná nařízení.

Legislativní proces

Legislativní proces se skládá ze tří fází:

1. Vládní fáze nebo předparlamentní fáze zahrnuje:

- Zpracování legislativního návrhu na úrovni vlády.
- Předložení legislativního návrhu k veřejné konzultaci.
- Projednání návrhu v Legislativní radě, projednání na ministerské úrovni a s ostatními relevantními orgány.
- Přijetí legislativního návrhu na úrovni vlády.

2. Parlamentní fáze zahrnuje:

- Předložení legislativního návrhu jedné z komor (Poslanecké sněmovně nebo Senátu jako první komoře), a to na základě kompetencí stanovených v rumunské ústavě.
- Projednání a přijetí zprávy/oznámení o legislativním návrhu stálými parlamentními výbory (v určitých situacích speciálními výbory).
- Při plenárním zasedání vydá první komora ve lhůtě 45 dnů od předložení stálému výboru stanovisko k legislativnímu návrhu a souvisejícím návrhům.
- V případě kodexů a jiných zvláště komplexních zákonů je lhůta prodloužena na 60 dnů.
- V případě mimořádných vládních nařízení je tato lhůta třicetidenní.
- V případě nedodržení termínů se má automaticky za to, že legislativní návrhy jsou přijaty, a postupují se Poslanecké sněmovně ke konečnému rozhodnutí.

Legislativní návrhy jsou předmětem dalšího hlasování (schváleny nebo zamítnuty) a předloženy podle situace Poslanecké sněmovně nebo Senátu za účelem přijetí konečného znění legislativního aktu.

3. Poparlamentní fáze zahrnuje:

- Kontrolu ústavnosti zákona (kontrola *a priori*) (Ústavní soud ověří slučitelnost zákona s ústavou). O tuto kontrolu může požádat [rumunský prezident](#), předseda jedné z komor parlamentu, vláda, Nejvyšší kasační a trestní soud, rumunský veřejný ochránce práv nebo alespoň 50 poslanců či alespoň 25 senátorů, popř. kontrola může proběhnout z moci úřední.
- Nakonec **je zákon do 20 dnů od přijetí vyhlášen prezidentem**. Jestliže prezident požádá o přezkoumání zákona nebo prověření jeho ústavnosti (tento požadavek může být vznesen pouze jednou), bude zákon vyhlášen do 10 dnů od jeho přijetí po tomto přezkoumání nebo po přijetí potvrzení od Ústavního soudu o jeho souladu s ústavou.
- Zákon nabude účinnosti do tří dnů od jeho zveřejnění v části I rumunského Úředního věstníku nebo k pozdějšímu datu stanovenému tímto zákonem.

Právní databáze

Rumunská právní databáze, kterou vlastní a spravuje rumunská Legislativní rada, zajišťuje přístup ke kompletnímu rumunskému právu (zákony, nařízení vlády, rozhodnutí vlády atd.).

Tato databáze je online verzí *rejstříku rumunské legislativy*, což je oficiální databáze rumunské legislativy, ve které lze nalézt přesné a správné informace ohledně právního statusu každého zákona v průběhu času.

Rozsah databáze je od roku 1864 dodnes.

V databázi lze vyhledávat podle:

- kategorie/typu normativního aktu,

- čísla,
- roku (období) vydání,
- doby zveřejnění,
- úředního vyhlášení (typ, číslo, rok),
- klíčových slov,
- statusu aktu (v platnosti, platnost vypršela),
- dalších kritérií (legislativních, individuálních/zveřejněných, nezveřejněných).

Na intranetu **Legislativní rady** je k dispozici databáze s podrobnými právními informacemi, které jsou třeba při projednávání návrhů legislativních aktů v předparlamentní fázi nebo pro poskytování užitečných informací v rámci legislativního procesu.

Do další [právní databáze](#) (uspořádané jinak) je přístup možný z internetové stránky [Poslanecké sněmovny](#) (jedna z komor parlamentu). Je možné vyhledávání podle následujících kritérií:

- typ normativního aktu,
- číslo,
- datum,
- orgán veřejné správy, který normativní akt vydal,
- datum zveřejnění a klíčová slova (v názvu i v hlavním textu aktu).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, přístup do databáze je **zdarma**.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 20/03/2014

Právo členského státu - Slovinsko

 Upozorňujeme, že výchozí [sl](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Tato stránka obsahuje informace o slovinském právním systému.

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Abstraktní právní normy jsou v rámci právního systému Republiky Slovinsko přijímány na státní i místní úrovni. Právními akty přijímanými na státní úrovni jsou ústava (*ustava*), zákony (*zakoni*) a prováděcí předpisy, které se dělí do dvou hlavních kategorií: nařízení (*uredba*, někdy se překládají jako vyhlášky) a předpisy (*pravilnik*).

Místní orgány v zásadě přijímají místní vyhlášky (*odloke*).

Slovinský právní systém není systémem precedenčním, což znamená, že soudy nižších stupňů nejsou formálně vázány rozhodnutími soudů vyšších stupňů. Nižší soudy však obvykle judikaturu vyšších soudů a Nejvyššího soudu sledují a řídí se jí.

Nejvyšší soud, zasedající v plénu, může v záležitostech, které jsou významné z hlediska jednotné aplikace zákonů, přijímat **zásadní právní stanoviska** (*načelno pravno mnenje*). Tato zásadní právní stanoviska jsou podle zákona o soudech závazná pouze pro senáty Nejvyššího soudu a mohou být měněna pouze na novém plenárním zasedání. Nižší soudy však obvykle zásadní právní stanoviska respektují a Nejvyšší soud ve své judikatuře požaduje, aby byl zvláštní zřetel věnován argumentaci strany, která se v předmětné záležitosti opírá o již přijaté právní stanovisko.

Zákony i jiné právní předpisy musí být v souladu s všeobecně uznávanými principy mezinárodního práva a s mezinárodními smlouvami, které jsou pro Slovinsko závazné (ve smyslu ustanovení článku 8 ústavy). Ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy jsou přímo použitelné. Slovinský Ústavní soud je toho názoru, že mezinárodní smlouvy stojí v hierarchii právních aktů výše než zákonné předpisy. Ratifikované mezinárodní smlouvy se stávají součástí vnitrostátního právního řádu, čímž pro fyzické a právnické osoby ve Slovinsku stanoví práva a povinnosti (pokud jsou přímo vykonatelné).

Slovinský právní systém spadá pod kontinentální právní skupinu a je systémem občanského práva, tzn. že zvykové právo jako takové není součástí právního systému. Přesto slovinská legislativa zvykové právo do určité míry uznává. V souladu s článkem 12 závazkového zákoníku (*Obligacijski zakonik*), který upravuje smluvní vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, se např. v závazkových vztazích hospodářských subjektů při posuzování potřebných postupů a jejich účinků zohledňují obchodní obyčej, zvyklosti a praxe existující mezi stranami.

Při výkonu své funkce je soudce vázán ústavou, zákony, obecnými zásadami mezinárodního práva, jakož i ratifikovanými a zveřejněnými mezinárodními smlouvami. Podle zákona o soudcích musí soudce v případě, že v občanskoprávní věci nemůže rozhodnout na základě platných předpisů, použít předpisy, které se zabývají podobnými případy. Přetrvávají-li při rozhodování přesto právní pochybnosti, musí soudce rozhodnout podle obecných zásad právního řádu země. Přitom musí jednat v souladu s právními tradicemi a stávajícími zásadami právní nauky. Soudce musí vždy jednat tak, jakoby měl před sebou neurčitý počet podobných případů.

Hierarchie právních norem

Všechny právní předpisy musejí být v souladu s ústavou. Zákony i jiné právní předpisy musí být v souladu s všeobecně uznávanými principy mezinárodního práva a s mezinárodními smlouvami, které jsou pro Slovinsko závazné (jak je uvedeno v čl. 8 odst. 1 ústavy). Kromě toho musejí být prováděcí předpisy a místní vyhlášky v souladu se zákony.

Obecné akty vydávané při výkonu veřejné moci (*splošni akti za izvrševanje javnih pooblastil*) musejí být v souladu s ústavou, zákony a prováděcími předpisy.

Individuální akty a rozhodnutí orgánů státní moci, orgánů samosprávy a nositelů veřejné moci musejí vycházet z přijatého zákona nebo jiného zákonného předpisu.

Pokud jde o přednost práva Evropské unie, ústava obsahuje základ pro to, aby slovinský právní systém tuto přednost akceptoval, neboť uvádí, že právní akty a rozhodnutí přijaté v rámci mezinárodních organizací, na něž Slovinsko přeneslo část svých svrchovaných práv (v tomto případě Evropské unie), musejí být ve Slovinsku aplikovány v souladu s právní úpravou těchto organizací.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní předpisy

Zákony přijímá dolní komora slovinského dvoukomorového parlamentu, tj. **Národní shromáždění** (*državni zbor*). V souladu s články 80 a 81 ústavy je Národní shromáždění složeno z 90 poslanců zastupujících občany Slovinska. Osmdesát osm poslanců je voleno ve všeobecných, rovných, přímých a tajných volbách. Do Národního shromáždění musí být vždy zvolen jeden poslanec z italské a jeden poslanec z maďarské národnostní menšiny, a to členy příslušné národnostní menšiny. Národní shromáždění se volí na dobu čtyř let.

Nařízení vydává vláda (*vlada*), zatímco **předpisy** vydávají **jednotlivá ministerstva** vlády. V souladu s články 110–119 vládu tvoří její předseda a ministři. V rámci svých pravomocí jsou vláda a jednotliví ministři nezávislí a odpovědní Národnímu shromáždění, které je může odvolat (před ústavním soudem), vyvolat hlasování o důvěře nebo ukončit jejich funkční období formou interpelace. Předsedu vlády volí Národní shromáždění. Ten po svém zvolení navrhuje ministry ke jmenování (a odvolání) Národním shromážděním.

Ústavní soud (*Ustavno sodišče*) hraje v institucionálním rámci zásadní úlohu, neboť může rušit zákony, prováděcí předpisy a místní vyhlášky, které považuje za neústavní. Dále vydává stanoviska o ústavnosti mezinárodních smluv a rozhoduje o jednotlivých ústavních stížnostech občanů, které mohou být podány po vyčerpání všech ostatních opravných prostředků.

Místní vyhlášky vydávají orgány místní samosprávy (*občinski svet, mestni svet*), které jsou přímo voleny občany obce.

Legislativní proces

Přijímání zákonů může být Národnímu shromáždění navrhováno vládou, jednotlivými poslanci Národního shromáždění, horní komorou parlamentu, tj. Národní radou (*državni svet*), nebo pěti tisíci voličů. Řádný legislativní postup v Národním shromáždění se v souladu s jeho jednacím řádem skládá ze tří čtení návrhu zákona.

Kromě toho se v jednacím řádu počítá s mimořádným zrychleným postupem. Podle článku 86 může Národní shromáždění přijmout rozhodnutí v případě, že je přítomna většina poslanců a pokud je pro návrh zákona odevzdána většina hlasů přítomných poslanců, není-li vyžadován jiný druh většiny. Národní rada může přijatý zákon vetovat, přičemž Národní shromáždění může takové veto přehlasovat většinou všech poslanců.

Legislativní referendum (uvedené v článku 90 ústavy) je upraveno v zákoně o referendu a veřejné iniciativě (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*) a může být vyhlášeno samotným Národním shromážděním nebo na žádost Národní rady, jedné třetiny poslanců nebo čtyřiceti tisíci voličů. Voliči mají možnost přijmout nebo odmítnout zákon schválený Národním shromážděním, a to před jeho vyhlášením **prezidentem republiky** (*predsednik republike*).

Prezident republiky musí přijatý zákon vyhlásit do osmi dnů po jeho schválení. Podle článku 154 ústavy musí být všechny právní předpisy před tím, než vstoupí v platnost, vyhlášeny. Právní předpisy přijaté státními orgány jsou vyhlášovány v Úředním věstníku Republiky Slovinsko (*Uradni list Republike Slovenije*), zatímco vyhlášky a jiné předpisy s místní působností jsou vyhlášovány v místních věstnících.

Pro **přijímání ústavních změn** platí zvláštní postup, který je stanoven v ústavě. Návrh ústavní změny může předložit 20 poslanců Národního shromáždění, vláda nebo 30 000 voličů. O návrhu rozhoduje Národní shromáždění s dvoutřetinovou většinou hlasů přítomných poslanců, samotná ústavní změna je pak přijata, pokud pro ni hlasovala dvoutřetinová většina všech poslanců. Podle článku 87 ústavy může Národní shromáždění stanovovat práva a povinnosti občanům a jiným osobám pouze zákonem.

Nařízení EU a rozhodnutí vydaná orgány EU jsou v Republice Slovinsko přímo použitelná. Nemusí být ratifikována ani vyhlášena v Úředním věstníku Republiky Slovinsko.

Mezinárodní smlouvy, které Republika Slovinsko podepsala, vstupují v platnost poté, co byly ratifikovány Národním shromážděním zvláštním postupem. Ratifikují se přijetím zákona předloženého vládou. Zákon o ratifikaci mezinárodní smlouvy je přijat, pokud pro něj hlasuje většina přítomných poslanců, není-li ústavou nebo zákonem stanoveno jinak.

Právní databáze

Rejstřík předpisů Republiky Slovinsko

Databáze [Rejstříku předpisů](#) obsahuje odkazy na úplná znění zákonů přijatých od 25. června 1991 a prováděcích předpisů přijatých od roku 1995. Získání přístupu k plným zněním ostatních prováděcích předpisů závisí na tom, jak dlouho bude trvat zveřejnění elektronické verze na internetových stránkách národního úředního věstníku.

Legislativa Národního shromáždění (*Zakonodaja državnega zbora*)

Databáze [legislativy Národního shromáždění](#) obsahuje znění všech zákonů a dalších aktů projednávaných Národním shromážděním. Tyto texty zahrnují:

- **konsolidovaná znění zákonů** – úředně konsolidovaná znění zákonů přijatých po 29. listopadu 2002 a vyhlášených v Úředním věstníku Republiky Slovinsko a dále neoficiálně konsolidovaná znění od 17. června 2007;
- **schválené zákony** – zákony schválené Národním shromážděním a vyhlášené v Úředním věstníku Republiky Slovinsko od vyhlášení nezávislosti dne 25. června 1991;
- **přijaté právní akty** – právní akty schválené Národním shromážděním a vyhlášené v Úředním věstníku Republiky Slovinsko od 28. listopadu 1996;
- **návrhy zákonů** – návrhy zákonů předložené k projednání v aktuálním volebním období Národního shromáždění (databáze tedy obsahuje přijaté návrhy zákonů, které dosud nebyly vyhlášeny v Úředním věstníku Republiky Slovinsko);
- **rozpravy nad zákony** (závěrečné kroky postupu) – archiv všech čtení zákonů předložených k projednání v Národním shromáždění po 28. listopadu 1996;
- **návrhy právních aktů** – návrhy právních aktů předložené k projednání v aktuálním volebním období Národního shromáždění (databáze tedy obsahuje přijaté návrhy právních aktů, které dosud nebyly vyhlášeny v Úředním věstníku Republiky Slovinsko);

- **rozpravy nad právními akty** (závěrečné kroky postupu) – archiv všech čtení právních aktů předložených k projednání v Národním shromáždění po 28. listopadu 1996;
- **návrhy vyhlášek** – návrhy vyhlášek předložené k projednání v aktuálním volebním období Národního shromáždění (databáze tedy obsahuje také přijaté návrhy vyhlášek, které dosud nebyly zveřejněny v Úředním věstníku Republiky Slovinsko);
- **rozpravy nad vyhláškami** (závěrečné kroky postupu) – archiv všech čtení vyhlášek předložených k projednání v Národním shromáždění po 28. listopadu 1996.

Právní informační systém (*Pravno-informacijski sistem*) – PIS

 [Právní informační systém](#) – rejstřík předpisů Republiky Slovinsko je propojen se sbírkou předpisů ostatních státních orgánů a Úředním věstníkem.

Úřední věstník Slovenské republiky

Všechny vnitrostátní předpisy se úředně vyhláší v [Úředním věstníku Republiky Slovinsko](#). Veškeré dokumenty se zveřejňují na internetu.

Související odkazy

 [slovinský právní systém](#), [legislativa Národního shromáždění](#), [právní informační systém](#), [Úřední věstník Republiky Slovinsko](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 02/11/2016

Právo členského státu - Slovensko

Upozorňujeme, že výchozí verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

V tomto oddílu naleznete informace týkající se právního systému na Slovensku. Prohlédněte si prosím též stránku [Právní řád – Slovensko](#) na [Evropská soudní síť: právní řád v občanskoprávních věcech](#).

Prameny práva

Druhy právních nástrojů – popis

Pojem „prameny práva“ se používá ve třech různých významech:

1. prameny práva v materiálním smyslu – materiální prameny práva
2. prameny práva v epistemologickém smyslu – zdroje poznatků o právu
3. prameny práva ve formálním smyslu – formální prameny práva

Podle toho, jakým způsobem právní normy vznikly a v jaké závazné formě jsou vyjádřeny, lze z tradičního pohledu rozlišovat následující druhy pramenů práva:

- právní obyčej
- precedent (soudcovské právo)
- normativní právní akty
- normativní smlouvy
- obecné právní principy
- zdravý rozum
- soudobé publikace, právní literatura a odborné komentáře

- mezinárodní smlouvy, pokud se staly součástí právního řádu Slovenské republiky v souladu se zákonem.

Hierarchie právních norem

Hierarchie norem je jedním ze základních principů slovenského právního řádu. Porozumění jejich správnému zařazení v rámci legislativní praxe a implementace má z hlediska legality zásadní význam. Hierarchie norem však není jednoduše otázkou přímočaré aplikace logického pořadí nebo podřízenosti. Hierarchie se vztahuje k celkové otázce **legitimní autority**. Zahrnuje také kategorický imperativ, který stanoví, že právní normu může přijmout pouze orgán k tomu zmocněný zákonem – v mezích tohoto zákona a své vlastní normotvorné pravomoci.

Právní normy klasifikujeme podle tak zvané „právní síly“. **Právní síla** znamená charakteristickou vlastnost právních norem, kdy je jedna norma podřízena druhé (tj. normě vyšší právní síly) nebo kdy je norma odvozena od normy vyšší právní síly. V situaci, kdy se jedná o právní normy různé právní síly, platí, že norma nižší právní síly nesmí odporovat normě vyšší právní síly a norma vyšší právní síly může zrušit použití normy nižší právní síly.

Co do úrovně právní síly lze právní předpisy hierarchicky uspořádat následujícím způsobem:

Primární právní předpisy (zákony)

- ústavní zákony (vždy primární)
- zákony (primární nebo odvozené od ústavních zákonů)

Sekundární právní předpisy (podzákoné předpisy)

- nařízení vlády – vždy sekundární
- právní předpisy ústředních orgánů státní správy – vždy sekundární
- právní předpisy orgánů územní samosprávy (úřady) – primární nebo sekundární
- právní předpisy výjimečně vydávané jinými orgány než orgány státní správy – vždy sekundární

Hovoříme-li o zákonu jako o normě, která má přednost před ostatními, znamená to, že všechny ostatní právní normy musí z tohoto zákona vyplývat, být s ním v souladu a neodporovat jeho znění. To v praxi znamená, že pokud právní norma na nižší pozici v hierarchii odporuje výše postavené normě, je nutno dát přednost výše postavené normě.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní předpisy

Níže uvedené orgány mají pravomoc přijímat právní normy (zákoné orgány):

- Národní rada Slovenské republiky – Ústava, ústavní zákony, zákony, mezinárodní smlouvy postavené nad zákony, mezinárodní smlouvy se stejnou právní silou, jakou mají zákony
- vláda Slovenské republiky – nařízení vlády
- ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy – vyhlášky, výnosy a opatření
- obecní a městská zastupitelstva – obecně závazná nařízení
- občané (voliči) Slovenské republiky – výsledky referenda s právní silou ústavního zákona; výsledky referenda s právní silou zákona
- obyvatelé obce nebo města – výsledky místního referenda s právní silou obecně závazného nařízení
- obecní a městské orgány a orgány místní samosprávy – obecně závazná nařízení.

Proces přijímání právních předpisů

Fáze legislativního procesu:

- podání návrhu zákona – zákonodárná iniciativa
- projednání návrhu
- hlasování (rozhodnutí o návrhu)
- podepsání schváleného návrhu

- promulgace (vyhlášení) normativního právního aktu

Rozhodovací proces

Legislativní proces

Podání návrhu zákona – zákonodárná iniciativa

Podle článku 87 odst. 1 zákona č. 460/1992 (Ústava Slovenské republiky) mohou návrhy zákonů podávat:

- výbory Národní rady Slovenské republiky
- poslanci Národní rady Slovenské republiky
- vláda Slovenské republiky

Návrhy zákonů jsou předkládány v paragrafovaném znění s důvodovou zprávou.

Projednání návrhu zákona

Podle jednacího řádu Národní rady Slovenské republiky (zákon č. 350/1996) procházejí návrhy zákonů trojím čtením:

1. **První čtení tvoří** obecná rozprava o podstatě, resp. „filozofii“ navrhovaného zákona. V této fázi není možno předkládat žádné pozměňovací nebo doplňující návrhy.
2. Ve **druhém čtení** je návrh zákona projednáván ve výboru nebo více výborech Národní rady, jimž byl přidělen. Každý návrh zákona musí projít také ústavněprávním výborem, zejména pro účely zajištění jeho **souladu s Ústavou Slovenské republiky**, ústavními zákony, mezinárodními smlouvami, jimiž je Slovenská republika vázána, zákony a právem Evropské unie. Poté, jakmile skončí projednávání ve výborech, je možno předkládat **návrhy a doplnění** a po rozpravě hlasovat o nich ve výboru. To je důvod, proč je nutno sjednotit jednotlivá stanoviska k návrhu zákona před tím, než bude projednáván na schůzi Národní rady SR. Návrh zákona je odeslán Národní radě SR poté, co **koordináční výbor schválí zvláštním usnesením společnou zprávu výborů**. Tato zpráva je základem pro rozpravu v Národní radě SR a hlasování v druhém čtení návrhu zákona.
3. **Třetí čtení** se omezuje na ta ustanovení návrhu zákona, u kterých došlo ve druhém čtení ke schválení pozměňovacích nebo doplňujících návrhů. Při třetím čtení mohou poslanci navrhovat pouze změny spočívající v opravách legislativně-technických chyb a jazykových chyb. Pozměňovací a doplňující návrhy směřující k odstranění jakýchkoli jiných chyb musí podat alespoň 30 poslanců Národní rady SR. Jakmile jsou tyto návrhy projednány, hlasuje se o návrhu zákona jako o celku.

Hlasování (rozhodnutí o návrhu zákona)

K přijetí zákona se vyžaduje souhlas **nadpoloviční většiny přítomných poslanců**.

Ústavu lze měnit nebo doplňovat a jednotlivé její články rušit pouze se souhlasem kvalifikované většiny, to jest tří pětin všech členů Národní rady SR (3/5 ze 150).

Národní rada SR je usnášeníschopná, je-li přítomna alespoň polovina jejích členů.

Podepsání přijatého návrhu zákona

Přijatý návrh zákona podepisuje:

- prezident Slovenské republiky
- předseda Národní rady SR
- předseda vlády SR

V této fázi procesu se kontroluje obsah, procesní správnost a konečná podoba přijatého návrhu zákona. Svým podpisem nejvyšší ústavní činitelé země potvrzují znění zákona.

Prezident má právo tzv. „suspenzivního veta“ a je oprávněn odmítnout podepsat přijatý zákon z důvodů jeho závadného obsahu. Následně musí přijatý zákon vrátit, spolu se svými připomínkami, Národní radě SR k novému projednání.

Vrácený zákon se projedná ve druhém a třetím čtení, přičemž Národní rada SR může – ale nemusí – zohlednit připomínky prezidenta. Národní rada SR je oprávněna přehlasovat „suspenzivní veto“ v novém hlasování a v takovém případě musí být zákon vyhlášen i bez podpisu prezidenta.

Promulgace (vyhlášení) normativního právního aktu

Promulgace je konečnou fází legislativního procesu. Právní normy s celostátní územní působností jsou formálně vyhlášovány ve Sbírce zákonů (Zbierka zákonov) Slovenské republiky, jejíž vydávání spadá do působnosti Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky.

Vstup v platnost / nabytí účinnosti

Normativní právní akty vstupují v platnost **vyhlášením**.

Právní akty územní samosprávy jsou s ohledem na jejich omezenou územní působnost vyhlášovány vyvěšením na úřední desce po stanovené období, zpravidla 15 dní.

Způsoby řešení sporů vznikajících mezi různými prameny práva

Normativní akt nižšího stupně právní síly nesmí odporovat normativnímu aktu vyššího stupně právní síly.

Normativní akt smí být zrušen nebo změněn pouze normativním aktem stejné či vyšší právní síly.

V případě rozpornosti v právních předpisech stejné právní síly řeší právní praxe takové rozpory dle zásady, že novější předpis ruší nebo mění starší předpis, a dle zásady, že speciální norma ruší nebo mění normu obecnou.

Ústavní soud Slovenské republiky kontroluje a rozhoduje o souladu:

- zákonů s ústavou
- nařízení vlády, obecně závazných právních předpisů ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy s ústavou, ústavními zákony a zákony
- obecně závazných nařízení orgánů územní samosprávy s ústavou a zákony
- obecně závazných právních předpisů místních orgánů státní správy s ústavou, zákony a jinými obecně závaznými právními předpisy
- obecně závazných právních předpisů s mezinárodními smlouvami vyhlášenými způsobem stanoveným pro vyhlášení zákonů

Konstatuje-li ústavní soud svým rozhodnutím, že mezi právními předpisy je nesoulad, pozbývají tyto předpisy, jejich části nebo ustanovení účinnosti. Neuvedou-li orgány, které tyto předpisy vydaly v zákonem stanovené lhůtě od vyhlášení rozhodnutí v souladu s příslušnými normami vyšší právní síly, pozbývají tyto předpisy, jejich části nebo ustanovení platnosti.

Právní databáze

Databáze JASPI Ministerstva spravedlnosti SR

 [Databáze JASPI](#) Ministerstva spravedlnosti SR umožňuje přístup k:

- zákonům a jiným právním předpisům
- jejich úplným zněním po každé novelizaci
- mezinárodním smlouvám, dohodám a jiným pramenům práva (vyhlášeným ve Sbírce zákonů SR)
- soudním rozhodnutím a stanoviskům soudů (vyhlášeným ve sbírce soudních rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky)
- rozhodnutím, stanoviskům a nálezům Ústavního soudu Slovenské republiky
- vybraným rozhodnutím krajských a okresních soudů
- informacím o soudních znalcích, překladatelích a tlumočnících

Dále můžete v databázi JASPI nalézt:

- zákony a právní předpisy vyhlášené ve Sbírce zákonů SR od roku 1945
- aktuální znění přijatých zákonů, veřejných vyhlášek a jiných právních předpisů
- znění stanovisek a rozhodnutí Nejvyššího soudu Slovenské republiky od roku 1961
- dokumenty Ústavního soudu Slovenské republiky ode dne vzniku samostatné Slovenské republiky (1. ledna 1993)
- vybraná rozhodnutí krajských a okresních soudů
- informace o soudních znalcích, překladatelích a tlumočnících

Databáze JASPI je otevřenou, nekomerční aplikací, jejímž cílem je poskytnout občanům bezplatný přístup ke komplexním právním informacím poskytovaným státem. Smyslem projektu je nabídnout rychlý a přehledný přístup k právním informacím

V procesu přípravy právních předpisů se v rámci informačního systému využívají dvě funkční aplikace.

1. První je aplikace „**Editor návrhů zákonů**“, jejíž hlavní funkcí je tvorba návrhů zákonů, novelizací a novelizací několika zákonů najednou. „Editor“ automaticky vytváří strukturované právní dokumenty (struktura XML) podle schválených Legislativních pravidel vlády SR. V případě novelizací může uživatel přímo upravovat konsolidovaná znění platných právních dokumentů (zákonů, nařízení vlády apod.) a aplikace automaticky vytváří novelizovaná znění. Uživatel si může nechat zobrazit úplné znění daného právního dokumentu s vyznačením změn. Konečným výstupem je dokument strukturovaný ve formátu XML. Návrh zákona je následně zveřejněn v aplikaci „Portál právních předpisů“ v různých formátech.
2. Portál **sleduje legislativní proces** všech typů právních dokumentů. Zvláštní pozornost je věnována meziresortnímu připomínkovému řízení, které zahrnuje i veřejná projednávání (kdokoli může předložit připomínky). Uživatelé portálu mohou jednoduše vyhledávat právní dokumenty pomocí několika kritérií a také mohou být upozorněni na postup legislativního procesu nebo zveřejňování nových návrhů zákonů v jimi zvolené oblasti prostřednictvím e-mailu nebo RSS kanálu. Cílem je učinit legislativní proces přehlednějším a zpřístupnit jej každému.

Související odkazy

 [Portál právních předpisů Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 18/03/2019

Právo členského státu - Finsko

Tento oddíl přináší informace o právním systému ve Finsku.

Prameny práva

Výrazem „prameny práva“ se označují prameny, ve kterých se nacházejí právní normy. Některé prameny práva jsou ve Finsku vnitrostátní, jiné mezinárodní. Některé prameny jsou psané, jiné jsou nepsané. Přehled všech pramenů práva je uveden níže.

Druhy právních nástrojů – popis

Vnitrostátní prameny práva

Nejdůležitějším vnitrostátním pramenem práva je psané právo. Termín „právo“ je třeba v tomto kontextu vykládat jako široký pojem zahrnující Ústavu, zákony (též známé jako zákony parlamentu), vyhlášky vydané prezidentem republiky, Radou ministrů nebo ministerstvy, a právní normy vydané nižšími správními orgány. Právní normy vydané nižšími správními orgány a vyhlášky lze vydávat pouze na základě zmocnění v Ústavě nebo v platném zákoně. Toto zmocnění obvykle vymezuje tímto pověřený státní orgán nebo úřad.

V případech, kdy neexistuje psané právo, kapitola 1, oddíl 11 procesního řádu stanoví, že pramenem práva může být zvyklost. Aby mohla být zvyklost závazná, musí být založena na právu ekvity. Pravidlo zvyklosti sahá daleko do minulosti a současná představa o něm je poněkud neurčitá. „Zvyklost“ dnes především znamená určité zavedené praktiky, které se například vyskytují v obchodní činnosti. Vzhledem k tomu, že předpisy stanovené v psaném právu jsou v současné době relativně komplexní, má zvyklost poměrně zřídka význam jako pramen práva. V některých oblastech, jako je smluvní právo, má však zvykové právo poměrně silnou pozici i v dnešní době.

Přípravné legislativní podklady a soudní rozhodnutí jsou rovněž prameny práva. Přípravné legislativní podklady přinášejí informace o záměrech zákonodárce, z toho důvodu se takovéto dokumenty používají při výkladu právních předpisů. Z různých soudních rozhodnutí vyplývá, že za nejvýznamnější prameny práva se považují rozhodnutí nejvyšších soudů, jmenovitě Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Rozhodnutí těchto dvou soudů se nazývají precedenty. Přestože precedenty nejsou právně závazné, mají v praxi značný význam. Rozhodnutí ostatních soudů mohou být též důležitá jako prameny práva. V případech, kdy rozhodnutí nižšího soudu je konečné, mohou mít závěry nižších soudů skutečně velký praktický význam.

Právní věda, všeobecné právní zásady a věcné argumenty rovněž patří mezi vnitrostátní prameny práva. Specifickým úkolem právní vědy je zkoumat obsah právního systému – výklad a klasifikaci právních norem – a proto je rovněž podstatným pramenem práva. Všeobecné právní zásady a věcné argumenty mohou být rovněž důležitými prameny práva. Jak bude níže ukázáno, je postavení těchto právních pramenů v jejich hierarchii slabší, než je postavení ostatních výše uvedených pramenů.

Mezinárodní prameny práva a právo Evropské unie

Mezinárodní dohody a ostatní mezinárodní závazky, ke kterým se Finsko přistoupilo, představují ve Finsku závazné prameny práva. Praxe mezinárodních orgánů, které provádějí tyto dohody, má rovněž význam jako pramen práva. Příkladem pramenu práva spadajícího do této kategorie je Úmluva Rady Evropy o lidských právech, praxe Evropského soudu pro lidská práva má tudíž význam pro výklad úmluvy.

Finsko je jakožto člen Evropské unie rovněž vázáno jejími akty, nařízeními a směrnicemi. Ty patří k nejdůležitější právním předpisům Evropské unie. Nařízení jsou přímo použitelná ve všech členských státech a členské státy musí provádět směrnice. Přípravné práce na prováděcích předpisech tedy může nabýt určitého významu pro výklad práva EU, ačkoliv je tento význam zjevně mnohem menší, než jak je tomu v případě přípravných legislativních podkladů u vnitrostátních právních předpisů.

Ostatní právní nástroje EU jsou pro Finsko závazné ve stejném rozsahu, jako jsou závazné pro ostatní členské státy. Rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství jsou jako prameny práva rovněž významná, protože jsou součástí souboru práva EU.

Hierarchie právních norem

Finské prameny práva se obvykle dělí na striktně závazné, mírně závazné a přípustné prameny. Zákony a zvyklosti představují striktně závazné prameny. Zaujímají proto nejvyšší postavení v této hierarchii. Donucovací orgány je uplatňují z úřední povinnosti, přičemž jejich opominutí je považováno za úmyslné porušení úřední povinnosti. Hierarchie vnitrostátních právních předpisů je následující:

1. Ústava
2. zákony (zákony parlamentu)
3. vyhlášky vydané prezidentem republiky, Radou ministrů a ministerstvy
4. právní normy vydané nižšími správními orgány.

Mírně závazné prameny práva, konkrétně ty prameny, které v hierarchii zaujímají nižší pozici, sestávají z přípravných legislativních podkladů a soudních rozhodnutí. Nepříhlížením k těmto pramenům se donucovací orgán nikterak nevystavuje sankcím za úmyslné porušení úřední povinnosti, avšak pravděpodobnost, že rozhodnutí bude u vyššího soudu napadeno, se zvyšuje. Přípustné prameny práva zahrnují právní vědu, všeobecné právní zásady a věcné argumenty. Přípustné prameny práva nejsou závazné, mohou se však používat na podporu argumentace posílit tak právní východiska, na kterých rozhodnutí spočívá.

Mezinárodní dohody mají shodné hierarchické zařazení jako nástroje, které se ve Finsku používají k jejich provádění. Pokud je tedy mezinárodní dohoda prováděna zákonem, jsou ustanovení této dohody v hierarchii řazena na úroveň zákona. Je-li však mezinárodní závazek prováděn vyhláškou, jsou ustanovení tohoto závazku v hierarchii řazena na úroveň vyhlášky. Prováděcí ustanovení jsou tedy podobná vnitrostátním ustanovením stejné úrovně v hierarchii.

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy

Zákonodárná moc ve Finsku na základě Ústavy náleží parlamentu. Parlament přijímá veškeré zákony a rovněž rozhoduje o změnách Ústavy. Zákony nebo obecné právní předpisy přijaté parlamentem mohou zmocnit další orgány k vydávání odvozených právních norem v dané oblasti. Na základě takového zmocnění mohou prezident republiky, vláda a ministerstva vydávat vyhlášky. V případě, že neexistuje ustanovení, které by stanovilo, kdo vyhlášku vydává, vydává ji vláda. Ke vydávání právních norem v dané oblasti mohou být v určitých případech na základě zákona zmocněny nižší správní orgány. Je tomu tak v případech, kdy je třeba zohlednit specifické otázky týkající se předmětu normy, jestliže věcný význam těchto norem nevyžaduje, aby byly vydány ve formě zákona či vyhlášky. Rozsah tohoto zmocnění musí být jasně vymezen. Žádné jiné orgány kromě výše uvedených nemají pravomoc vydávat obecně závazné právní normy.

Legislativní proces

Přijímání právních norem a nabytí účinnosti

Aby mohl být právní předpis schválen, musí být předložen k posouzení parlamentu ve formě vládního návrhu nebo poslancecké iniciativy. Vládní návrhy se připravují na ministerstvech a následně se projednávají na plenárním zasedání vlády. Na prezidentském zasedání se poté rozhodne, zda bude vládní návrh předložen parlamentu.

V parlamentu se vládní návrh nejprve stává předmětem předběžné rozpravy a poté je přidělen parlamentnímu výboru k posouzení. Výbor vyslechne odborníky a sepíše o vládním návrhu zprávu. Věc je následně postoupena plenárnímu zasedání parlamentu, na kterém zpráva parlamentního výboru slouží jako základ pro rozpravu. Rozhodnutí o schválení návrhu zákona probíhá na plenárním zasedání parlamentu ve dvou čteních. Parlament může návrh zákona schválit beze změny, pozměnit jej, nebo jej odmítnout. Konečné rozhodnutí o osudu návrhu zákona tedy leží v rukou parlamentu. Návrhy zákonů se v parlamentu přijímají prostou většinou, zatímco změny Ústavy vyžadují stanovenou většinu.

Jakmile je návrh zákona parlamentem schválen, je postoupen ke schválení prezidentu republiky. Zákon nabývá účinnosti ke dni uvedenému v návrhu zákona, nikoli však dříve, než byl zveřejněn ve „Sbírce zákonů Finska“.

Vyhlášky vydané prezidentem republiky, vládou nebo ministerstvem připravují ministerstva, do jejichž rezortu daná věc náleží. V případě prezidentských vyhlášek rozhoduje o vydání vyhlášky prezident republiky na základě návrhů předložených vládou. O vydání vládních vyhlášek se rozhoduje na plenárních zasedáních vlády a o vydání ministerských vyhlášek rozhoduje příslušné ministerstvo. Všechny vyhlášky se zveřejňují ve Sbírce zákonů Finska. Vyhláška nabývá účinnosti ke dni v ní stanoveném, avšak v žádném případě ne dříve, než byla zveřejněna ve Sbírce zákonů Finska.

Právní normy vydávané nižšími správními orgány, kterým se v praxi obvykle říká rozhodnutí, předpisy nebo nařízení, vypracovávají příslušné orgány, které rovněž rozhodují o jejich přijetí. Právní předpisy přijímané nižšími správními orgány nabývají účinnosti ke dni stanovenému v těchto předpisech a jsou zveřejněny v přehledu předpisů a nařízení dotčeného orgánu.

Právní databáze

Finlex

 Finlex je právní databanka čítající přes třicet databází. Legislativní informace jsou ve Finlexu uspořádány do šesti databází. Mimo jiné se zde nacházejí:

- databáze překladů finských zákonů a vyhlášek včetně překladů zákonů finského parlamentu (převážně v angličtině)
- konsolidovaná znění zákonů a vyhlášek (ve finštině a švédštině)
- referenční databáze, která zahrnuje seznam změn, které byly u kteréhokoli zákona či vyhlášky provedeny
- zákony a vyhlášky v jazyce sami.

Překlady finských zákonů a vyhlášek (převážně v angličtině) se nacházejí v jedné databázi. Původní znění zákonů a vyhlášek jsou uspořádána v oddělené databázi. Nejnovější zákony lze nalézt v elektronické Sbírce zákonů Finska.

Precedenční právo tvoří na Finlexu více než deset databází. Ty zahrnují judikaturu nejvyššího soudu a judikaturu nejvyššího správního soudu, odvolacího soudu, správních soudů a specializovaných soudů.

Ostatní databáze Finlexu zahrnují mezinárodní smlouvy, odvozené právní předpisy a vládní návrhy zákonů.

Přístup do databáze je **zdarma**.

Ostatní databáze

Kromě Finlexu existují ve Finsku databáze právních předpisů, precedenčního práva, vládních návrhů zákonů a právnícké literatury. **Edilex** a **Suomen laki** poskytují komplexní on-line služby týkající se právních informací. Edilex i Suomen laki obsahují databáze vnitrostátních právních předpisů, judikatury a ostatní materiály. U většiny služeb je požadováno předplatné. Třetí komerční právní informační služba ve Finsku představuje WSOYPro. Většina materiálů je vyhrazena pro předplatitele.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 24/05/2018

Tato stránka poskytuje informace o právním systému Švédska.

Prameny práva

Ve Švédsku existují čtyři hlavní prameny práva: právní předpisy, přípravné materiály pro právní předpisy, judikatura a akademická literatura.

Právní předpisy jsou primárním pramenem. Jsou vytištěny a vyhlášeny ve Sbírce zákonů Švédska. Právní předpisy se dělí na zákony, nařízení a vyhlášky. Zákony přijímá Riksdag (švédský parlament), vládní nařízení vláda a vyhlášky vydávají orgány.

 Riksdag je jediným veřejným orgánem, který má pravomoc přijímat nové zákony nebo měnit stávající právní předpisy. Právní předpisy, které již byly přijaty, mohou být zrušeny nebo změněny pouze novým rozhodnutím parlamentu.

Při uplatňování právních předpisů hrají významnou roli rozhodnutí soudu, tedy **judikatura**. Platí to zvláště u rozhodnutí soudů nejvyššího stupně, tedy nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu.

Při uplatňování právních předpisů jsou využívány také dokumenty vzniklé v rámci přípravy návrhů právních předpisů, tj. dokumenty, které vznikly v souvislosti s legislativním procesem.

Rozhodovací proces

Nové zákony či změny existujících zákonů obvykle navrhuje vláda. Dříve než vláda předloží parlamentu návrh nového právního předpisu, musí obvykle pečlivě zvážit dostupné alternativy. Tento úkol je přidělen komisi speciálně ustavené k tomuto účelu.

Předtím, než Riksdag rozhodne, zda návrh nebo změny zákona přijme, musí jej posoudit členové parlamentního výboru. Riksdag má patnáct výborů, z nichž každý je odpovědný za určitou oblast, například dopravu nebo školství.

Výbor předloží komoře v podobě zprávy svá doporučení ohledně toho, jaká rozhodnutí by měl Riksdag přijmout v případě daných návrhů vlády či poslanců, a všichni poslanci Riksdagu poté navrhovaný zákon projednávají a po rozpravě dospějí ke konečnému rozhodnutí.

Odpovědností vlády je provést rozhodnutí Riksdagu a zajistit, že budou prosazována tak, jak parlament zamýšlel. Vládě při tomto úkolu pomáhají vládní úřady včetně všech ministerstev a asi 300 státních orgánů.

Všechny zákony a nařízení se vyhláší ve Sbírce zákonů Švédska (*Svensk Författningssamling*, SFS), která se vydává v tištěné podobě a na internetu.

Právní databáze

Právní informace o veřejné správě lze nalézt na internetových stránkách **Lagrummet**. Na tomto portálu jsou dostupné odkazy pro přístup k právním informacím o vládě, švédského parlamentu, vyšších soudech a státních orgánech.

Přístup na portál je **zdarma**.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 22/10/2015

Právo členského státu - Anglie a Wales

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.
K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady: [en](#)

Tato stránka Vám poskytne informace o právu a právních databázích týkajících se právního systému ve Spojeném království se zvláštním zřetelem k jurisdikci Anglie a Walesu.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Anglie a Walesu v rámci Spojeného království jsou:

- Primární legislativa ve formě **zákonů Parlamentu Spojeného království (Acts of the United Kingdom Parliament)** a **opatření Národního shromáždění Walesu (Measures of the National Assembly for Wales)**
- **Právo Evropské unie**
- Sekundární (neboli podřízená) legislativa ve formě **podzákoných předpisů (statutory instruments)** přijatých panovníkem, vládou Spojeného království, vládou Velšského shromáždění nebo jiným orgánem. Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě **administrativních nařízení**.
- **Obyčejové právo** vytvořené na základě soudních rozhodnutí

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu neboli zákony parlamentu vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Národní shromáždění Walesu může schvalovat zákony ve 20 oblastech, jež mu jsou svěřeny a jejichž seznam je uveden v části (Schedule) 7 **zákona o vládě Walesu z roku 2006 (Government of Wales Act 2006)**. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách, jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, Proclamations, Royal Warrants, Royal Instructions, Regulations a Letters Patent).

Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, velšským ministrům, nebo jiným orgánům a osobám. Tato legislativa se nazývá delegovaná nebo sekundární, a zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá zmocňovací nebo opravňující nebo také „rodičovský“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení rady, předpisy nebo pravidla – Orders in Council, Regulations nebo Rules), jimž se souhrnně říká „podzákoné předpisy“ nebo „podzákoná pravidla“ („Statutory Instruments“ nebo „Statutory Rules“).

V červenci 1999 byly některé zákonodárné pravomoci přeneseny z Parlamentu Spojeného království na Národní shromáždění Walesu v Cardiffu. Shromáždění byla dána pravomoc přijímat podzákoné předpisy mající dopad na Wales, avšak primární legislativa týkající se záležitostí Walesu byla i nadále přijímána Parlamentem Spojeného království. Po přijetí **zákona o vládě Walesu z roku 2006 (Government of Wales Act 2006)** byla Shromáždění udělena pravomoc schvalovat opatření (primární legislativu) týkající se velšských záležitostí v oblastech, pro které Parlament Spojeného království schválil nařízení o legislativních kompetencích. Opatření však dříve, než se stanou právním předpisem, musí být předložena ke schválení Její Výsosti v radě. Shromáždění zodpovídá za záležitosti zahrnující hospodářský rozvoj, školství, životní prostředí, zdravotnictví, bydlení, cestovní ruch a dopravu; nemůže však upravovat občanské ani trestní právo. Velšská legislativa přijímaná shromážděním a velšskými ministry (vládou Velšského shromáždění – the Welsh Assembly government) je přijímána v angličtině i velštině.

Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje Parlament Spojeného království v současné době žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy Spojeného království nebo poskytnutí prostředků z veřejného rozpočtu, hlasuje o této otázce Parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Poté, co vstoupil v platnost zákon o ústavní a správní reformě (Constitutional Reform and Governance Act) z roku 2010, lze smlouvy ratifikovat pouze tehdy, pokud a) státní ministr předložil kopii smlouvy parlamentu, b) smlouva byla zveřejněna a c) během 21 zasedacích dní žádná z obou komor parlamentu nerozhodla, že by smlouva neměla být ratifikována.

Hierarchie norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. Podle **ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem Parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.

Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z r. 1972 (European Communities Act 1972) tvoří právo Evropské unie součást právního řádu Anglie a Walesu (a Skotska a Severního Irsku). Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.

Zákon o lidských právech z r. 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnost o zákonech schválených parlamentem.

V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.

Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli **rozhodnutí soudů**, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň základ obyčejového práva, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva).

Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů.

V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou **Evropský soudní dvůr**. Právní lordi (Law Lords) ve Sněmovně lordů vykonávali funkci Nejvyššího soudu Spojeného království (Supreme Court of the United Kingdom), byli nicméně nahrazeni novým Nejvyšším soudem, který vznikl 1. října 2009. Současní právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu (Justices of the Supreme Court) a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem a legislativní proces

Primární legislativu vytváří **Parlament Spojeného království** se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako návrh zákona) stane zákonem schváleným parlamentem, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna a Sněmovna lordů.

V obou sněmovnách prochází těmito fázemi projednávání:

- První čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)
- Druhé čtení (obecná rozprava)
- Projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.)
- Opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)
- Třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů.)

Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.

Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn navrhovaných znění. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.

Primární legislativu vytváří také **Národní shromáždění Walesu (The National Assembly for Wales)**. Dříve než se návrh zákona stane zákonem shromáždění, musí jej projednat shromáždění a panovnice mu musí udělit královský souhlas. Zákon shromáždění (Act of Assembly) je zákonem, který se uplatňuje ve všech oblastech Walesu, kde je použitelný.

Obecně má postup projednávání vládního návrhu zákona ve shromáždění čtyři fáze:

Fáze 1: Projednávání obecné zásady navrhovaného zákona nebo opatření výborem (výbory) a schválení těchto obecných právních zásad shromážděním.

Fáze 2: Podrobné projednávání navrhovaného zákona nebo opatření, jakož i všech změn předložených členy shromáždění, ve výboru.

Fáze 3: Podrobné projednávání navrhovaného zákona nebo opatření, jakož i všech změn předložených členy shromáždění, ve shromáždění. Předseda rozhoduje o tom, které změny má shromáždění projednat.

Fáze 4: Hlasování Shromáždění o schválení konečného znění navrhovaného zákona nebo opatření.

Jakmile návrh zákona projde všemi fázemi v Parlamentu Spojeného království nebo ve Velšském shromáždění, je zaslán panovnici k udělení **královského souhlasu**, po němž se stává **zákonem**. Opatření Národního shromáždění Walesu musí být předložena ke schválení Její Výsosti v radě.

Primární legislativu lze obecně pozměňovat nebo zrušit pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit podzákonným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena souhlasným usnesením obou komor parlamentu.

Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o nabytí účinnosti**, která jsou uvedena v zákoně nebo opatření. Zákon nebo opatření může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být při udělení královského souhlasu, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené

ministrem nebo ministerstvem tím, že vydá nařízení o vstupu jednotlivých ustanovení zákona v platnost (podzákoný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.

Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabýt účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London Gazette).

Právní databáze

Legislativa Spojeného království se nachází na oficiálních stránkách [Legislation.gov.uk](http://legislation.gov.uk), které spravuje Národní archiv (The National Archives).

Stránky Legislation.gov.uk poskytují přístup k legislativě Spojeného království zahrnující všechny jurisdikce (Anglie, Skotsko, Wales a Severní Irsko). Na těchto stránkách jsou obsaženy veškeré obecné právní předpisy od roku 1988 do současnosti, původní i revidované verze většiny primární legislativy do roku 1988 a obsáhlý soubor dosud platné sekundární legislativy od roku 1948.

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 05/06/2017

Právo členského státu - Severní Irsko

 Upozorňujeme, že výchozí [en](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Tato stránka Vám poskytne informace o právu a právních databázích ve Spojeném království se zvláštním zřetelem k jurisdikci Severního Irska.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Severního Irska v rámci Spojeného království jsou:

- **Primární legislativa** ve formě zákonů Parlamentu Spojeného království (Acts of the United Kingdom Parliament) a zákonů Shromáždění Severního Irska (Acts of the Northern Ireland Assembly). Část primární legislativy týkající se Severního Irska je také vytvářena v rámci Královské rady (Sovereign in Council) jako nařízení Královské rady – zákonné předpisy (Orders in Council – statutory instruments)
- **Právo Evropské unie**
- **Sekundární (neboli podřízená) legislativa** ve formě zákonných předpisů a zákonných pravidel Severního Irska (Statutory instruments and statutory rules of Northern Ireland). Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě administrativních nařízení (Administrative orders).
- **Obyčejové právo** vytvořené na základě soudních rozhodnutí.

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu, nebo-li **zákony Parlamentu**, vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Parlament Spojeného království také schválil přenesení legislativních pravomocí na jednotlivé parlamenty a shromáždění, na jejichž základě mohou tyto parlamenty a shromáždění přijímat primární legislativu upravující omezený okruh témat, která platí v jejich vlastních jurisdikcích. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, proclamations, royal warrants, royal instructions, regulations, letters patent).

Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, severoirské vládě, nebo jiným orgánům a osobám. Tato **legislativa** se nazývá **delegovaná nebo sekundární**, a

zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá zmocňovací nebo opravňující nebo také „nadřazený“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení Rady, předpisy nebo pravidla), jimž se souhrnně říká „zákonné předpisy“ nebo „zákonná pravidla“.

V Severním Irsku legislativa zahrnuje zákony nebo normativní právní akty, které mohou být zákony Parlamentu Spojeného království, Parlamentu Severního Irsku (Northern Ireland Parliament) (1921-1972) nebo Shromáždění Severního Irsku v Belfastu. V některých letech byla přenesená státní moc v Severním Irsku pozastavena a mnoho legislativy bylo obsaženo v nařízeních rady, která technicky vzato představují sekundární legislativu, jsou však využívány jako primární legislativa. Legislativa v Severním Irsku dále zahrnuje zákoná pravidla – sekundární nebo podřízená legislativa – vzniklá na základě zákona Parlamentu Spojeného království, nařízení rady nebo zákona Shromáždění Severního Irsku.

Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje parlament Spojeného království žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy nebo poskytnutí prostředků z veřejného rozpočtu, hlasuje o této otázce parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Dne 11. listopadu 2010 vstoupily v platnost články 20–25 zákona o ústavní reformě a správě z roku 2010, podle kterých není možné ratifikovat smlouvu, jestliže a) státní ministr v prvním stupni nepředložil kopii smlouvy Parlamentu, b) smlouva nebyla zveřejněna a c) neuplynulo období 21 zasedacích dní bez toho, že by některá z komor parlamentu rozhodla o tom, že by smlouva být ratifikována neměla.

Hierarchie právních norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. **Podle ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.

Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z r. 1972 (European Communities Act 1972) tvoří právo Evropské unie součást právního řádu Severního Irsku. Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.

Zákon o lidských právech z r. 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnost o zákonech schválených parlamentem.

V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.

Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli **rozhodnutí soudů**, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň **základ obyčejového práva**, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva). Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů. V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou Evropský soudní dvůr. Právní lordi (Law Lords) ve Sněmovně lordů vykonávali funkci Nejvyššího soudu Spojeného království, byli nicméně nahrazeni novým Nejvyšším soudem (Supreme Court), který vznikl 1. října 2009. Stávající právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu (Justices of the Supreme Court) a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce, které přijímají právní normy a proces rozhodování

Primární legislativu vytváří **parlament Spojeného království** se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako „Bill“) stane zákonem schváleným parlamentem, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna (House of Commons) a Sněmovna lordů (House of Lords). V obou sněmovnách prochází těmito fázemi projednávání:

- První čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)
- Druhé čtení (obecná rozprava)
- Projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve Výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.
- Opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)
- Třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů)

Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.

Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn názorů. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.

Ve **Shromáždění Severního Irsku** probíhá podobný proces (zahrnující představení návrhu zákona, rozpravu a hlasování), ačkoli Shromáždění s přenesenými pravomocemi má pouze jednu komoru. Ministři, výbory a jednotliví poslanci mohou vypracovat návrh zákona a předložit jej předsedovi Shromáždění k projednání Shromážděním. Je-li předseda přesvědčen, že návrhy spadají do pravomoci Shromáždění, je návrh zákona představen a projednán ve sněmovně. Poté je předán příslušnému výboru k přezkoumání. Výbor podá Shromáždění zprávu umožňující poslancům návrh zákona podrobně zvážit a navrhnout změny a dodatky. Návrh zákona je poté Shromážděním dále projednán a proběhne závěrečné hlasování.

Jakmile návrh zákona projde všemi parlamentními fázemi v parlamentu Spojeného království nebo Shromáždění Severního Irsku, je zaslán panovníci ke královskému souhlasu, po němž se stává **zákonem**.

Primární legislativu lze obecně **pozměňovat nebo rušit** pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit zákonným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena souhlasným usnesením obou komor parlamentu.

Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o počátku platnosti**, která jsou uvedena v zákoně nebo opatření. Zákon nebo opatření může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být bezprostředně s královským souhlasem, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené ministrem nebo ministerstvem tím, že vydá příslušné nařízení o nabytí platnosti (zákonný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.

Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabytí účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London nebo Belfast Gazzete).

Právní databáze

K dispozici je řada právních databází.

- [Webová stránka o právních předpisech Spojeného království](#) obsahuje plné znění **veškeré primární legislativy** přijaté Parlamentem Spojeného království, Skotským parlamentem, Shromážděním Severního Irsku a Národním shromážděním Walesu spolu s veškerou sekundární legislativou platnou pro Spojené království jako celek nebo jeho části. Přístup k těmto informacím je zdarma.
- **Revidované primární právní předpisy** od roku 1235 do současnosti, které se týkají všech částí Spojeného království, lze vyhledat v databázi zákonů [Internetové stránky o právních předpisech Spojeného království](#).

Související internetové odkazy

[Internetové stránky o právních předpisech Spojeného království](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 28/08/2018

Právo členského státu - Skotsko

Upozorňujeme, že výchozí [en](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Na této stránce naleznete informace o právu a právních databázích ve Spojeném království se zvláštním zřetelem ke skotské jurisdikci.

Prameny práva

Hlavními prameny práva v jurisdikci Skotska v rámci Spojeného království:

- Primární legislativa ve formě **zákonů Parlamentu Spojeného království – Acts of the United Kingdom Parliament** a **zákonů Skotského parlamentu – Acts of the Scottish Parliament**
- **Právo Evropské unie**
- Sekundární (neboli podřízená) legislativa ve formě **podzákoných předpisů – Statutory Instruments** a **skotských podzákoných předpisů – Scottish Statutory Instruments**. Další podřízená legislativa může být vydávána ve formě **administrativních nařízení – Administrative Orders**
- **Obyčejové právo** vytvořené na základě soudních rozhodnutí.

Druhy právních nástrojů – popis

Primární legislativu neboli **zákony parlamentu** vytváří Parlament Spojeného království v Londýně a vztahuje se na celé Spojené království nebo na jeho jednotlivé části. Parlament Spojeného království rovněž schválil **přenesení legislativních pravomocí** na další parlamenty a shromáždění, podle nichž mohou schvalovat primární legislativu týkající se omezeného okruhu oblastí. Tato legislativa platí v rámci jejich vlastních jurisdikcí. Další primární legislativu může vytvářet panovník na základě svých privilegií v různých formách, jako jsou např. nařízení rady, vyhlášky, královské výnosy, královské pokyny, nařízení a královské patenty (Orders in Council, Proclamations, Royal Warrants, Royal Instructions, Regulations a Letters Patent).

Sekundární legislativa je tvořena v rámci pravomocí svěřených ze zákona Její Výsosti v radě (Her Majesty in Council), ministrům, ministerstvům, skotským ministrům, nebo jiným orgánům a osobám. Tato legislativa se nazývá **delegovaná nebo sekundární**, a zákon, který dané pravomoci uděluje, se nazývá zmocňovací nebo opravňující nebo také „rodičovský“ zákon. Sekundární legislativa může mít nejrůznější názvy (např. nařízení rady, předpisy nebo pravidla – Orders in Council, Regulations nebo Rules), jimž se souhrnně říká „podzákonné předpisy“ nebo „skotské podzákonné předpisy“.

Zákon o Skotsku z roku 1998 (Scotland Act 1998) po referendu vytvořil a přenesl pravomoci na Skotský parlament v Edinburghu. Zákon ve Skotsku obnovil samostatný parlament, který zanikl v době sjednocení s Anglií a Walesem v roce 1707. Ovšem vzhledem k tomu, že Skotsko je i nadále součástí Spojeného království, má Parlament Spojeného království stále pravomoc vydávat zákony v určitých oblastech. Skotský parlament má pravomoc vydávat primární legislativu v oblastech, kde na něj byla tato pravomoc přenesena zákonem o Skotsku z roku 1998 (a zákonem o Skotsku z roku 2012). Mezi ně patří: zdravotnictví, vzdělávání, místní správa, sociální práce, bytová výstavba, územní plánování, turistický ruch a hospodářský rozvoj, některé aspekty v oblasti dopravy, spravedlnost, svoboda a bezpečnost včetně většiny aspektů soukromého a trestního práva, policie a hasičské sbory, nejrůznější oblasti životního prostředí, zemědělství a rybolov, sport a umění a implementace mezinárodních závazků v přenesených oblastech. Zákon o Skotsku z roku 2012 rozšířil tyto přenesené pravomoci v některých oblastech, např. u některých daňových aspektů. Skotské podzákonné předpisy mohou vydávat i skotští ministři v rámci svých pravomocí svěřených jim zákony Parlamentu Spojeného království nebo zákony Skotského parlamentu.

Pravomoc uzavírat **mezinárodní smlouvy** jménem Spojeného království má Koruna, tedy panovník na základě královské výsady, který jedná na radu vlády Spojeného království. Při uzavírání smluv nehraje Parlament Spojeného království v současné době žádnou formální roli, pokud ale smlouva vyžaduje změnu legislativy Spojeného království nebo poskytnutí prostředků z veřejného rozpočtu, hlasuje o této otázce parlament běžným způsobem. Pro implementaci všech smluv o Evropské unii ve Spojeném království je zapotřebí jejich uzákonění, a proto musí projít parlamentním přezkoumáním. Poté, co vstoupil v platnost zákon o ústavní a správní reformě (Constitutional Reform and Governance Act) z roku 2010, lze smlouvy ratifikovat pouze tehdy, pokud a) státní ministr předložil kopii smlouvy parlamentu, b) smlouva byla zveřejněna a c) během 21 zasedacích dní žádná z obou komor parlamentu nerozhodla, že by smlouva neměla být ratifikována.

Hierarchie právních norem

V případě rozporů mezi jednotlivými prameny práva jsou hlavním místem pro jejich řešení soudy. Soudy mohou rozhodovat i spory ohledně výkladu právních předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že Spojené království nemá žádnou „psanou ústavu“, není možné zákon schválený parlamentem napadnout u soudu proto, že je „neústavní“. **Podle ústavní doktríny „parlamentní suverenity“** je nejvyšším zákonodárným orgánem Parlament Spojeného království v tom smyslu, že může vydat a zrušit jakýkoliv zákon a že platnost zákona schváleného parlamentem nemůže zrušit nebo zpochybnit žádný jiný orgán.

Doktrína parlamentní suverenity je ale zúžena členstvím Spojeného království v Evropské unii. Na základě zákona o Evropských společenstvích z roku 1972 (European Communities Act 1972) tvoří **právo Evropské unie** součást právního řádu Anglie a Walesu (a Skotska a Severního Irska). Domácí legislativa tedy musí být vykládána tak, aby v nejvyšší možné míře odpovídala právu Unie.

Zákon o lidských právech z roku 1998 (Human Rights Act 1998), který do právního řádu Spojeného království včlenil Evropskou úmluvu o lidských právech, uděluje soudům další pravomoc vyjádřit pochybnosti o zákonech schválených parlamentem. V největším možném rozsahu je nutné vykládat legislativu tak, aby byla slučitelná s právy uvedenými v Úmluvě.

Ve vývoji právního řádu hrají důležitou roli rozhodnutí soudů, a to zejména odvolacích soudů. Nejsou jen autoritativními nálezy ve věci výkladu legislativy, ale tvoří zároveň základ obyčejového práva, které je odvozeno z předchozích soudních rozhodnutí (neboli z precedenčního práva). Obecnou zásadou je, že soudy jsou vázány předchozími rozhodnutími vyšších soudů. V případě práva Evropské unie je nejvyšší autoritou Evropský soudní dvůr. Ve Skotsku je nejvyšším trestním soudem **High Court of Justiciary**, zatímco jako nejvyšší soud v občanskoprávních věcech ve Skotsku působili tzv. **právní lordi – Law Lords**, tedy soudci, kteří zasedali ve Sněmovně lordů. Tyto soudce ovšem nahradil nový Nejvyšší soud (Supreme Court), který vznikl 1. října 2009. Současní právní lordi se stali prvními soudci Nejvyššího soudu a vrchní právní lord (Senior Law Lord) se stal jeho předsedou (President).

Institucionální rámec

Instituce odpovědné za přijímání právních norem a legislativní proces

Primární legislativu vytváří Parlament Spojeného království se sídlem v Londýně. Dříve než se **legislativní návrh** (známý jako návrh zákona) stane **zákonem schváleným parlamentem**, musí jej schválit obě komory parlamentu: Dolní sněmovna a Sněmovna lordů. V obou sněmovnách prochází návrh těmito fázemi projednávání:

- první čtení (formální představení návrhu zákona bez rozpravy)
- druhé čtení (obecná rozprava)
- projednání ve výborech (podrobné přezkoumání, rozprava a pozměňovací návrhy. V Dolní sněmovně tato fáze jednání obecně probíhá ve výboru pro návrhy zákonů týkajících se věcí veřejných.)
- opětovné předložení návrhu zákona (možnost pro další pozměňovací návrhy)
- třetí čtení (poslední možnost pro rozpravu; pozměňovací návrhy jsou možné ve Sněmovně lordů)

Jakmile návrh zákona projde oběma komorami parlamentu, vrací se do první sněmovny (kde byl iniciován), aby byly zváženy pozměňovací návrhy druhé sněmovny.

Na konečném znění se musí shodnout obě komory parlamentu. Před dosažením shody ohledně každého slova v návrhu zákona může mezi oběma sněmovnami proběhnout několik kol výměn navrhovaných znění. Jakmile je dosaženo shody, může být návrh zákona předložen ke královskému souhlasu.

Ve skotském parlamentu probíhá podobný proces, tj. představení návrhu zákona, jeho přezkoumání, rozprava a hlasování, i když parlament s přenesenou pravomocí má **pouze jednu komoru**. Projednávání návrhu má tři fáze:

- **Fáze 1:** Příslušný parlamentní výbor, respektive výbory, návrh zákona zaregistrují a vypracují zprávu o jeho obecných právních zásadách. Schůze parlamentu následně zprávu přezkoumá a projedná, zda existuje shoda na obecných právních zásadách návrhu zákona. Pokud se parlament shodne, postupuje návrh zákona do fáze 2.
- **Fáze 2:** Návrh zákona je podrobně projednán ve výboru nebo někdy i na plenární schůzi. V této fázi lze podávat pozměňovací návrhy, známé jako amendments.
- **Fáze 3:** Návrh zákona se opět projedná na schůzi parlamentu. Je možné podávat další pozměňovací návrhy a parlament následně po rozpravě rozhodne, zda návrh zákona schválí v jeho konečném znění.

Jakmile návrh zákona projde všemi parlamentními fázemi v Parlamentu Spojeného království nebo Skotském parlamentu, je zaslán panovníkovi ke **královskému souhlasu**, po němž se stává **zákonem**. Ve Skotsku existuje čtyřtýdenní lhůta, ve které zákon mohou napadnout právní úředníci (Law Officers), pokud se domnívají, že nespadá do zákonodárných pravomocí Skotského parlamentu.

Primární legislativu lze obecně **pozměňovat nebo zrušit** pouze novou primární legislativou. Existují ovšem výjimky, podle nichž je možné zákony měnit nebo zrušit podzákoným předpisem – a to v případě, že provádějí závazky EU nebo jsou součástí legislativní reformy, která zmenšuje nebo eliminuje regulační zatížení. Tato nařízení musí být ale před svým vydáním schválena usnesením obou komor parlamentu.

Primární legislativa vstupuje v platnost (nabývá účinnosti) v souladu s **ustanoveními o nabytí účinnosti**, která jsou uvedena v zákoně. Zákon může stanovit konkrétní datum, kdy nabude účinnosti. Může to být při udělení královského souhlasu, určité konkrétní datum (obecně nejméně dva měsíce po udělení královského souhlasu) nebo datum určené ministrem nebo

ministerstvem tím, že vydá nařízení o vstupu jednotlivých ustanovení zákona v platnost (podzákoný předpis). Pro různá ustanovení zákona mohou být určena různá data.

Datum, kdy nabude účinnosti sekundární legislativa, je obecně stanoveno v daném předpisu. Jen výjimečně může nabýt účinnosti okamžikem zveřejnění v úředním věstníku (London nebo Edinburgh Gazette).

Právní databáze

K dispozici je řada právních databází.

- Internetové stránky [Úřadu pro informace ve veřejném sektoru – Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#) obsahují úplné znění **veškeré primární legislativy** přijaté Parlamentem Spojeného království, Skotským parlamentem, Shromážděním Severního Irska a Národním shromážděním Walesu spolu s **veškerou sekundární legislativou** platnou pro Spojené království jako celek nebo jeho části. Přístup k těmto informacím je zdarma.
- **Revidovanou primární legislativu** od roku 1235 do současnosti, které se týkají všech částí Spojeného království, lze vyhledat v [databázi právních předpisů Spojeného království – UK Statute Law Database](#). Nahlížení do databáze není zpoplatněno.

Přestože je **veškerá skotská legislativa** přístupná na internetové stránce úřadu OPSI, veškerá skotská primární i sekundární legislativa přijatá a vytvořená v období od přenesení pravomocí v roce 1999 je k dispozici rovněž na stránce [Úřadu královské tiskárny pro Skotsko – Office of the Queen's Printer for Scotland](#). Přístup k legislativě je zdarma.

Legislativa Spojeného království se nachází na oficiálních stránkách [Legislation.gov.uk](#), které obsahují databázi ze stránek úřadu OPSI i databázi právních předpisů (Statute Law Database) a také nahrazují legislativu zveřejněnou na internetových stránkách Úřadu královské tiskárny pro Skotsko (Queen's Printer for Scotland).

Související odkazy

[Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#), [Statute Law Database](#), [Legislation.gov.uk](#), [Office of the Queen's Printer for Scotland](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 30/04/2019